

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN
DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA İŞLENEN SUÇLARA
YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA
BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS

İrem SEZEN

HAZİRAN-2023

GÜMÜŞHANE

T.C.

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN
DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA İŞLENEN SUÇLARA
YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA
BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

**EVALUATION OF THE NATIONAL MEDICAL RESCUE TEAM (UMKE)
PERSONNEL'S PERSPECTIVES ON CRIMINAL RELATIONSHIP DURING
AND AFTER NATURAL DISASTERS: THE CASE OF MARMARA REGION**

YÜKSEK LİSANS

İrem SEZEN

HAZİRAN-2023

GÜMÜŞHANE

T.C.

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN
DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA İŞLENEN SUÇLARA
YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA
BÖLGESİ ÖRNEĞİ**

**EVALUATION OF THE NATIONAL MEDICAL RESCUE TEAM (UMKE)
PERSONNEL'S PERSPECTIVES ON CRIMINAL RELATIONSHIP DURING
AND AFTER NATURAL DISASTERS: THE CASE OF MARMARA REGION**

YÜKSEK LİSANS

İrem SEZEN

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ

HAZİRAN-2023

GÜMÜŞHANE

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

07/06/2023

İrem SEZEN

TEŞEKKÜR

İlk olarak bu çalışmanın yürütülmesinde ve tamamlanmasında danışmanlığımı yapan, bana her daim yol gösteren ve üzerimde çok fazla emeği olan çok değerli danışman hocalarım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ ‘e ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Melikşah TURAN’a teşekkür ve minneti borç bilirim. Akabinde çalışmam esnasında Uzmanlık görüşleri ile destek sağlayan başta Sayın Dr. Öğr. Üyesi Vildan ORAL ve Sayın Öğr. Gör. Yücel BULUT olmak üzere tüm hocalarım ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Aynı zamanda gerekli izinleri almam ve çalışmamı uygulayabilmem adına bana kolaylık sağlayan Marmara Bölgesinde bulunan başta Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü olmak üzere 11 adet İl Sağlık Müdürlüğü ve UMKE yapılanmasına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu zorlu tez sürecim boyunca benden destek ve yardımlarını esirgemeyen çok değerli hayat arkadaşım Muhammed Kadir SÜZEN’e teşekkür eder, eğitim ve öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini eksik etmeyen ve hayallerimi gerçekleştirme konusunda sürekli destekçim olup, güvenlerini esirgemeyen canım annem İlknur SEZEN’e canım babam Halil SEZEN’e ve canım kardeşim Mert SEZEN’e sonsuz minnetlerimi belirtmek isterim.

İrem SEZEN

GÜMÜŞHANE – 2023

ÖZET

Doğa kaynaklı afetlerin anında ve sonrasında sosyal, kültürel ve ekonomik olarak eşitsizlikleri artırıcı etkisinin yanı sıra yönetsel işleyişe hasar verici etkisi de bulunmaktadır. Bundan dolayı toplumlarda var olan düzen üzerinde oldukça büyük bir etki oluşturmalarının sonucunda oluşan karmaşa ile yasa dışı suçların artması kaçınılmaz bir gerçek olmaktadır. Olay yerine giden afet müdahale ekipleri de bu suçlara maruz kalmakta ve/veya tanık olmaktadır.

Bu çalışmada Marmara Bölgesi; Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ, Yalova illerinde afetlere acil yardım ve müdahale ekiplerinden olan; İl Sağlık Müdürlükleri bünyesinde çalışan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerine afetlerde karşılaşılan suç kavramlarına bakış açılarını ve yaşadıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. İlgili literatür tarandıktan sonra, bu konuda yeterli çalışma olmadığından araştırmamızın anketi ve ölçeği tarafımızca oluşturulmuştur. Ankette demografik soruların yanı sıra doğa kaynaklı afetler ve suça ilişkin 43 sorumuz mevcuttur. Elde etmiş olduğumuz veriler sonucunda SPSS 22 veri programı ile kullanılarak analiz işlemi gerçekleştirilmiştir.

Yapılan araştırmanın neticesinde, literatürde bulunan terapötik topluluk hipotezi, sosyal düzensizlik hipotezi, rutin faaliyet hipotezi bakış açısında değerlendirildiğinde katılımcılar üzerinde sosyal düzensizlik hipotezi ve rutin faaliyet hipotezinin etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Doğa kaynaklı afet, Suç, UMKE

SUMMARY

In addition to the effect of increasing social, cultural and economic inequalities, natural disasters also have a damaging effect on administrative functioning. For this reason, it is an inevitable fact that illegal crimes increase with the confusion that occurs as a result of having a great effect on the existing order in societies. Disaster response teams going to the scene are also exposed and/or witness to these crimes.

With this work; It is aimed to reveal the concept of crime in disasters and their perspectives to the personnel of the National Medical Rescue Team within the Provincial Health Directorates of Balıkesir, Bilecik, Bursa, Canakkale, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ, and Yalova. After reviewing the relevant literature, the questionnaire and scale of our research were created by us as there was not enough study on this subject. In addition to demographic questions, we have 43 questions about natural disasters and crime. As a result of the data we obtained, the analysis was carried out using the SPSS 22 data program.

As a result of the research, when the therapeutic community hypothesis, social disorder hypothesis, routine activity hypothesis in the literature were evaluated from the point of view, it was seen that the social disorder hypothesis and routine activity hypothesis were effective on the participants.

Keywords: Natural disaster, Crime, UMKE

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	IV
TEŞEKKÜR.....	V
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
TABLolar DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XV
GİRİŞ	1
1. GENEL BİLGİLER	2
1.1. Afet.....	2
1.2. Afet Sınıflandırması	4
1.3. Doğa Kaynaklı Afet	11
1.4. Bütünleşik Afet Yönetimi	13
.....	14
1.4.1. Zarar Azaltma.....	15
1.4.2. Hazırlık.....	16
1.4.3. Müdahale.....	17
1.4.4. İyileştirme	15
2. DOĞA KAYNAKLI AFETLER VE SUÇ İLİŞKİSİ	16
2.1. Suç.....	16
2.1.1.Suçların Sınıflandırılması.....	16
2.1.2.Afet – Suç Teorileri.....	16
3. GEREÇ VE YÖNTEM	30
3.1 Problemin Durumu.....	30
3.2 Araştırmanın Amacı	30
3.3 Araştırmanın Gerekçesi.....	30
3.4. Araştırmanın Önemi.....	136
3.5 Araştırmanın Kapsamı (Evren ve Örneklem)	136
3.6. Araştırmanın Hipotezleri.....	136
3.7. Veri Toplama Araçları ve Yöntem.....	137
3.8. Güvenilirlik Analizi	139
4. BULGULAR.....	139
4.1. Demografik Bulgular	139

4.2. Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Eylemine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi Üzerine Belirlenen Analizler	146
4.3. Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Eyleminin Görülme Sıklığının Değerlendirilmesi Üzerine Belirlenen Analizler	157
4.4. Demografik Verilere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Gösteren Sorular	160
4.4.1 Cinsiyete Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	160
4.4.2 Yaş'a Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	161
4.4.3 Eğitim Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	167
4.4.4 Medeni Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	174
4.4.5 Mesleğe Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular.....	181
4.4.6. Görev Yapılan İle Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	192
4.4.7 Meslekteki Çalışma Sürelerine Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	210
4.4.8 UMKE'deki Çalışma Sürelerine Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	216
4.5. İki Ayrı Ölçek Arasındaki Korelasyon	226
4.5.1. Spearman Korelasyon Testi	226
4.5.2. Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Bölümü ile Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı Bölümü Arasındaki İlişki	227
4.6. Hipotezlerin Değerlendirilmesi.....	227
5. TARTIŞMA	229
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	232
KAYNAKÇA.....	236
EKLER.....	245
EK 1. ANKET FORMU.....	245
EK 2. ENSTİTÜ DİLEKÇE VE İZİN YAZILARI	253
ETİK KURUL KARARI	271
ÖZGEÇMİŞ	272

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Afet sınıflandırması (https://www.emdat.be/classification).....	4
Tablo 2. Türk Ceza Kanunu'nun suçları tasnifi (TCK, 2004)	15
Tablo 3. Katrina Kasırgası sonrası tahliye edilenler ve yeni suçlarla ilgili başvuruların (ihbar) dağılımı (Settles vd., 2011)	28
Tablo 4. Anket maddelerinin oluşturulmasında kullanılan kaynaklar.....	138
Tablo 5. Ölçeğin güvenilirlik analizi.....	139
Tablo 6. Demografik bilgilere ait frekans analizi tablosu	140
Tablo 7. Soru 1: Afetler insanlara suç işlemleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.....	146
Tablo 8. Soru 2: Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.	146
Tablo 9. Soru 3: Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.	147
Tablo 10. Soru 4: Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.....	147
Tablo 11. Soru 5: Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.....	147
Tablo 12. Soru 6: Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.	148
Tablo 13. Soru 7: Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.....	148
Tablo 14. Soru 8: Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	148
Tablo 15. Soru 9: Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	149
Tablo 16. Soru 10: Afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	149
Tablo 17. Soru 11: Afetlerde STK'ların varlığı suç oranını artırır.....	149
Tablo 18. Soru 12: Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.	150
Tablo 19. Soru 13: Afetler anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır.	150
Tablo 20. Soru 14: Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	150
Tablo 21. Soru 15: Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.....	151
Tablo 22. Soru 16: Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi suç oranını etkiler.	151
Tablo 23. Soru 17: Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetim modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.....	152

Tablo 24. Soru 18: Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.....	152
Tablo 25. Soru 19: Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.	152
Tablo 26. Soru 20: Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.....	153
Tablo 27. Soru 21: Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.....	153
Tablo 28. Soru 22: Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.....	154
Tablo 29. Soru 23: Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.....	154
Tablo 30. Soru 24: Heyelan/Toprak Kayması/ Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	154
Tablo 31. Soru 25: Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.....	155
Tablo 32. Soru 26: Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiği düşünüyorum.....	155
Tablo 33. Soru 27: Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.....	155
Tablo 34. Soru 28: Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.....	156
Tablo 35. Soru 29: Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.....	156
Tablo 36. Soru 30: Afet anı ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.....	156
Tablo 37. Soru 31: Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.....	157
Tablo 38. Soru 32: Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.....	157
Tablo 39. Doğa kaynaklı afetlerde suç eyleminin görülme sıklığının değerlendirilmesi ölçeği frekans dağılımı.....	158
Tablo 40. Cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular	160
Tablo 41. Yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular	161
Tablo 42. Eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	167
Tablo 43. Medeni durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	174
Tablo 44. Mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	181
Tablo 45. Görev yapılan ile göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular	192
Tablo 46. Meslekteki çalışma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	210

Tablo 47. UMKE’deki çalışma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	216
Tablo 48. Doğa kaynaklı afetlerde suç bölümü ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı bölümü arasındaki ilişki	227

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Bütünleşik afet yönetimi döngüsü 1 (Carter, W. N., 2008)	13
Şekil 2. Bütünleşik afet yönetimi döngüsü 2 (Carter, W. N., 2008)	14
Şekil 3. Doğa kaynaklı afetler ve şiddet/suç temel ilişkisi (Rezaeian, 2013)	18

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Anket Formu.....	245
Ek 2. Enstitü Dilekçe ve İzin Yazıları.....	253

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	: Afet ve Acil Durum Başkanlığı
Bk. / bk.	: Bakınız
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
EM-DAT	: Emergency Events Database
FEMA	: Federal Emergency Management
Haz. / haz.	: Hazırlayan
IOM	: International Organization for Migration
KPR	: Kardiyopulmoner Ressüsitasyon
ör.	: Örnek
p	: Korelasyon katsayısı
r	: Serbestlik derecesi
S	: Sayı
SAKOM	: Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi
SHELDUS	: Spatial Hazard Events and Losses Database for United States
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu
UNDRR	: United Nations Office for Disaster Risk Reduction
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNHRC	: United Nations High Commissioner for Refugees
UNIASC	: United Nations Inter-Agency Standing Committee
UNICEF	: United Nations Children's Fund
UMKE	: Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
vb.	: Ve benzeri
v.d.	: Ve diğerleri ve devamı
WHO	: World Health Organization

GİRİŞ

Büyük bir acil durum ve/veya bir afet olayının meydana gelmesi ile müdahale etmek; büyükten küçüğe ülkelerde bakanlıkları, yerel yönetimleri kurum ve kuruluşları, kar gütmeyen kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerden oluşan çeşitli rollere ve sorumluluklara sahip birden fazla kurumun yanıtını içermektedir (Enarson vd., 1998).

Doğa kaynaklı afetler, doğası gereği birçok sosyal boyuta sahiptir. Sebebi ise önceden var olan eşitsizlikleri şiddetlendirmesi veya sosyal normlar ve uzun süredir devam eden yönetsel işleyişi bozması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak etkilenen topluluklarda sosyal düzen üzerinde oldukça büyük bir etki oluşturduğu görülmektedir. Bu gibi durumlarda resmi ve gayri resmi güvenlik kurumlarının dikkati genellikle sosyal düzeni korumaktan ziyade altyapıdaki hasar ve kayıplar örneğinde olduğu gibi başa çıkma ve iyileştirme önlemlerine kaymaktadır (David vd., 1996; Armenian vd., 2000; Goenjian vd., 2001; Kessler vd., 2006).

Afetlerin rutin toplum işleyişini bozması ile suç faaliyetini arttırdığı ve alışlagelmiş suç kalıplarında olumlu/olumsuz yönde etkilendiği düşünülmektedir. Suç bir tehlike olarak değerlendirildiğinde; maruziyet oranını, güvensizliği ve sosyal düzensizliği artırmaktadır. Mevcut kaynaklar ve afetzedelere verilen zararın maliyetindeki artış; toplumların savunmasızlığını ve yoksulluğunu artırmakta dolayısıyla sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması yönündeki engellerden birisi olarak görülmektedir (Prelog, 2016).

Doğa kaynaklı afetler anında ve sonrasında müdahale personeli olan Marmara Bölgesi örneğinde bulunan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerine anket çalışması yapılarak elde edilen bulgular sonucunda; doğa kaynaklı afetlerde suça bakış açıları ve doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığına yönelik bilgi birikimleri belirlenerek bu konudaki genel bakış açılarının ve tecrübelerinin doğru bir şekilde değerlendirilerek yorumlanması hedeflenmektedir.

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Afet

Afet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “Maruz kalma, savunmasızlık ve kapasite koşullarıyla etkileşime giren ve aşağıda belirtilenlerden bir veya daha fazlasına yol açan tehlikeli olaylar nedeniyle herhangi bir ölçekte bir topluluğun veya toplumun işleyişinin ciddi şekilde bozulması: insan, kaynak, ekonomik ve çevresel kayıplar ve etkileri” şeklinde tanımlanmaktadır (WHO, 2020). Bu tanım, tehlikelerin bir doğa olayı değil, insanın ihmali ve davranışları nedeniyle afete dönüşebileceğini ve afetlerin doğal etkenlerden çok sosyoekonomik etkenlerden kaynaklandığını vurgulamaktadır. Bununla birlikte, birçok bilimsel disiplin, afetlere “doğal” olarak atıfta bulunmaktadır. Çoğu araştırmacı, çoğunlukla afetin “doğal afet” bileşenine odaklandığından, yapı geçerli görünmektedir. Bununla birlikte, birçok sosyal bilim disiplini (araştırma konusu sosyal alanla daha uyumlu), bu ifade özellikle toplum üzerinde afet etkilerine yol açmada savunmasızlığın rolünün çağdaş anlayışı göz önüne alındığında net bir zemine oturmada görülmektedir (Chmutina ve Von Meding, 2019).

UNDRR’ye göre afetin etkisi ani ve yerel olabilir, ancak genellikle yaygındır ve uzun bir süre devam edebilmektedir. Etki, bir topluluk veya toplumun kendi kaynaklarını kullanarak başa çıkma kapasitesini zorlayabilir veya aşabilir ve bu nedenle komşu yerel yönetimleri, ulusal veya uluslararası düzeydekileri içerebilecek dış kaynaklardan yardım gerektirebilmektedir (UNDRR,2017).

Afet; etkilenen topluluklarda kendi kaynaklarını kullanarak baş etme kabiliyetini aşan, yaygın insani, maddi, ekonomik veya çevresel kayıplara neden olan bir topluluk veya toplumun işleyişinin ciddi şekilde bozulmasına neden olan olaylar olarak olarak tanımlanmaktadır. Afet, risk sürecinin bir fonksiyonudur. Bir riskin potansiyel olumsuz sonuçlarını azaltmak için tehlikeler, savunmasızlık koşulları ve yetersiz kapasite veya önlemlerin birleşimi birlikte düşünülmesi gerekmektedir (UNESCO,2010).

1.2. Afet Sınıflandırması

Afetlerin sınıflandırılması olası tehlikeler ve afetten etkilenen kaynaklar ile yakından ilişkilidir. İnsan toplumunun gelişmesiyle birlikte, afetten etkilenen kaynakların maruz kalma türleri ve dağılımı artmasına rağmen insanoğlunun afet önleme yeteneği de gelişmektedir. Bu nedenle aynı tehlike farklı derecelerde afetlere neden olmaktadır. Günümüzde afetler analiz edilirken daha çok afetten etkilenen kaynaklar üzerinde durulmaktadır. Örneğin batı literatüründe söz konusu analizlerde ; insanın tehlikelere karşı savunmasızlığı, dirençliliği ve adaptasyonu, insanın afet önleme düzeyine odaklanılmaktadır (Shi,2019).

EM-DAT Veri Tabanı afetleri genel anlamda doğa ve teknoloji kaynaklı olmak üzere, olayın oluşum kaynağını baz alarak sınıflandırmaktadır (Tablo 1) (<https://www.emdat.be/classification>, 2019).

Tablo 1. Afet sınıflandırması (<https://www.emdat.be/classification>)

Afet Türü	Afet Alt Türü	Tanımı	Afet Ana Türü
D O Ğ A	Jeofizik	Katı topraktan kaynaklanan bir tehlike. (jeolojik tehlike)	Deprem Kütle Hareketi (kuru) Volkanik Aktivite
	Meteorolojik	Dakikalardan günlere kadar süren kısa ömürlü, mikro ila orta ölçekli aşırı hava ve atmosferik koşulların neden olduğu bir tehlike.	Aşırı Sıcaklık Sis Fırtına
	Hidrolojik	Yüzey ve yeraltı tatlı su ve tuzlu suyun oluşumu, hareketi ve dağılımından kaynaklanan bir tehlike.	Sel Heyelan Dalga Hareketi
	Klimatolojik	Mevsimler arası dönemden on yıllık iklim değişkenliğine kadar uzanan, uzun ömürlü, orta ve makro ölçekteki atmosferik süreçlerin neden olduğu bir tehlike.	Kuraklık Buzul Gölü Patlaması Orman Yangını
	Biyolojik	Canlı organizmalara ve bunların toksik maddelerine (örneğin zehir, küf) veya taşıyabilecekleri vektör kaynaklı hastalıklara maruz kalmanın neden olduğu tehlike.	Epidemi Böcek İstilası Hayvan Yaralanmaları
	Dünya Dışı	Asteroitler, meteoroidler ve kuyruklu yıldızların Dünya'nın yakınından geçerken, Dünya atmosferine girerken ve/veya Dünya'ya çarparken ve Dünya'nın manyetosferini, iyonosferini ve termosferini etkileyen gezegenler arası koşullardaki değişikliklerden kaynaklanan bir tehlike.	Çarpışma Uzay Havası Problemleri

Tablo 1. (Devamı)

Afet Türü	Afet Alt Türü	Tanımı	Afet Ana Türü
T E K N O L O J İ K	Endüstriyel Kazalar		Kimyasal Dökülme
			Göçük
			Patlama
			Yangın
			Gaz Sızıntısı
			Zehirlenme
			Radyasyon
			Petrol Sızıntısı
			Diğer
	Ulaşım Kazaları		Hava
			Ray
			Yol
			Su
	Muhtelif Kazalar		Göçük
			Patlama
			Yangın
			Diğer

1.3. Doğa Kaynaklı Afet

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) açıklamalı afet Yönetimi terimleri sözlüğünde doğa kaynaklı afet “Deprem, sel, heyelan, çığ, kuraklık, fırtına, dolu, hortum, kuraklık, göktaşı düşmesi vb. gibi oluşumu engellenemeyen jeolojik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik, biyolojik ve kaynağı dünya dışında olan tehlikelerden kaynaklanan doğa olaylarının sonuçlarına verilen genel ad” olarak tanımlanmaktadır (AFAD, 2021).

Doğa kaynaklı afetler ayrıca afet kaynaklı olumsuzluklara dayanamayacak durumda olan hassas toplulukları tehlikeye atan doğa kaynaklı tehlikeler ve savunmasızlıkların bir bileşimi olarak tanımlanabilmektedir (Wisner vd., 2014).

Doğa kaynaklı tehlikelerin ve afetlerin temel özellikleri; öngörülemezlik, etkilenen alanlarda sınırlı kaynakların mevcudiyeti ve çevredeki dinamik değişikliklerdir (Celik ve Corbacioglu, 2010). Sınırlı kaynak sorunu ve öngörülemezlik yeterli kaynakları önceden tahsis etmeyi zorlaştırmaktadır. Doğa kaynaklı afet sırasında insanların nasıl hareket edeceğinin ve oluşabilecek zararlar hakkında tahminlerde bulunmanın zor olması nedeniyle çevrede dinamik değişiklikler meydana gelmektedir. Normal dönemlere ait verilere dayanarak bu tür değişiklikleri tahmin etmek zordur.

Ancak geçmiş afetsellikler değerlendirilerek o alanda var olan tüm toplumun ve kaynakların sayısal verilerle değerlendirilmesi ve rasyonel olarak kullanılması öngörülemezlik kavramının zarar boyutu azaltmaktadır (Penning-Rowsell vd., 2013).

Doğa kaynaklı afetler çevresel olaylardan çok daha fazlasıdır. Bunların derin politik, çevresel, sosyal, mekânsal ve psikolojik sonuçları vardır. Doğa kaynaklı bir afet, etkilenen toplumun güç yapısını ortaya çıkarır ve ona meydan okur, geçim stratejilerini bozar ve sosyal yaşantıyı ve düzeni bozmaktadır. Araştırmacılar ve bilim adamları, uzun zamandır afetler veya diğer büyük stres dönemlerinde ortaya çıkan “iyi” ve “kötü” davranışlara dikkat çekmeye çalışmaktadır. Afetler, sınıflandırmalarına (doğa ve teknoloji kaynaklı), türüne (yani sel, tsunami, deprem ve kasırga), konuma (gelişmiş ve gelişmekte olan ülke), ölçeğine ve yoğunluğuna göre değişen etkilere sahiptir. Dünyada meydana gelen birçok farklı doğa kaynaklı afet türü vardır: kuraklık, deprem, kıtlık, sel, kasırga, toprak kayması, tsunami, volkanik patlamalar ve fırtınalar, vb. Dünyanın bazı bölgeleri belirli türdeki afetlere daha yatkındır (Bhavnani,2006).

Akademik camianın bir kesimi, “doğal afet” ifadesinin yanlış bir adlandırma olduğunu savunmaktadır. Geçtiğimiz 40 yılı aşkın süredir bilim insanları, “doğal” olarak adlandırılan “doğal afetlerin” gerçekte ne kadar geçerli olduğunu sorgulamışlar ve tehlikelerin nasıl afetlere dönüştüğünü ve savunmasızlığın bu süreçte oynadığı rolü açıklamaya çalışmışlardır (Ball, 1975; Glantz, 1977; O’Keefe vd., 1976; Oliver-Smith, 1986; Cannon, 1994; Smith, 2005, Boshier 2008, Chmutina vd., 2017). Sonuç olarak, araştırmaların bize afetlerin toplumsal olarak nasıl ortaya çıktığını göstermeye devam ettiğini vurgulamaktadır.

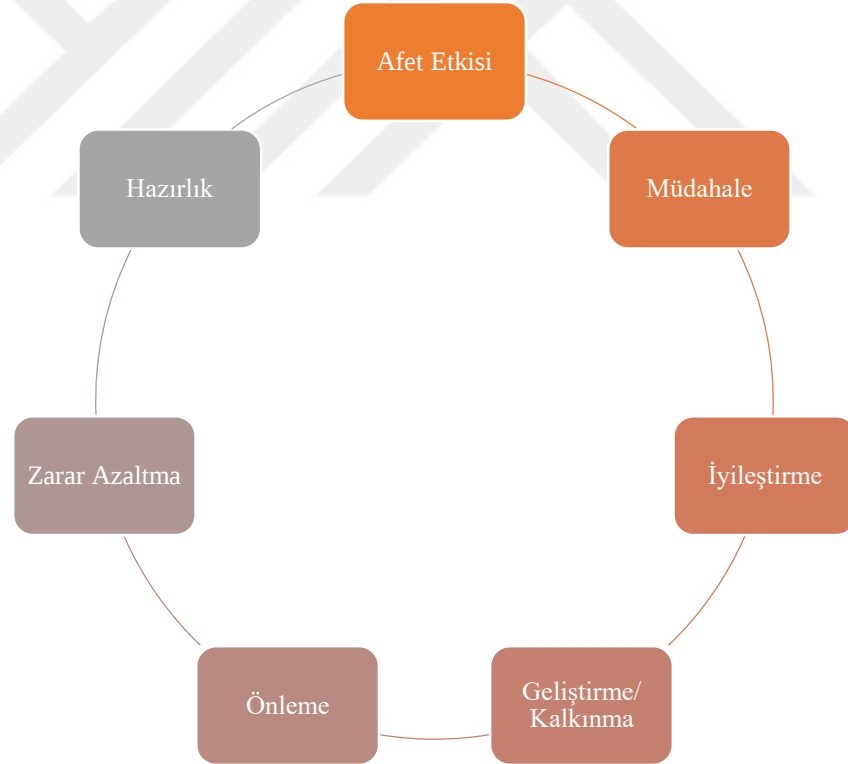
Depremler, kuraklık, sel, fırtına, toprak kayması ve volkanik patlamalar gibi doğa kaynaklı bir tehlike önlenemezken, afetler önlenebilmektedir. Doğa kaynaklı tehlikeler doğal bir süreçten ziyade insan ihmal ve eylemleri nedeniyle ölümlere ve hasarlara yani afetlere yol açmaktadır. Literatürlere bakıldığında kapsamlı olarak tehlikelerin nasıl afetlere dönüştüğünü Kolawole (1987) Kuzeydoğu Nijerya'daki kuraklık, Gaillard vd. (2007) Filipinler'de bir tayfunu, Youngman (2015), New Orleans'ta bir kasırga örneğinden yola çıkarak bir olayın tehlikeden nasıl bir felakete araştırılmışlardır. Literatür, marjinalleştirme, ayrımcılık ve kaynaklara, bilgiye ve desteğe eşit olmayan erişim nedeniyle insanlar savunmasız olmadıkça bir felaketin olmayacağını gösteren örneklerle doludur. Bu savunmasızlıklar ormansızlaşma, hızlı kentleşme, çevresel

bozulma ve iklim değışikliğı ile (kasıtlı veya kasıtsız olarak) daha da artmaktadır (Chmutina vd., 2019).

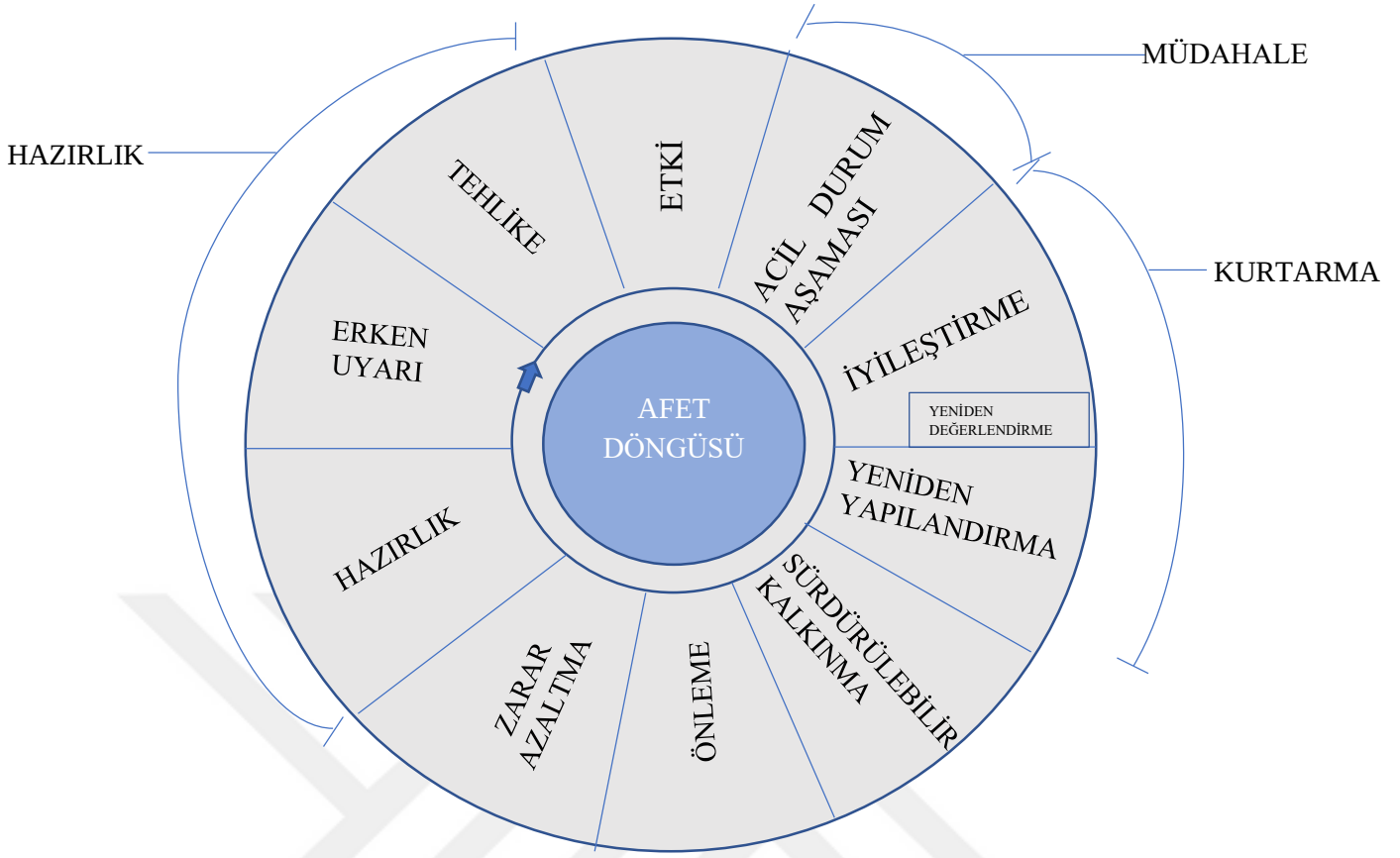
1.4. Bütünleşik Afet Yönetimi

T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğünde bütünleşik afet yönetimi terimi “Afetlerle baş edebilen, dayanıklı ve dirençli bir toplum oluşturmak için tüm tehlikeleri dikkate alan, afet yönetiminin önleme, zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme aşamalarında yapılması gereken çalışmalar ve alınması gereken önlemleri, toplumun tüm güç ve kaynaklarını kullanarak gerçekleştirebilen bir yönetim süreci; entegre afet yönetimi” olarak tanımlanmıştır (AFAD, 2021).

Afet yönetimi döngüsünde en önemli olan noktalardan biri, formatın afet ve onu yönetmenin birbiriyle bağlantılı faaliyetlerin bir sürekliliğı olduğunu göstermesi gerektiğidir. Her afetin meydana gelmesiyle başlayıp biten bir olaylar dizisi değildir.

Şekil 1. Bütünleşik afet yönetimi döngüsü 1 (Carter, W. N., 2008)

Şekil 2. Bütünleşik afet yönetimi döngüsü 2 (Carter, W. N., 2008)

Bütünleşik Afet Yönetimi Sistematüğinde, var olan tehlikenin oluşturabileceğı olay, acil durum, afet gibi durumların önlenmesi, zararların azaltılması, hazırlık, erken uyarı sistemleri gibi risk yönetimine ilişkin unsurları ve olay/acil durum/afet aşaması, iyileştirme, yeniden yapılandırmaya yönelik müdahale ve kurtarma gibi kriz yönetimine ilişkin aşamalar mevcuttur (Şekil 1 – Şekil 2).

Özellikle uygun önleyici tedbirlerin olmaması afet meydana geldiğinde afet yönetiminin özellikle müdahale operasyonları ve kurtarma eylemi gibi diğer yönlerine daha ağır yükler getirmektedir. Ayrıca, afet sonrası inceleme veya analizde, iyileştirme ve yeniden yapılandırma çalışmaları gibi hususlara yüksek öncelik verilme eğilimindedir. Ayrıca, uzun yıllar boyunca uluslararası afet yardımında önceliklerin hazırlık, zarar azaltma ve önleme yerine yardım ve iyileştirme önlemlerine verilme eğiliminde olduğu da ilgili bir noktadır (Carter, 2008).

1.4.1. Zarar Azaltma

Doğru terminolojik açıdan düşünüldüğünde doğa kaynaklı afet yoktur. Daha ziyade fiziksel sistemlerdeki değişikliklerin mevcut sosyal koşullarla etkileşimi bulunmaktadır. Afetin kendisi doğada değil toplumda meydana gelmektedir. Yerleşim olmayan bir kutup bölgesindeki bir sel veya kolonileşmemiş bir adada bir yanardağ patlaması gibi örnekler doğa kaynaklı afet olarak adlandırılmamaktadır. Öte yandan, doğal risklerin algılanması zaman ve mekân içinde değişmektedir. Mevcut fiziksel sistemlerle birlikte sosyal koşullarda meydana gelen değişiklikler görünür hale gelmektedir. Bu nedenle afetler daha doğru bir şekilde sosyal fenomenler olarak görülürken, doğa kaynaklı afetlerden kaynaklanan genel hasar, hem “tetikleyici” olarak hareket eden doğal olayların hem de bir dizi toplumsal faktörün sonucudur. Sel örneğinden yola çıkarsak; uygulamada kaynaklar ve tehlikeler, kontrolden çıkan su (sel tehlikesi) ile kontrol altındaki su (rezervuar kaynağı) arasında yalnızca ince bir çizgi vardır (Weichselgartner, 2001).

Çince weijji yani risk kelimesi belirsizliğin her zaman kâr ve zarar arasında bir denge içerdiğini ima etmek için "fırsat" ve "tehlike" anlamına gelen her iki karakteri içerir. Modern toplumlarda kararlar son derece karmaşık, birbirine bağımlı ve etkileşimlidir. Kararlar ne artan riskler yaratabilir ne de potansiyel afet risklerini azaltabilmektedir (Weichselgartner, 2001).

Var olan bir fayın bulunduğu coğrafyada yok edilememesi örneğinde olduğu gibi doğa olaylarını da tamamen ortadan kaldırmak mümkün değildir. Bu gerçek toplumları var olan tehlikeleri belirlemelerine hangi alanların farklı seviyelerde potansiyel zarara maruz kaldığına ve bu zararı hangi faktörlerin etkilediğini belirleyerek gelecekte olabilecek zararları azaltma çalışmalarına yöneltmektedir.

Afet yönetimi sürecinde zarar azaltma, teknik bilimlerin yanı sıra sosyal bir olgu olarak da kabul edilmektedir. Birçok belirsizlik içermesi ile birlikte karmaşık ve zor bir sistem olması sebebiyle tüm etkenler göz önünde bulundurularak her türlü afete uygulanabilecek esnek ve dirençli yöntem ve araçlar oluşturulmalıdır. Zarar görebilirlik kavramı, doğa kaynaklı afetlerden kaynaklanan zararların azaltılmasına yönelik bağlamsal bir yaklaşımı keşfetmek ve sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi gibi göze çarpan sorunları ele almak için bir araç sağlayabilmektedir. Ayrıca hem doğa hem de insan kaynaklı afetlerin ortak bir teorik çerçevede ele alınmasını sağlamaktadır (FEMA, 2000).

1.4.2. Hazırlık

Hazırlık UNESCO tarafından “zamanında ve etkin erken uyarıların verilmesi bununla birlikte insanların ve mülklerin tehdit altında bulunmakta olan yerlerden geçici bir şekilde tahliye edilmesi de dahil olmak üzere, tehlikelerin etkilerine etkin yanıt verilmesini sağlamak için önceden alınan faaliyetler ve önlemler bütünü” olarak tanımlanmaktadır (UNESCO, 2010).

Afete hazırlık, doğa kaynaklı afetlerin olumsuz etkilerini en aza indirmeyi veya azaltmayı, bunların varlıklar üzerindeki etkilerini önlemeye ve belirli tepe değerlerinden (örneğin aşırı yağış dönemlerinde, vb.) korumaya yönelik çalışmaları kapsamaktadır. Bu nedenle afete hazırlık, geniş bir kavramdır ve uluslar tarafından komuta, kontrol (sivil savunma) ve kısa vadeli müdahale stratejilerine dayalı kriz yönetimine atıfta bulunmak için kullanılan acil durum hazırlığının çok ötesine geçmektedir. Afete hazırlıklı olmayı, birbirleriyle ilişkili oldukları için afet yönetiminin diğer bileşenlerinden (örneğin afet yardımı) izole etmek zordur (Dekens, 2007).

Afete hazırlık çalışmalarında verimliliği ve etkinliği artırmak için yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde afet acil müdahale sistemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Buna örnek olarak;

- 1) Potansiyel can kaybını ve fiziksel hasarı azaltmak için erken uyarı sistemlerinin ve tahliye planlarının geliştirilmesi,
- 2) Atanmış kamu ve özel sektör görevlilerinin kamu eğitimi ve öğretimi,
- 3) Acil müdahale personelinin eğitimi,
- 4) operasyonel prosedürler, iş birliğine dayalı organizasyon anlaşmaları ve hizmet sunum standartları ile afet müdahale politikalarının oluşturulması gibi çalışmalar örnek verilmektedir (Keeney, 2004).

Riskler ve müdahale stratejileri belirlendikten sonra afete hazırlık planları geliştirilmelidir. Planlama; kamu güvenliği, halk sağlığı, kitle iletişim araçları, ulaşım ve afet organizasyonlarından personel de dahil olmak üzere büyük paydaşların katılımını içermelidir. Bir plan, bir afet meydana geldiğinde müdahale için yönergeler sağlamaktadır. Bir afet anında önceden belirlenmiş bir plana sahip olmak meydana gelen belirli bir afet biçimi için doğru kaynakları sağlayan hızlı bir müdahalenin organizasyonunu, verimliliğini ve etkinliğini kolaylaştırmaktadır. Afet hazırlığı bir afet

müdahalesi sırasında tahmin edilebilecek belirli faaliyetler için yönetim stratejilerinin geliştirilmesini içermektedir. Aynı zamanda toplum tabanlı faaliyetleri destekleyerek yerel afet hazırlıklarının güçlendirilmesi, riskleri en aza indirecek eğitim ve hazırlıklar, kitle iletişim araçları, okul programları ve sağlık fuarları aracılığıyla yürütülmelidir. Buna ek olarak, yerel afet hazırlığı, topluluk üyelerine günlük yaşam ve afet müdahalesi için ilk yardım ve kardiyopulmoner resüsitasyon (KPR) öğretmeyi içermektedir (Keeney, 2004).

1.4.3. Müdahale

Müdahale aşaması, bir afetin hemen ardından gerçekleşmektedir. Müdahale aşamasında, iş ve diğer işlemler, normal işleyiş sekteye uğrar ve normal şekilde çalışmamaktadır. Acil bir durumda kişisel güvenlik ve müdahale aşamasının süresi hazırlık düzeyinin gelişmişliğine bağlıdır.

Müdahale faaliyetlerine bazı örnekler;

- Afet müdahale planlarını uygulama,
- Arama ve kurtarma görevlerini yürütmek,
- Kendinizi, ailenizi, hayvanlarınızı ve başkalarını korumak için harekete geçmek,

- Gıda güvenliğine ilişkin kamuoyu algılarını ele almak olarak verilebilmektedir (FEMA, 2013).

İster insan kaynaklı ister doğa kaynaklı bir olaya karşı herhangi bir toplu zayıat müdahalesinin nihai hedefi, en fazla sayıda insan için mümkün olan en iyi sonucu elde etmektir. Kitlesel yaralanma olaylarından sonra yaralı sonucunu etkileyen en önemli prognostik faktörlerden biri, maruziyet ve yaralanmadan dekontaminasyona ve kesin bakıma kadar geçen zaman aralığıdır. Geçmiş olaylardan yayınlanmış raporlar, kurtarmadan kesin bakıma kadar geçen zaman aralığı ile yaralı mortalitesi arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermesi de bunu desteklemektedir. En iyi sonuçları elde etmek için olay yerine müdahale eden kurtarma görevlileri (ilk müdahale ekipleri) ile kesin bakım sağlayacak bireyler ve sağlık tesisleri (ilk alıcılar) arasında hızlı, kesintisiz ve koordineli bir müdahale olması gerekmektedir. Ne yazık ki birkaç faktör; herhangi bir kitlesel yaralanmada dahil olan birçok kişi ve kurumun bu hızlı ve koordineli yanıtını zorlaştırmaktadır (Frykberg, 2012; Frykberg, 1987; Feliciano vd., 1998).

Bu faktörlere örnek olarak; nedeni veya türü ne olursa olsun tüm kitlesel yaralanma oluşturan durumlar, bir veya daha fazla coğrafi veya resmi yargı alanından yanıt veren birey gruplarını, sağlık tesislerini ve kurumları içermesi verilebilir. Olay ne kadar büyükse, ilgili kurum ve yargı mercilerinin sayısı da o kadar fazla olmaktadır. Bu kurum ve kuruluşlar normalde birlikte çalışmamakta olup birbirlerinin rutinlerine veya prosedürlerine aşina değildirler. Bu, tüm bu varlıkların aniden ve öngörülemez bir şekilde faaliyetleri koordine etmeleri ve kaotik bir ortamda ortak bir hedef doğrultusunda birlikte çalışmalarını gerektiği zaman, hem ilk müdahale edenler hem de ilk müdahale talep edenler için iletişim, koordinasyon ve yetki hatlarında benzersiz zorluklar yaratmaktadır (O'Neill, 2005).

Afet etkisine etkin müdahale esas olarak aşağıdakiler için kritik öneme sahiptir:

- kayıpları sınırlamak,
- sıkıntı ve ıstırapı hafifletmek,
- temel yaşam desteği ve topluluk sistemlerini eski haline getirmek,
- daha fazla hasarı ve kaybı azaltmak,
- sonraki iyileşme için temel sağlamaktır.

Geniş uluslararası deneyim, etkili müdahalenin temelde **bilgi ve kaynaklar** olarak iki faktöre bağlı olduğunu göstermektedir. Bu iki hayati bileşen olmadan en iyi planlar,

yönetim düzenlemeleri, uzman personel vb. neredeyse işe yaramaz hale gelmektedir (Carter, 2008).

Afette başlıca müdahale unsurları;

- Kurtarma,
- Sağlık hizmetleri,
- Tahliye,
- İbade,
- İaşe,
- Haberleşme,
- Ulaşım,
- Sanitasyon,
- Su ve güç kaynakları,
- Güvenlik,
- Medya gibi konu başlıkları karşımıza çıkmaktadır (Carter, 2008).

1.4.4. İyileştirme

T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğünde İyileştirme terimi “Afetlerden etkilenmiş olan toplulukların ihtiyaçlarının en akılcı yol ve yöntemlerle karşılanması, hayatın bir an önce normale döndürülmesi, muhtemel afetlerle baş edebilme imkânlarının geliştirilmesi ve en az zarar görmelerini sağlayacak daha güvenli bir yaşam çevresi oluşturulması için yapılması gereken yasal, kurumsal, fiziksel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin tümünü kapsayan uzun süreç. Afet yönetiminde, afete müdahaleden sonra gelen dönem” olarak tanımlanmıştır (AFAD, 2021).

İyileştirmeye odaklanmak afet öncesi hazırlık dönemi ile aynı öneme sahiptir. İyileştirme, uygun şekilde yürütülürse yerel topluluklar için bir gelişme fırsatı olabilecektir. İyileştirme planı, gelecekteki riski azaltmayı amaçlar ve entegre bir afet riski azaltma yaklaşımı kullanarak afet sonrası iyileştirmeyi de etkin bir şekilde sağlar. Aslında kurtarma planlamasının afet riskinin azaltılmasına dahil edilmesi, rehabilitasyondan uzaklaşmaya işaret etmekte ve risk azaltma ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki bağlantıyı ön plana çıkarmaktadır. İyileştirme konusunda yerel

topluluk katılımı, toplulukların sosyal sermayesi, güçlü yerel yönetimler vb. dahil olmak üzere çeşitli konular bulunmaktadır (Shaw, 2014).

2. DOĞA KAYNAKLI AFETLER VE SUÇ İLİŞKİSİ

2.1. Suç

Suç kavramı, o zamanki döneme, topluma, coğrafyaya bağlı olarak değişiklikler gösterebilmektedir. Suç, sosyal ve dinamik bir olgudur. Toplumun olduğu yerde bir kesme göre suç olarak görülen davranış diğer kısma göre suç olmayabilir. Durağan bir olgu olmadığından dolayı zamana göre suç olan olgu gelecekte suç olarak görülmeyebilir. Aynı zamanda toplumların ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte yeni suç kalıpları ortaya çıkmaktadır. Kısaca suç, yaşanan toplum tarafından oluşturulmuş olan kurallara aykırı olarak gerçekleştirilen eylemler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Burkay, 2008).

2.1.1. Suçların Sınıflandırılması

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında suçlar 4 ana başlık ve her ana başlığın altında alt başlıklara indirgenerek incelenmektedir (Tablo 2). Fakat kanunun gerekçe bölümünde tasnif konusunda herhangi bir bilgilendirme bulunmamaktadır. Bu doğrultuda sınıflandırma yapılırken ne gözetildiği konusunda fikir beyanına ulaşılamamaktadır (Hafizoğulları vd., 2007).

Tablo 2. Türk Ceza Kanunu'nun suçları tasnifi (TCK, 2004)

Türk Ceza Kanunu'nun Suçları Tasnifi	1. Uluslararası Suçları	Soykırım ve İnsanlığa Karşı Suçlar
		Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti
	2. Kişilere Karşı Suçlar	Hayata Karşı Suçlar
		Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar
		İşkence ve Eziyet
		Koruma, Gözetim, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün İhlali
		Çocuk Düşürtme, Düşürme veya Kısırlaştırma
		Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar
		Hürriyete Karşı Suçlar
		Şeref Karşı Suçlar
		Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar
		Mal Varlığına Karşı Suçlar
	3. Topluma Karşı Suçlar	Genel Tehlike Yaratıcı Suçlar
		Çevreye Karşı Suçlar
		Kamu Sağlığına Karşı Suçlar
		Kamu Güvenliğine Karşı Suçlar
		Kamu Barışına Karşı Suçlar
		Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar
		Genel Ahlak Karşı Suçlar
		Aile Düzenine Karşı Suçlar
		Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar
		Bilişim Alanındaki Suçlar
	4. Millete ve Devlete Karşı Suçlar	Kamu İdaresinin Güvenliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar
		Adliye Karşı Suçlar
		Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar
		Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar
		Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar
		Devlet Suçlarına Karşı Suçlar ve Casusluk
		Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar

2.1.2.Afet – Suç Teorileri

Doğa kaynaklı afetler, etkilenen bölgelerde çok büyük ekonomik ve sosyal harabiyete sebep olmaktadır. Yıllık Afet İstatistikleri incelemesine göre, yalnızca 2007 yılında doğa kaynaklı afetler dünyaya en az 74.985.26 milyon dolara mal oluşturmıştır ve dünya çapında 211.216.415'ten fazla insan etkilenmiştir (Scheuren vd., 2007).

Her ne kadar doğa kaynaklı afetler gelişmekte olan ülkelerde düzenli aralıklarla meydana gelmekte ve nüfusu daha derin yoksulluk seviyelerine sürüklemekte olsada ekonomik etkilerine ilişkin araştırmalar yapılmış olsa da sosyal etkileri görece daha az araştırılmaktadır (Roy, 2010).

Afetler, mevcut ulusal, bölgesel ve hatta küresel boyuttaki güç yapılarını ortaya çıkarma eğilimindedir (Enarson vd., 1998). Toplumlarda afetleri, suçları ve krizleri azaltmak veya bunlardan kaçınmak için multidisipliner tamamlama ve bütünlük gerekmektedir (Toth, 2016).

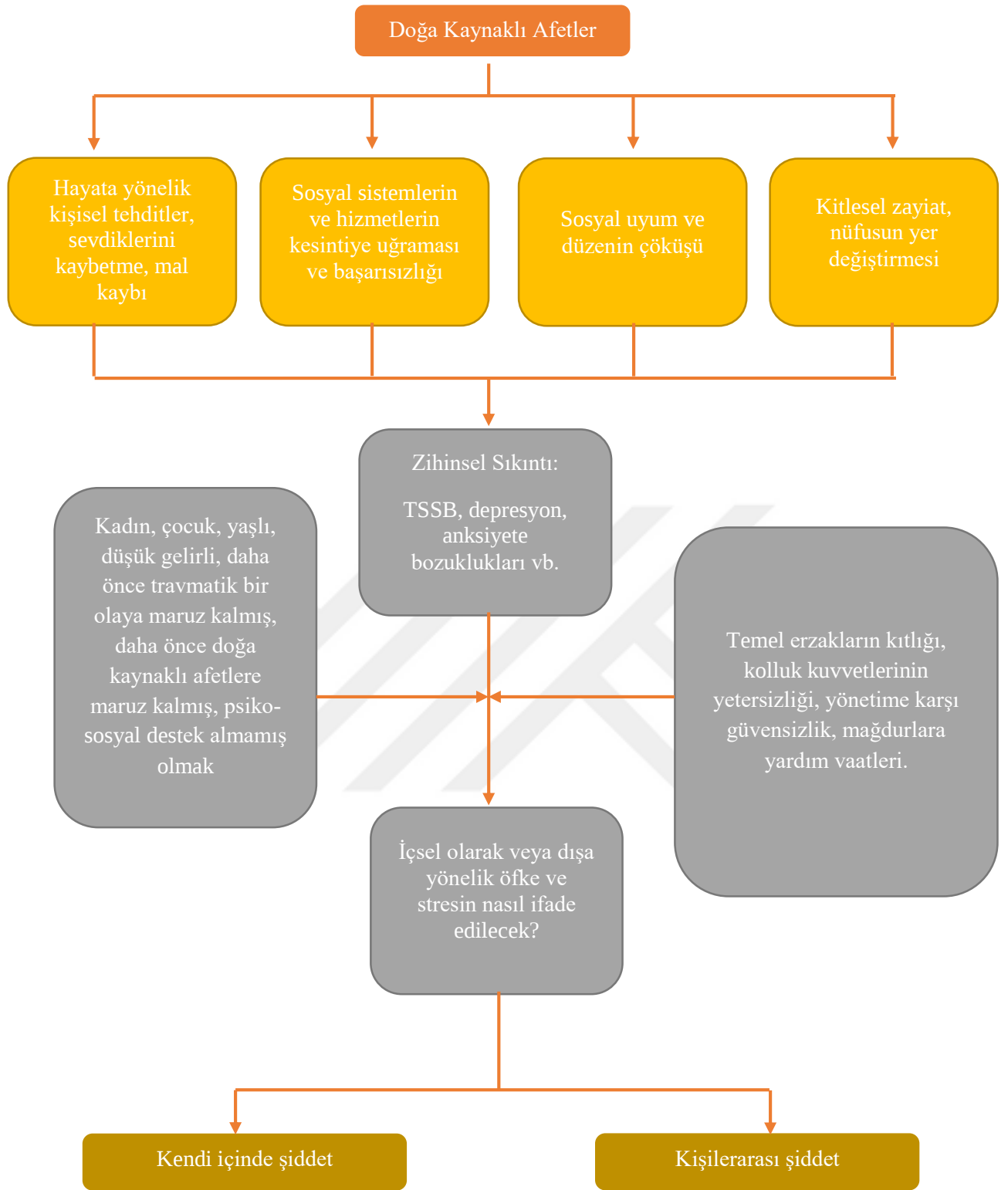
Afetlerin bireysel ve/veya kişiler arası ilişkileri etkilediği ve afet ve şiddet arasında bir bağlantı olduğu günümüzde daha iyi bilinmektedir. Doğa kaynaklı afetler hem kısa hem de uzun vadede şiddet ve suç oranını çeşitli şekillerde artırma eğilimine sahiptirler. Örneğin, bir afet sonrasında etkilenen nüfus arasında ruhsal bozuklukların arttığı görülmektedir. Maruz kalan tüm insanların üçte biri ile yarısının bilişsel sıkıntı, örneğin Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), depresyon, anksiyete bozuklukları vb. geliştireceğini gösteren kanıtlar mevcuttur (WHO, 2011).

Afetlerde şiddet tüm boyutları tam olarak araştırılmasa da etkilenen toplumların karşı karşıya olduğu önemli bir sorundur. Bir afetin hemen ardından yaralanmalar, bulaşıcı hastalıklar ve temel ihtiyaçların sağlanması ile ilgili endişeler şiddetin gözetiminden önce gelmektedir. Afetlerden sonra oluşan anekdot niteliğindeki kanıtlar ve az sayıda sistematik çalışmalar; bu anlarda yakın eş şiddeti, çocuk istismarı ve cinsel şiddetin oldukça yaygın olduğunu ve bir afetin uzun vadeli etkilerinin artan suç ve topluluk şiddeti seviyelerine yol açabileceğini göstermektedir (WHO&UNHCR,2005).

Afetler, şiddet de dahil olmak üzere sağlık sorunlarını şekillendiren fiziksel ve sosyal ortamları bozar. Afet öncesi ve sonrası şiddet düzeylerini karşılaştıran az sayıda çalışma vardır ancak afetlerin etkilerinin bireylerin, ailelerin ve toplulukların şiddete karşı savunmasızlığını artırması muhtemeldir. Bu etkilerin şiddet üzerinde hem ani hem de uzun vadeli bir etkisi olabilir (WHO,2005). Bu etkilere örnek olarak;

- yaş, mal kaybı ve geçim kaynağı kaybı nedeniyle artan stres ve güçsüzlük duyguları,
- travma sonrası stres bozukluğu gibi akıl sağlığı sorunları,
- temel ihtiyaçların giderilmesine yönelik malzemelerin yetersizliği,
- sosyal etkileşimin hasar görmesi,
- kolluk kuvvetlerinin bozulması,
- şiddeti önleme ve diğer sosyal destek programlarının durdurulması,
- ekonomideki aksaklıklar sayılabilir.

Hayata yönelik kişisel tehditler, yaşanan can ve mal kayıpları, yıkımlar, sosyal güvenlik sistemlerinin bozulması sosyal uyum ve iletişimin çökmesi gibi durumlar bu eğilimin arkasındaki en önemli nedenlerdir ve çeşitli çalışmalar afetlerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin daha büyük olduğunu ortaya çıkarmaktadır (David vd., 1996; Armenian vd., 2000; Goenjian vd., 2001; Kessler vd., 2006). Kilit nokta, doğa kaynaklı afetlere maruz kalanların öfkesinin ve stresinin içe dönük yani kendi kendine veya dışa dönük, yani kişilerarası şiddet ve suç ile nasıl ifade edildiğidir. Son dönemlerde, afete maruz kalma ile kendi kendine ya da kişilerarası şiddet mağduru olmak arasındaki ilişkiye yönelik yapılan çalışmalar artış göstermektedir. Zihinsel sıkıntı ve öfke geliştirerek hem kısa hem uzun vadede şiddet/suç oranını artırabilmektedir (Şekil 3) (Rezaeian, 2013).

Şekil 3. Doğa kaynaklı afetler ve şiddet/suç temel ilişkisi (Rezaeian, 2013)

Yapılan araştırmalar doğrultusunda afet ve suç arasındaki ilişki açısından üç sosyolojik teori karşımıza çıkmaktadır.

1. **Terapötik topluluk hipotezi** afet sosyolojisi araştırmacıları tarafından ileri uzun süreli kullanılan, afetlerin hem olay sırasında hem de sonrasında suç faaliyetlerini azalttığını bir teori,

2. **Sosyal düzensizlik teorisini** kullanan kriminologlar tarafından ileri sürülen, afetlerin suç olasılığını ve oluşumunu artırdığını savunan teori,

3. **Rutin aktivite teorsini** kullanan araştırmacılar tarafından ileri sürülen, bir afetin resmi ve gayri resmi sosyal kontrol mekanizmalarını ve suç fırsatını nasıl yeniden yapılandırığına bağlı olarak, afetin suç faaliyetlerini artırabileceğini veya azaltabileceğini öne süren teoridir (Prelog, 2016).

İlk araştırmalarda, afet olaylarından sonra suç örüntülerini belgelemenin önemini fark ettikleri görölmektedir (Prince, 1920). Afet sosyolojisi literatüründe, suç ve afet sorunu genellikle Fritz'in (1961) terapötik topluluk tezi tarafından çerçevelenmektedir. (Barton, 1963) Fritz'e (1961) göre, afetler, etkilenen topluluğu birleştiren durumsal terapötik özellikler doğurmaktadır. Artan sosyal uyum seviyeleri, bireylerin ve grupların enerjilerini toplu olarak sahip olunan ihtiyaçlarını karşılamak için birleştirdiğı acil bir afet normu olarak kabul edilebilmektedir (Fritz, 1961; Fischer, 2008; Quarantelli vd., 1976). Bu doğrultuda afetler, olaylara dahil olanlar için odaklanan, yüksek düzeyde fedakarlık yaratan ve etkili bir şekilde topluluk uyumunu artıran olaylar olarak algılanmaktadır (Barton, 1969). Özetle, terapötik topluluk teorisi, afet sonrası davranışın toplumsal restorasyona, toplum yanlısı ve özgeci davranışa, uyarlanabilir eyleme ve güvenliğin teşvik edilmesine yönelik olduğunu savunmaktadır. Mal kaybı ve acı çekme gibi afetlerin olumsuz etkileri özelden ziyade kamusal olarak yaşanır ve bu nedenle etkilenen toplumdaki bireyler arasında bir dayanışma duygusu geliştirmektedir. Bu tür kamusal ıstırap deneyimleri, empatiyi artırır ve daha önce başkalarının acılarını kabul etmemiş veya gözlemlememiş olan gruplar arasında işbirliğini teşvik etmektedir. Bu teori için, doğa kaynaklı afet sonrasında tedavi edici bir topluluğun ortaya çıkmasının anlamı, artan sosyal uyumun suç eylemlerini olasılığını azalttığını olarak karşımıza çıkmaktadır (Prelog, 2016).

Terapötik topluluğun suç üzerindeki etkilerini araştıran araştırmacılar özellikle yağma eylemi üzerinde odaklanmışlardır. Yağma, genellikle bir afet olayının veya sosyal bozulmanın ardından yaygın olarak fırsatçı hırsızlık olarak algılanmaktadır (Quarantelli, 2007). Yağmalama ile ilgili vaka incelemeleri, yağmalamanın araştırılmasında bir takım sorunlar olduğunu göstermektedir. İlk olarak, birçok insan mallarının alındığını düşünmektedir ancak olay esnasında kaybolma durumu yaşanabilir (Fischer, 2008). İkincisi, yağmalama ile ilgili veriler genellikle, temel hayatta kalma malzemelerinin uygun şekilde elde edilmesi ile yağmalamanın karıştırılmasıdır. Örneğin, Katrina Kasırgasını takip eden ayda, Barsky (2006) ve Barsky vd. (2006), yağma algılarına ilişkin niteliksel verileri toplama amacıyla Louisiana ve Mississippi'ye gitmişlerdir. Bölge sakinleri yağmalamanın gerçekleştiği konusunda hemfikir olsalar bile, yağmalama ile ilgili veriler ve uygun davranış verileri arasında (ilki hayatta kalanlar tarafından gayri meşru ve yasadışı olarak görüldü; ikincisi meşru olarak görüldü) net bir ayrım bulunamamıştır (Barsky, 2006; Barsky vd., 2006; Fischer, 2008; Quarantelli, 2007).

Zahran vd. (2009) Amerika Birleşik Devletleri için Mekansal Tehlike Olayları ve Kayıpları Veri tabanından (SHELDUS) doğa kaynaklı tehlike verilerini ve Florida Emniyet Teşkilatı suç verilerini kullanarak, afetlerin şiddet ve mülk suçlarının insidansını azaltmada az derecede bir etkisinin olduğu sonucuna varmışlardır (Zahran vd., 2009). Ancak bulguları, aile içi şiddetteki artışın afetler ve etkileri ile ilişkili olduğundan terapötik topluluğun etkisinin toplumun en özel ve mahrem alanlarına yayıl(a)madığını da göstermektedir. Her ne kadar afet sonrasında rapor edilen şiddet ve mülkiyet suçlarında düşüşler bulunsada çalışmanın olası sınırlaması belki de afetin, vatandaşların suçları bildirmesi üzerindeki etkisi ve afetin hemen ardından gelen dönemde kolluk kuvvetlerinin bildirim uygulamalarındaki değişiklikler olabileceği yansıtılmaktadır (Prelog, 2016).

Barsky (2016) kasırgadan hemen sonraki dönemde yağmalamayı araştırırken; kanun uygulayıcı personelin arama-kurtarma çalışmalarına suç kontrol faaliyetlerine kayıt tutmaktan daha fazla göre öncelik verdiğini gözlemlemiş ve bunun suç faaliyetlerinin bildirilmesinde azalmaya sebep olabildiğini öne sürmektedir (Barsky, 2016).

Terapötik topluluk teorisinin aksine, afetleri incelerken sosyal düzensizlik yönelimi kullanan araştırmacılar, afet olaylarını ek bir düzensizlik faktörü olarak

görmektedirler. Bu doğrultuda, afetler, bir topluluğun sosyal uyumunu ve kolektif etkinliğini bozarak mevcut sosyal düzensizliği oluşturma veya ağırlaştırma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle, toplumu kendi kendine izleyemez ve anti sosyal davranışları cezalandıramaz hale getirmektedir (Berkowitz, 1993; Curtis vd., 2000; Davila vd., 2005; Siegel vd., 1999; Siman, 1984).

Sosyal düzensizlik kavramı ilk olarak Thomas ve Znaniecki (1918) tarafından önerilmiştir. Sistematik olarak organize edilmiş sosyal kurumların, mevcut sosyal organizasyona tepki gösterdiğinde ve değişen bir sosyal sistemin ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılayamadığında, düzensiz hale gelebileceğini veya “mevcut sosyal davranış kurallarının toplumun bireysel üyeleri üzerindeki etkisinde bir azalma” yaşanabileceğini gözlemlemişlerdir (Thomas vd., 1918). Bu fikri daha da geliştiren Park vd. (1925), 20. Yüzyılın başlarında Amerikan şehirlerinde kentselleşme ve göç ile alakalı artan ırksal heterojenliğin, geleneksel sosyal kontrol kurumlarının – okul, aile, mahkeme vb. – artık sosyal düzeni korumak için işlev göremediği koşulları yarattığını vurgulamıştır (Park vd., 1925).

Ekonomik durum, etnik heterojenlik, yerleşim yeri hareketliliği, aile bozulması ve kentleşmenin sosyal sorunları beraberinde getirdiği teorisine ilişkin ampirik testlerine dayanılarak daha karmaşık bir sosyal düzensizlik teorisi ortaya çıkmaktadır. Buna göre, topluluk etkinliğinin yapısal boyutları, bir topluluktaki resmi ve gayri resmi sosyal ağların yaygınlığına ve karşılıklı bağımlılığına atıfta bulunmaktadır (Shaw vd., 1942; Sampson vd., 1989).

Özetle, düşük sosyoekonomik statü, etnik ve ırksal heterojenlik, nüfus hareketliliği, aile içi çatışma ve kentleşme ile karakterize edilen sosyal düzensizliğe, suç ve suçluluğu kontrol etmek için hareket eden gayri resmi ve resmi sosyal yapılar aracılığı ile sosyal entegrasyon seviyeleri aracılık etmektedir.

Bir bütün olarak, sosyal düzensizliğin suç üzerindeki etkilerini araştıran araştırmacılar, sosyal düzensizlik göstergelerinin (ırksal heterojenlik, gelire dayalı sosyoekonomik statü tahminleri ve nüfus istikrarsızlığı göstergeleri) suç üzerinde doğrulanabilir bir etkisinin olup olmadığını sorgulamışlardır (Pratt vd., 2005). Doğa kaynaklı bir afetin neden olduğu bozulma yaşamı değiştiren etkilere sahiptir. Örneğin, afetzedeler için yaygın bir durum olan geçici tahliye ve/veya giderek artan kalıcı yer değiştirmek gibi (Weber vd., 2012). Sosyal düzensizlik ve nüfus istikrarsızlığının etkisiyle ilgili tahminler ile uyumlu olarak araştırmalar, bu gibi durumlarda uyuşturucu

ve alkol kullanımının daha yaygın hale geldiğini, psikolojik ve kişilerarası strese artışların olduğu ve sosyal destek yapılarının kaybının muhtemel olduğunu göstermektedir (Adams vd., 1984; SAMHSA, 2008, Norris vd., 2002; Peek vd., 2008). Örneğin, Curtis vd. (2000), 1989 Hugo Kasırgası afetiyle bağlantılı çocuk istismarı vakalarının daha yüksek olup olmadığını araştırmak için Federal Acil Durum Yönetim Ajansı (FEMA) başkanlık beyanlarını ve Çocuk Koruma Servisi çalışanları ile yapılan görüşmeleri ve birlikte çocuk istismarı raporlarını ve onaylarını kullanarak yapılan çalışma ile afet öncesi ve sonrası 11 aylık veriler analiz edildiğinde çocuk istismarında bir artış olduğuna dair istatistiksel olarak ortaya koymuşlardır (Curtis vd., 2000). Harper vd. (2012) Katrina öncesi ve sonrası hırsızlık oranlarını kullanarak, Katrina Kasırgasından önce New Orleans'ta sosyoekonomik şartların ve özellikle yüksek eşitsizlik oranlarının, fırtınayı takiben hırsızlıkta artışın olduğunu göstermişlerdir (Harper vd., 2012).

Özetle sosyal düzensizlik teorisi, doğa kaynaklı afetlerin örgütsüzleştirici etkisinin bir sonucu olarak suçta bir artış öngörmektedir. Doğa kaynaklı afetler sadece yaşamı ve refahı tehdit etmek ile kalmaz, bireyleri, aileleri ve toplulukları travmatize etme potansiyeline sahiptir. Doğa kaynaklı afet yaşayanlar, bir topluluğun sapkın eylemlere yanıt verme ve bunları bastırma davranışlarını tehdit eden bir dizi finansal, mesken, duygusal ve topluluk çapında stresörlerle karşılaşmaktadırlar.

Üçüncü teori olan rutin faaliyet teorisi, Cohen vd. (1979) ve Felson vd. (1980) tarafından günlük sosyal faaliyetlerin yapısının ve doğrudan temaslı yağmacı ihlallerle ilişkisinin hem mekânda hem de zamanda üç gerekli unsurun olduğunu savunmaktadırlar. Bu teoriye göre bir suçun olması için;

1. mülkiyet veya bireyler gibi uygun hedeflerin mevcudiyeti,
2. polis veya kolluk kuvvetlerinin yetersizliği,
3. motive olmuş suçluların varlığı gereklidir (Cohen vd., 1979).

Bu üç koşul bir araya geldiği zaman suçun oluşma olasılığı artmaktadır. Ayrıca, bu koşullardan herhangi birinin olmaması, doğrudan temaslı yağmalamayı önlemek için yeterlidir. Afet ve suç kavramlarını araştırmak için rutin faaliyet teorisini kullanan araştırmacılar genel olarak bir afet olayının, bir topluluğun rutin faaliyetinin yapısında değişiklikler yaratma potansiyeline sahip olduğunu, öyle ki uygun hedefler, motive olmuş suçlular ve koruma mekanizmasının yokluğunda bir artış olduğunu belirtmektedir

(Cromwell vd., 1995; Trainer vd., 1976). Afetleri takip eden rutin faaliyetler ve suçların araştırmaları, bu teoriye destek sağlamaktadır. Cromwell vd. (1995), Andrew Kasırgası'nın ardından Florida Dade County'deki nitel suç araştırmalarını çerçevelemek için rutin faaliyetler teorisini kullanmıştır. Afetin farklı aşamalarının yeni faaliyetler oluşturduğunu ve motive olmuş suçluların, uygun hedeflerin ve koruma mekanizmasının yetersizliğinin nasıl etkilediğini göstermişlerdir. Curtis vd. (2011) ayrıca motive olmuş suçluların, koruma mekanizmasının yetersizliğinin nasıl bir araya geldiğini göstermişlerdir. Katrina Kasırgası'nın ardından Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılarak, bir bina doluluk oranının ve konut altyapısının koşullarının suçun coğrafi dağılımını nasıl etkilediğini göstermişlerdir. Spesifik olarak suç, o bölgedeki yeniden yerleşim ve yeniden yapılanma faaliyetinin derecesi ile ters orantılıdır (Curtis vd., 2011).

LeBeau (2001), Hugo Kasırgası'nın kolluk kuvvetleri ihbarları üzerindeki etkilerini araştırmak üzere rutin faaliyet teorisini kullanmıştır. Kasırgadan sonra kolluk kuvvetleri ihbarlarının önemli ölçüde artığını tespit etmiştir. Ayrıca, kolluk kuvvetlerine yapılan hırsızlık ve silahlı saldırı ihbarlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu görölmüştür. Kasırganın rutin faaliyeti önemli ölçüde değiştirdiği ve bölgedeki gayri resmi hareketliliğin artığı sonucuna varılmıştır (LeBeau, 2001).

Özetle rutin faaliyet teorisi, eğer bir afet olayı üç koşulun (uygun hedefler, motive olmuş suçlular ve koruma mekanizmasının yetersizliği) zaman ve mekanda bir araya gelme olasılığı arttırabiliyor ise, etkilenen topluluktaki suçun da görölme olasılığının artacağını savunmaktadır. Bununla birlikte, afetler toplumları gayri resmi koruma mekanizması olarak hareket etmeye motive edebilir veya afet sonrasında ihbar mekanizması artarsa, rutin faaliyet teorisi bir afet sonrasında suçta azalma öngörmektedir.

Bu üç teori değerlendirildiğinde; birinci teori terapötik topluluk kavramına dayanmaktadır (Barton, 1963; Fritz, 1961). Bir topluluk bir afeti yaşadığında toplum yanlısı davranışların artacağını ve suç oranlarının düşeceğini öne sürmektedir. Hem mülk, hem de şiddet içeren suç oranları, bu teori için destek oluşturmamaktadır. Ancak bu sonuçları dikkatle değerlendirmek gerekmektedir. Bu araştırma yıllık suç oranlarını kullandığından, bir afetin nispeten kısa zaman sonrasında suç üzerindeki etkilerini değerlendirmek zordur. Fritz'in (1961) terapötik bir topluluğun ortaya çıkmasının büyük olasılıkla olduğunu öne sürdüğü, etkiden hemen sonraki dönemdir. Aslında,

terapötik topluluk teorisi destekleyen kanıtlar bulan araştırmacılar, burada yıllık oranların aksine aylık suç verilerini kullanmışlardır (Weber vd., 2012). Dolayısıyla, bu tür toplum yanlısı dinamikler olaydan hemen sonra işlemeye devam edebilirken, bu araştırmadan elde edilen bulgular, terapötik topluluğun yıllık suç oranlarını azaltmak için faaliyet gösterdiğine dair çok az kanıt sunmaktadır (Prelog, 2016).

İkinci teori olan sosyal düzensizlik teorisi kullanılarak, afetlerin ya sosyal düzensizliğe yol açtığı ya da mevcut düzensizlik düzeylerini artırdığı ve dolayısıyla suçu artırdığı ortaya çıkmaktadır (Park vd., 1925; Sampson vd., 1989; Shaw vd., 1942). Afetin büyüklüğü, mülkiyet ve şiddet içeren suç oranları bulguları arasındaki ilişkinin analizleri bu teoriye en güçlü desteği sağlamaktadır. Mevcut sosyal düzensizlik düzeyleri (ırksal ve etnik heterojenlik, eşitsizlik ve sosyal faaliyetler) kontrol edildiğinde bile, afetin büyüklüğü, yıllık bölge düzeyindeki mülk suçu oranlarındaki artışlarla doğru orantılı bir şekilde ilişkilidir. Bu tür bulgular, afetlerin geleneksel sosyal kontrol mekanizmalarının etkinliğini yitirdiği koşullar yarattığına dair diğerlerinin iddialarıyla uyumludur (Prelog, 2016; Harper vd., 2012). Ayrıca, bu araştırma birleştirilmiş yıllık suç oranlarını kullandığından, bulgular, sosyal düzensizliğin uzun vadeli etkilerinin afet olayını takiben bir süre daha devam edeceğini düşünmektedir.

Son olarak, rutin faaliyet teorisi; afetler, uygun hedeflerin, motive olmuş suçluların ve koruma mekanizmasının yetersizliğinin zaman ve mekanda bir araya gelme olasılığını artırmaktadır (Cohen vd., 1979; Felson vd., 1980). Koruma mekanizması önlemleri kullanılmadan ve yalnızca uygun hedeflerin mevcudiyeti varsayılarak, afetlerin ve rutin suçların etkilerine ilişkin sonuçlar sınırlıdır. Bununla birlikte en azından, afetlerin, bu kişilerin varlığının veya yokluğunun etkilerinden bağımsız olarak, suçun daha olası olduğu durumlara yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca, rutin bir faaliyet suç teorisi, rutin faaliyetin suç faaliyetine baktığı ölçekten dolayı, afet bağlamında test etmek zor olabilmektedir. Şehirlerin küçük birimi olan mahalleler, rutin suçları araştırmak için en uygun analiz birimi olarak görülmektedir (Curtis vd., 2011). Bir afet sonrasında rutinler değişebilirken genellikle koruma mekanizması da etkilenmektedir. Vatandaşlar kendilerini donanımlandırdığında ve suç faaliyetlerini kontrol etmek isteyen mahallelerde aktif olarak faaliyet gösterdiğinde veya kolluk kuvvetleri afetler sırasında arama-kurtarma faaliyetlerine yöneldiğinde durum bu şekli almaktadır (LeBeau, 2001; Bonkiewicz vd., 2010).

1995-2008 yıllarında elde edilen verilere göre analizler, afet büyüklüğünün ilçe düzeyinde mülk suç oranlarındaki artışlarla ilişkili olduğunu, ancak şiddet içeren suç oranlarını artırdığını gösteren sınırlı kanıt olduğunu göstermektedir. Ancak bu bulgular, bu çalışmanın sınırlılıklarını bağlamında yorumlanmaktadır. Sunulan sonuçlar, farklı türdeki afetleri bir araya getirmemiştir. Farklı afetler muhtemelen suç kalıplarını ve türlerini farklı şekillerde etkilemektedir. Örneğin, bir kuraklığın yarattığı sosyal düzendeki bozulma ile büyük bir kasırganın ki birbirinden farklıdır. Spesifik olarak, önceki araştırmalar afetler ve suç arasındaki ilişkinin gerçekten de nüanslı olduğunu vurgulamışlardır. Hem afet etkilerinin hem de afet yaşamı boyunca meydana gelen farklı suç eylemlerinin sosyal bağlamının çoğunu göz ardı etmektedir (Prelog, 2016).

İnsan faaliyetleri ve afetler arasındaki karşılıklı etkileşim, özellikle insan yapımı tehlike olarak kendini göstermektedir. Bundan dolayı suç, çoğu hane, topluluk, kuruluş veya kurumlar yalnızca başa çıkma kapasitelerini aşan, aynı zamanda tepki verme kapasitelerini aşan afetlerden ve stresörlerinden mustarip olduğunda ortaya çıkmaktadır. Bu da sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına engel olmaktadır (Kwanga vd., 2017).

Bir tehlike olarak suç, korkuyu, mağduriyet oranını, güvensizliği, sosyal düzensizliği artırmaktadır. Mallara, geçim kaynaklarına ve mağduriyetlere verilen zararın maliyetindeki artış, bu tür toplumların savunmasızlığını artırmakta ve yoksulluğu artırmanın yanı sıra sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasını da engellemektedir. İnsanların ve mülkün suça karşı savunmasızlığı, yerleşim düzeni, yeni risk oluşturan ilgili sistemler, mevcut müdahaleyi olumsuz etkileyen güvenlik açıkları ve kurtarma sistemleri ile suç için fırsatlar oluşturmaktadır (Satherthwaite vd., 2009; Fasubaa, 2007; Kwanga vd., 2017). Bu nedenle, doğa kaynaklı afetler ile suç insidansı arasında, toplulukların afetler ve stresörler gibi tehlikelere karşı savunmasızlığını artıran diğer insan faaliyetleri arasında bir ilişki mevcuttur. Afetlerden kaynaklanan hasar ve kayıplar (geçim kaynakları, ekonomik, mülk ve sağlık), hane halkı, topluluklar ve kurumların can ve mal ve geçim kayıplarını hafifletmek için hasar ve zarar azaltma mekanizmalarına/önlemlerine daha fazla yatırım yapması gerektiği anlamına gelmektedir.

Sel afetine bakılacak olursa, milyonlarca insanı olumsuz yönde etkilemiştir, mevcut bilgilere ve hâkim eğilime göre önümüzdeki yıllarda kapsamı ve şiddeti artacaktır. Doğa kaynaklı afetler, başarısız kalkınma ve ekonomik politikalardan, hızlı

kentleşmeden, yüksek nüfus artışından ve hareketliliğinden, kötü şehir planlamasından etkilenmektedir. Bu faktörler aile yapılarını, sosyal uyumu, topluluk duygusunu ve sosyal düzeni etkilemektedir (Cannon vd., 2003; Wamsler vd., 2014). Bir afetin ardından işlenen suçlar, afetin getirdiği olumsuzluklar kadar maliyetli olarak kabul edilmelidir (Glasson vd., 2011). Bu suçlar arasında bireysel şiddet eylemleri, hırsızlık, çevre kirliliği, saldırganlık gibi suçlar sayılabilmektedir. Dolayısıyla, sel afeti sırasında bir bireyin, topluluğun ve kuruluşların riski ve bunun suç ile ilişkisi, tehlikenin (olasılık ve yoğunluk açısından), savunmasızlığın (bina veya içeriğin hasar görmesine yatkınlık), maruz kalmanın (zarar görebilecek varlıkların değeri) bir işlevidir (Chricton's 1999). Burada sel risk değerlendirmesi, bir tehlikeden kaynaklanan potansiyel kayıpların değerlendirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Fasubaa, 2007). Bu nedenle suç risk değerlendirmesi, suçla ilgili doğa kaynaklı afetlerdeki mevcut eğilimleri belirlemek için geçmiş suç verilerinden ve sosyo-ekonomik değişkenlerden oluşan bilgileri dikkate almaktadır. Afet ve suç arasındaki bağlantı, tekil olayların vaka çalışmaları, küçük örneklem tanımı veya konumdaki davranışın istatistiksel açıklaması ile sınırlıdır (Taylor vd., 1990).

Nijerya'da yapılan çalışmalar, sel afetinin kentsel alanlar üzerindeki can kayıpları, mülkler, sağlık durumu ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin yanı sıra nedenlerine odaklanmıştır. Doğa kaynaklı afetlerin yalnızca insan kayıplarına ve maddi hasara yol açmadığını, aynı zamanda parasal olarak ölçülemeyen toplumsal düzeni bozduğunu da kabul etmektedirler (Shabu vd., 2015; Abah, 2012; Zahran vd., 2009).

Bir afet olayının herhangi bir toplumda suç olaylarının seviyesi üzerindeki etkileri, suçların, suçluların risk analizi yoluyla suç, mekân ve toplum arasındaki etkileşime dayanan sel riskini ve ilişkili suç olaylarını ve etkilerini anlamak için kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyaç olduğu görülmüştür. Ayrıca sel afetleri çok sayıda insanı suça yol açan çeşitli zorlanmalara ve stres faktörlerine maruz bırakmaktadır. Bu suçlar, öfke, hayal kırıklığı, korku gibi olumsuz duygulardan oluşur ve bu neden ile birey üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu türler, sosyal kontrolü azaltabilir, suça uygun inancı teşvik edebilir, kriminojenik özelliklere yol açabilmektedir. Toplumun sel riskine karşı tepkileri çeşitlidir; bunlar arasında kendini, mülkü koruma ve tehlikeli alanlardan kaçınma veya toplu topluluk suçu önleme çabalarını içermektedir. Afet riskinin azaltılmasındaki bu ilişki, sel sonrasında suçların farklı sosyo-ekonomik profiller ile karakterize edilen sel sıcak nokta alanlarında beklenen eğilimleri ne ölçüde olumsuz hale getirdiğini dikkate almaktadır. Ancak, bir mağdurun savunmasızlığını en aza

indirmek ve güvensizliği azaltmak için kaotik afete nasıl tepki verdiği değerlendirilmemiştir. Doğa kaynaklı afetler, etkilenen topluluklarda sosyal düzen üzerinde muazzam bir etki yaratmaktadır. Altyapıdaki hasar ve kayıplar genellikle resmi ve gayri resmi güvenlik kurumlarının dikkatini sosyal düzeni korumaktan başa çıkma ve iyileştirme önlemlerine kaydırmaktadır. Bu, etkilenen toplumların suç faaliyetlerine karşı savunmasızlığını artırmaktadır (Fasubaa, 2007; Kwanga vd., 2017).

Amerika Birleşik Devletleri'nde suç ve afet kaynaklı göçü ilişkilendirmek çeşitli zorluklar oluşturmaktadır. İlk olarak Katrina Kasırgası'nın neden olduğu hasar ve müteakip yer değiştirme ABD tarihinde emsalsizdir (Birkland, 2006; Miskel, 2006). Bu durum önceki büyük ölçekli ABD afetlerinin karşılaştırmalı bir analizini zorlaştırmaktadır. Andrew, Betsy, Hugo Kasırgalarının hepsi şiddetliydi ancak Katrina ile ilişkili ölçekte hasar ve nüfus hareketliliği üretmemişlerdir. İkinci olarak, var olan afet kaynaklı nüfus hareketliliği üzerine yapılan araştırmalar, öncelikle gelişmekte olan ülkelere odaklanma eğilimindedir. Örneğin, Badri vd. (2006) İran'daki Manjil depremi üzerine yapılan araştırmada, afet kaynaklı nüfus hareketliliğinin, özellikle de nüfusun dezavantajlı ve savunmasız kesimlerinin, genellikle uzun vadeli olumsuz sosyal ve ekonomik koşullardan mustarip olduğunu gözlemlemişlerdir. Bunlar arasında yoksulluk, yetersiz beslenme, eğitim ve istihdam fırsatlarında ani düşüş yer almaktadır. Ayrıca afete dayalı yeniden yerleşimin uzun vadeli sonuçlarını ölçmek için gerekli zaman çerçevesi hakkında bir fikir birliği bulunmamaktadır ve afet kaynaklı nüfus hareketliliği/göçten kaynaklanan sosyo-ekonomik sonuçlar hakkında çok az şey bilinmektedir (Badri vd., 2006).

Dikkate alınması gereken bir diğer faktör ise, afet nedeniyle geçici barınma sağlanan kişilerin geri dönme eğiliminin olmasıdır. Bu, afet bölgesinde veya afet kaynaklı göç edenlerin yer değiştirdiği yerlerde kültürel mirasın kaybının meydana gelmesi durumunda geçici olabileceğini düşündürmektedir. Afetin meydana gelmesinin, etkilenen topluluklarda kültürel kimliğinin bir parçası haline gelmesi muhtemeldir. Buna göre, yerinden edilmiş bireylerin yeniden yapılandırılmasına yönelik politikaların güçlendirilmesi gerekmektedir (Rofi vd., 2006). Çalışmalar afet durumunda yer değiştirme, nüfus hareketliliği ile ilgili bir takım sorunları ele alırken, doğa kaynaklı afet ve suç veya suç ve afet kaynaklı nüfus hareketliliği arasındaki ilişki hakkında daha az şey bilinmektedir.

Katrina Kasırgası sonrası Houston’da sosyal düzensizlik kaynaklı paniğin meydana geldiğini gösteren çok sayıda kanıt vardır. Bu kendi başına tamamen şaşırtıcı değildir ancak beklenmedik olan, sosyal düzensizliğin devlet kurumları, yerel ve federal düzey tarafından bu düzensizliğin nasıl algılandığıdır (Tablo 3) (Settles vd., 2011).

Tablo 3. Katrina Kasırgası sonrası tahliye edilenler ve yeni suçlarla ilgili başvuruların (ihbar) dağılımı (Settles vd., 2011)

Suç Çeşitleri	S	Yüzde
Suçlu olan tahliye edilenler; yeni suçlardan sorumlu olan tahliye edilenler; suçun artmasına sebep olan nüfus hareketliliği	317	27.3
Tahliye edilenler ve fuhuş dahil cinsel suçlar	67	5.7
Tahliye edilenler ve şiddet içerikli suçlar	329	28.3
Tahliye edilenler ve cinayet suçları	314	27
Tahliye edilenler ve adli suçlar	17	1.5
Haksız yere suçlanan tahliye edilenler	119	10.2
Toplam	1163	100

Cohen’in (1972) araştırmalarında farkına vardığı abartılı medya haberlerinin Katrina Kasırgası’nda da mevcut olduğu ve toplumdaki birçok birey için suç bilgisi kaynağı olduğuna dair ipuçları mevcuttur. Medya kuruluşları, görselleri, sesli anlatıları, basılı kaynakları ile toplum arasında paniğe yol açmaktadırlar. Katrina Kasırgası ile ilgili olarak medyanın rolü, olayı çevreleyen sosyal meselelerin insan anlayışı üzerinde derin etkileri olmuştur. Medyanın kasırgadan sonra New Orleans’taki şiddet içeren suç raporlarına orantısız ve abartılı bir şekilde yansıttığı ortaya çıkmıştır (Cohen, 1972; Settles vd., 2011; Sommers vd., 2006). Tüm bu olumsuzluklar sonucunda karşımıza “Afet ve acil durumlar hakkında kamuoyunu bilgilendirmede medyanın rolü ne olmalıdır?” sorusu çıkmaktadır. Devlet kurumlarının raporları yayınlamak için medyanın şevkinden yararlanmaları ve medyayı örgütsel kaynakları toplamak için kullanmalarıdır.

Medya, toplum için algılanan bir risk olduğunu öne süren süslenmiş ve çarpıtılmış bilgiler dağıtmaktadır bu da alarm endişesine sebep olarak toplumun tehdit edildiğini hissetmesine neden olur ve suç korkusunu hızlandırmaktadır. Bu nedenle, mevcut bir sosyal düzensizliğe ilişkin yanlış algı, mantıksız korkunun bir sonucu olarak politika ve kaynaklarda gereksiz değişiklikler için kamu talebini etkilemektedir (McCorckle vd., 1998).

Yine yapılan araştırmalar sonucu değinilmesi gereken bir konu olan kadın ve erkeklerin afetlerin etkileri ile başa çıkma yöntemlerinde cinsiyete dayalı olarak gözlemlenen farklılıklardır. Kadınların üzüntülerini ifade etme ve diğerkadınlardan destek alma olasılıkları daha yüksekken, erkeklerin duygusal acıyı bastırma, öfke ve hayal kırıklığını saldırganlık, şiddet ve alkolizm yoluyla yıkıcı bir şekilde ifade etme olasılıklarının daha yüksek olduğu görölmüştür. Aşırı kalabalık geçici barınma merkezlerinin, kadınları ve çocukları cinsel suçlara karşı savunmasız hale getirdiğı görölmektedir (Delaney vd., 2000; Miller vd., 1981; Wiest vd., 1994). Tesislerin uygun planlanmaması gibi kötü tasarlanmış insani müdahaleler bu riski artırmaktadır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve müdahalesinin yanı sıra diğertoplu msal cinsiyet konularının müdahale boyunca unutulmaması gerekmektedir. Toplumsal mahremiyetin göz ardı edilmesi ve kalabalık yaşam koşulları, cinsel saldırıya elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Kadınların aynı kampta yaşayan erkeklere karşı savunmasız olmalarına ek, mahremiyet ve kişisel alan eksikliği kadınların istismara uğrama olasılığını artırmaktadır (Fowler vd., 2000; UNIASC, 2005; Delica).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 Problemin Durumu

Bu araştırmadaki problem, doğa kaynaklı afetlerin anında ve sonrasında suç kavramının afet yönetimi sistematığındeki yerinin belirlenmesi ve afetlerin suç üzerindeki etki durumunun afet anında ve sonrasında sağlık hizmeti sunucular tarafından belirlenmesidir.

3.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile güvenlik açığı boyutunda değerlendirilmesi gereken afetlerde suç kavramının literatürdeki boşluğuna dikkat çekmek ve bu doğrultuda UMKE Personelleri üzerinde yapılan çalışma ile literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

3.3 Araştırmanın Gerekçesi

Afetlerin güvenlik açığı çerçevesinde değerlendirildiğinde veyahut güvenlik açığının afet yönetimi sürecine dahil edildiğinde birçok konunun belirsiz kaldığı görülmektedir. AFAD'ın ve IOM (Uluslararası Göç Örgütü), UNICEF gibi uluslararası kuruluşların bazı afetlerden sonra yayınlamış olduğu raporlarda birçok güvenliği tehdit edici unsur ve suçların bulunduğu aynı zamanda bunların afetin boyutunu arttırdığı görülmektedir.

Afetler ve suç kavramları literatürde tarandığında çok geniş bir yelpazeye sahip olmadığı belirlenmiştir. Özellikle ülkemizde araştırma konusu daraltılmadan yalnızca afetler ve suç kapsamında incelendiğinde bulunan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Uluslararası çerçevede tarama yapıldığında ise herhangi bir anket ölçeğine rastlanmamış olup bu konu ile ilgili iki ayrı önerme bulunmaktadır. Suçun güvenlik açığı çerçevesinde değerlendirilmesi ve afet yönetimi sistematığındeki yerinin değerlendirilmesi adına bağlayıcı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda afet anı ve sonrasında aktif görev alan T.C. Sağlık Bakanlığına bağlı Marmara İllerindeki Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerine uygulanacak olan anket çalışması ile geniş bir kitleye ulaşılarak suç kavramının doğa kaynaklı afetlerin sırasında ve sonrasındaki yeri ve müdahaleci personelin bakış açıları değerlendirilecektir.

3.4. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür taramasında, Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerinin doğa kaynaklı afetlerin sırasında ve sonrasında suç ilişkisine yönelik bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu tez çalışması, afetlerde büyük bir tehlike olan güvenlik açığı kavramındaki önemli bir boşluğu tamamlama açısından özgün bir çalışma olacaktır. Tez kapsamında gerekli bilimsel araştırmalar yapılarak mevcut eksikliklerin belirlenmesi ile UMKE personellerinin afetlerde suç kavramına yönelik bakış açılarının değerlendirilmesi ve bu konuya yönelik farkındalığın artması sağlanacaktır.

3.5 Araştırmanın Kapsamı (Evren ve Örneklem)

Marmara bölgesi UMKE personelleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Marmara Bölgesinde toplam 3.059 UMKE personeli bulunmaktadır. %5 hata payı belirlenerek örneklem 342 kişi olarak hesaplanmıştır. Hesaplanırken SurveyMonkey hesaplama motoru kullanılmış olup “1999-2021 Momentive” yazılımı ile desteklenmektedir. Uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen 346 kişiye ulaşılmıştır. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket uygulaması ile oluşturulmuştur.

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez 1: Doğa kaynaklı afetler insanlara suç unsurunu oluşturabilmeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.

Hipotez 2: Gerçekleşen afetin türü ve gelişme hızı suç oranını ve çeşidini artırmaktadır.

Hipotez 3: Doğa kaynaklı afetlerde STK'ların yönetimi suç oranlarını azaltmaktadır.

Hipotez 4: Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi, afet yönetim modeli, afetin kaçınıcı seviye olduğu suçun unsurunun oluşumunu etkilemektedir.

Hipotez 5: Katılımcıların cinsiyeti ile afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) ile suç oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 6: Katılımcıların meslekteki çalışma süreleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının görevlerini geç yerine getirmesi veya getirmemesi ve suç oranı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Hipotez 7: Katılımcıların meslekteki çalışma süresi ile afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi ve suç oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 8: Doğa kaynaklı afetlerde suç puan ortalaması ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.7. Veri Toplama Araçları ve Yöntem

Tezin konusu Marmara Bölgesinde görevli olan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerinin doğa kaynaklı afetler anında ve sonrasında işlenen suçlara yönelik bakış açılarının belirlenmesidir. Tarafımızca yapılan araştırma çalışmaları sonucunda literatürde tezin konusu ile ilgili herhangi bir ölçeğe rastlanmamıştır. Teze yönelik bir ölçek geliştirmek için doğa kaynaklı afetlerde suç konusuna yönelik ulusal ve uluslararası akademik çalışmalar değerlendirilerek özgün anket soruları ortaya çıkarılmıştır. (Tablo 4) Anket soruları oluşturulurken afet yönetimi alanında çalışan ve bilimsel yeterliliği olan uzman kişilerin görüşlerinden faydalanılmıştır. Uzman görüşlerinin akabinde gerekli görülen yerlerde revizeler yapılmıştır. Yapılan revizeler sonucunda Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetlerin Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi çalışması ile ilgili 5'li likert ölçeğine dayanan anket formu oluşturulmuştur. Bu anket formu üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgileri içermektedir. İkinci bölümde “Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç” başlığı altında 31 soru yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise “Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı” başlığı altında 2 alt başlıktan oluşmak üzere 11 soru yer almaktadır.

Tablo 4. Anket maddelerinin oluşturulmasında kullanılan kaynaklar

FAKTÖR	KAYNAK
Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç	Bradshaw, S. (2004); Enarson, E. (1998); Peters, E. J., & McEntire, D. A. (2010); Roy, S. (2010); Rezaeian, M. (2013); WHO. (2005); Taylor, R. B., & Shumaker, S. A. (1990); Prelog, A. J. (2016); Kwanga, G. M vd., (2017); Settles, T., & Lindsay, B. R. (2011); Parkinson, D. (2019); WHO. (2002); Fisher, S. (2010)
Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı	Toth, W. J. (2016); IOM, UN. (2020); Roy, S. (2010); Rezaeian, M. (2013); Weitzman, A., & Behrman, J. A. (2016); Curtis, T. VD., (2000); Cohen, L. E., & Felson, M. (2003)

Bu tez çalışması Marmara Bölgesinde bulunan 11 il UMKE personellerine doğa kaynaklı afetler anında ve sonrasında suçlara yönelik bakış açılarını değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. Araştırma 13.05.2022 ile 21.09.2022 tarihlerinde yapılmıştır. Araştırmacı olarak bizzat kendisi anketin uygulanma sürecini tamamlamış bulunmaktadır.

Araştırmanın sonucunda elde edilmiş olan veriler analiz edilmesi amacı ile SPSS 22 istatistik paket programı aracılığı ile bilgisayara aktarılmıştır. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, frekans, yüzdelik oranlar kullanılmıştır. Aritmetik ortalamalar yorumlanırken 1,00-2,33 düşük, 2,34-3,67 orta ve 3,68-5,00 yüksek olarak analiz sürecine dahil edilmiştir. Anlamlılık değeri $P < 0,05$ düzeyinde kabul edilmiştir. Bağımsız Örneklem T-Testi, Kruskal-Wallis Varyans Testi ve Basit Doğrusal Korelasyon Analizleri çalışma kapsamında kullanılmıştır.

3.8. Güvenilirlik Analizi

Yapılan anket çalışmasının güvenilirliği Cronbach's Alpha ile alınmıştır. Cronbach's Alpha anketi cevaplayan katılımcıların oluşturduğu sonuçlara göre bir güvenilirlik katsayısı oluşturur ve 0 ve 1 rakamları aralığında bir değer ortaya koyar. Çıkan sonuç 1 rakamına ne kadar yakın ise o anket çalışmasının o kadar güvenilir olduğu anlamına gelmektedir. Bu değer genelde 0.7'den büyük olması istenmektedir. (Pallant 2017; Cevahir, 2020)

Tablo 5. Ölçeğin güvenilirlik analizi

Cronbach's Alpha	N of Items
.841	88

Çalışmada kullanılması amacıyla oluşturulan ölçeğin güvenilirlik analizinin Cronbach's Alfa değeri 0.841 olarak bulunmuştur. (Tablo 5). Karşımıza çıkan bu katsayı oluşturulmuş olan ölçeğin yüksek derece güvenilir olduğunu bizlere göstermektedir.

4. BULGULAR

Bu kısımda ankete katılan katılımcıların demografik açıdan bilgileri ve soruların frekans tablolarını kapsayacak açıklamalara yer verilecektir.

4.1. Demografik Bulgular

Bu kısımda ankete katılan katılımcıların demografik açıdan bilgileri ve soruların frekans tablolarını kapsayacak açıklamalara yer verilecektir.

Demografik bilgilere ait frekans analizi Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Demografik bilgilere ait frekans analizi tablosu

Özellik	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	165	47.7
	Erkek	181	52.3
Medeni Durum	Evli	172	49.7
	Bekâr	171	49.4
	Diğer	3	0.9
Yaş	21-25	77	22.3
	26-30	141	40.8
	31-35	80	23.1
	36-40	22	6.4
	41-45	12	3.5
	46-50	11	3.2
	50'den fazla	3	0.9
Eğitim Durumu	Lise	38	11.0
	Önlisans	138	39.9
	Lisans	149	43.1
	Yüksek Lisans	20	5.8
	Doktora	1	0.3
İl	Balıkesir	35	10.1
	Bilecik	25	7.2
	Bursa	25	7.2
	Çanakkale	16	4.6
	Edirne	28	8.1
	İstanbul	79	22.8
	Kırklareli	23	6.6
	Kocaeli	24	6.9
	Sakarya	22	6.4
	Tekirdağ	53	15.3
	Yalova	16	4.6

Tablo 6. (devamı)

Özellik	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Meslekteki Çalışma Süresi	1 yıldan az	4	1.2
	1-5	127	36.7
	5-10	108	31.2
	10-15	67	19.4
	15-20	20	5.8
	20'den fazla	20	5.8
UMKE'deki Çalışma Süresi	1 yıldan az	55	15.9
	1-5	165	47.7
	5-10	91	26.3
	10-15	13	3.8
	15 yıldan fazla	22	6.4
UMKE'deki Görev	İl Sorumlusu	10	2.9
	Lojistik ve Ulaştırma Sorumlusu	4	1.2
	Haberleşme ve Bilgi İşlem Sorumlusu	2	0.6
	Operasyon Yönetim Sorumlusu	2	0.6
	Afet Birim Personeli	14	4.0
	UMKE İstasyon Personeli	11	3.2
	UMKE Personeli	303	87.6
Kaç Kez UMKE Görevine Katılım	1-5	70	20.2
	5-10	49	14.2
	10-15	45	13.0
	15-20	30	8.7
	20'den fazla	152	43.9

Tablo 6. (devamı)

Özellik	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Çalışma Alanı	SAKOM	68	19.7
	TUN	145	41.9
	Sahra Hastanesi	129	37.3
	Tim Lideri	132	38.2
	Tim Personeli	229	66.2
	Triyaj	121	35.0
	Olay Yeri Yönetimi	108	31.2
	Lojistik ve Ulaştırma	81	23.4
	Haberleşme	69	19.9
	Nakil/Sevk Zinciri	126	36.4
	Deprem	132	38.2
Hangi Tür Doğa Kaynaklı Afet	Sel/Taşkın	91	26.3
	Orman Yangını	106	30.6
	Kuraklık	3	0.9
	Tsunami	1	0.3
	Çığ	8	2.3
	Heyelan	22	6.4
	2011 Van Depremi	55	15.9
Ulusal Afetler	2014 Gökçeada Depremi	17	4.9
	2018 Ordu Seli	4	1.2
	2020 Elazığ Depremi	68	19.7
	2020 İzmir Seferihisar Depremi	51	14.7
	2021 Orman Yangınları	87	25.1
	2021 Batı Karadeniz Seli	57	16.5

Tablo 6. (devamı)

Özellik	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Uluslararası Afete Katılım Durumu	Evet	5	1.4
	Hayır	341	98.6
Uluslararası Afetler	2004 İran Bam Depremi	0	0
	2004 Endonezya Banda Aceh Tsunamisi	0	0
	2005 Pakistan Muzafferabad Depremi	0	0
	2007 Afganistan Seli	0	0
	2010 Endonezya Depremi	0	0
	2010 Haiti Depremi	0	0
	2010 Pakistan Seli	1	0.3
	2011 Japonya Tohoku Depremi ve Tsunamisi	0	0
Suç Tanık Olma Durumu	Evet	110	31.8
	Hayır	236	68.2
Şahıslarına Yönelik Suça Maruz Kalma Durumu	Evet	59	17.1
	Hayır	287	82.9
Maruz Kalınan Suçun Türü	Şiddet	20	5.8
	Gasp	0	0
	Hırsızlık	6	1.7
	Cinsel İstismar	1	0.3
	Alıkoyma	1	0.3
	Diğer	21	6.1

Anket çalışmasına katılan katılımcılardan 165 katılımcının (%47.7) kadın olduğu, 181 katılımcının (%52.3) erkek olduğu, 172 katılımcının (%49.7) evli olduğu, 171 katılımcının (%49.4) bekâr olduğu ve 3 katılımcının (%0.9) diğer olduğu, 77 katılımcının (%22.3) 21-25 yaş aralığında olduğu, 141 katılımcının (%40.8) 26-30 yaş aralığında olduğu, 80 katılımcının (%23.1) 31-35 yaş aralığında olduğu, 22 katılımcının (%6.4) 36-40 yaş aralığında olduğu, 12 katılımcının (%3.5) 41-45 yaş olduğu, 11 katılımcının (%3.2) 46-50 yaş aralığında olduğu, 3 katılımcının (%0.9) 50 yaş ve üzeri olduğu, 38 katılımcının (%11) lise mezunu olduğu, 138 katılımcının (%39.9) ön lisans

mezunu olduğu, 149 katılımcının (%43.1) lisans mezunu olduğu, 20 katılımcının yüksek lisans mezunu olduğu, 1 katılımcının (%0.3) doktora mezunu olduğu, 35 katılımcının (%10.1) Balıkesir ilinde görev yaptığı, 25 katılımcının (%7.2) Bilecik ilinde görev yaptığı, 25 katılımcının (%7.2) Bursa ilinde görev yaptığı, 16 katılımcının (%4.6) Çanakkale ilinde görev yaptığı, 28 katılımcının (%8.1) Edirne ilinde görev yaptığı, 79 katılımcının (%22.8) İstanbul ilinde görev yaptığı, 23 katılımcının (%6,6) Kırklareli ilinde görev yaptığı, 24 katılımcının (%6.9) Kocaeli ilinde görev yaptığı, 22 katılımcının (%6.4) Sakarya ilinde görev yaptığı, 53 katılımcının (%15.3) Tekirdağ ilinde görev yaptığı, 16 katılımcının (%4.6) ise Yalova ilinde görev yaptığı görölmektedir.

Anket çalışmasına katılan katılımcılar meslekteki çalışma sürelerine göre değerlendirildiğinde ise 4 kişinin (%1.2) mesleğinde 1 yıldan az çalışmakta olduğu, 127 kişinin (%36.7) mesleğinde 1-5 yıl aralığında çalışmakta olduğu, 108 kişinin (%31.2) mesleğinde 5-10 yıl aralığında çalışmakta olduğu, 67 kişinin (%19.4) mesleğinde 10-15 yıl aralığında çalışmakta olduğu, 20 kişinin (%5.8) mesleğinde 15-20 yıl aralığında çalışmakta olduğu, 20 kişinin (%5,8) 20 yıldan fazla süredir mesleğinde çalışmakta olduğu görölmektedir. Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) yapısındaki çalışma sürelerine bakıldığında 55 kişinin (%15.9) 1 seneden az, 165 kişinin (%47.7) 1-5 sene arası, 91 kişinin (%26.3) 5-10 sene arası, 13 kişinin (%3.8) 10-15 sene arası, 22 kişinin (%6.4) 15 seneden fazla süredir görev yaptığı görölmektedir. UMKE'deki görev tanımlarına göre değerlendirildiğinde 10 kişinin (%2.9) İl Sorumlusu olduğu, 4 kişinin (%1.2) Lojistik ve Ulaştırma Sorumlusu olduğu, 2 kişinin (%0.6) Haberleşme ve Bilgi İşlem Sorumlusu olduğu, 2 kişinin (%0,6) Operasyon Yönetim Sorumlusu olduğu, 14 kişinin (%4,0) Afet Birimi personeli olduğu, 11 kişinin (%3.2) UMKE İstasyon Personeli olduğu, 303 kişinin (%87.6) ise yalnızca UMKE Personeli olduğu görölmektedir. Herhangi bir UMKE görevine kaç kez katıldıklarına göre bakıldığında ise 70 kişinin (%20.2) 1-5 kez, 49 kişinin (%14.2) 5-10 kez, 45 kişinin (%13.0) 10-15 kez, 30 kişinin (%8.7) 15-20 kez, 152 kişinin (%43.9) 20'den fazla kez katıldığđı görölmektedir.

346 tane katılımcının kaç tanesinin anketi hazırlayan kişi tarafından belirlenmiş olan UMKE'deki çalışma alanlarında görev yaptığına bakıldığında 68 kişinin (%19.7) Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi Biriminde (SAKOM), 145 kişinin (%41.9) Tıbbi Uç Noktada (TUN), 129 kişinin (%37.3) Sahra Hastanesinde, 132 kişinin (%38.2) Tim Lideri olarak, 229 kişinin (%66.2) Tim Personeli olarak, 121 kişinin (%35) Triyaj

alanında, 108 kişinin (31.2) Olay Yeri Yöneticisi olarak, 81 kişinin (%23.4) Lojistik ve Ulaştırma biriminde, 69 kişinin (%19.9) Haberleşmede, 126 kişinin (36.4) Nakil/Sevk zincirinde çalıştığı görülmektedir. Hangi tür doğa kaynaklı afetlerde bulunduğu göre incelendiğinde, 132 kişinin (%38.2) Depremde, 91 kişinin (% 26.3) Sel/Taşkında, 106 kişinin (%30.6) Orman Yangınında, 3 kişinin (%0.9) Kuraklıkta, 1 kişinin (%0.3) Tsunamide, 8 kişinin (%2.3) Çığda, 22 kişinin (%6.4) Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmesinde görev yaptığı görülmektedir. Anketi hazırlayan kişi tarafından belirlenmiş belli başlı Ulusal Afetlerin hangilerinde görev aldıklarına göre bakıldığında ise, 55 kişinin (%15.9) 2011 Van Depremine, 17 kişinin (%4.9) 2014 Gökçeada Açıkları Ege Denizi Depremine, 4 kişinin (%1.2) 2018 Ordu Selinde, 68 kişinin (%19.7) 2020 Elazığ Depremine, 51 kişinin (%14.7) 2020 İzmir Seferihisar Depremi, 87 kişinin (%25.1) 2021 Orman Yangınlarında, 57 kişinin (%16.5) 2021 Batı Karadeniz Selinde görev yaptıkları görülmüştür.

Katılımcıların uluslararası afetlere katılım durumu incelendiğinde 5 kişinin (%1.4) görev aldığı, 341 kişinin (%98.6) görev almadığı görülmektedir. Anketi hazırlayan kişi tarafından belirlenmiş olan uluslararası afetlerin hangilerinde görev aldığına bakıldığında, 346 kişinin (%100) 2004 İran Bam Depremine görev almadığı, 346 kişinin (%100) 2004 Endonezya Banda Aceh Tsunamisinde görev almadığı, 346 kişinin (%100) 2005 Pakistan Muzafferabad Depremine görev almadığı, 346 kişinin (%100) 2007 Afganistan Selinde görev almadığı, 346 kişinin (%100) 2010 Endonezya Depremine görev almadığı, 346 kişinin (%100) 2010 Haiti Depremine görev almadığı, 1 kişinin (%0,3) 2010 Pakistan selinde görev aldığı, 346 kişinin (%100) 2011 Japonya Tohoku Depremi ve Tsunamisinde görev almadığı görülmektedir. Görevlendirilmiş oldukları afetlerde suç eylemine tanık olma durumlarına bakıldığında, 110 kişinin (%31.8) suç eylemine tanık olduğu, 236 kişinin (%68.2) suç eylemine tanık olmadığı görülmüştür. Yine görevlendirilmiş oldukları afetlerde şahıslarına yönelik suça maruz kalma durumuna bakıldığında 59 kişinin (%17.1) suça maruz kaldığı, 287 kişinin (%82.9) suça maruz kalmadığı görülmüştür. Katılımcıların hangi tür suç eylemleri ile karşılaştıklarına bakıldığında ise, 20 kişinin (%5.8) şiddete maruz kaldığı, 346 kişinin (%100) gaspa maruz kalmadığı, 6 kişinin (%1.7) hırsızlığa maruz kaldığı, 1 kişinin (%0.3) cinsel istismara maruz kaldığı, 1 kişinin (%0.3) alıkoymaya maruz kaldığı ve 21 kişinin (%6.1) diğer suç eylemlerine maruz kaldığı görülmektedir.

4.2. Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Eylemine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi Üzerine Belirlenen Analizler

Bu bölümde anketin 3. Bölümünde yer alan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerinin doğa kaynaklı suç eylemine bakış açılarını belirlemeye yönelik soruların frekans tabloları üzerinden açıklamalarına yer verilecektir.

Soru 1. “Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” sorusuna 4 kişi (%1.2) tamamen katılmıyorum, 14 kişi (%4) katılmıyorum, 28 kişi (%8.1) kararsızım, 151 kişi (%43.6) katılıyorum, 149 kişi (%43.1) tamamen katılıyorum yanıtı vermiştir. (Tablo 7)

Tablo 7. Soru 1: Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	4	1.2
Katılmıyorum	14	4.0
Kararsızım	28	8.1
Katılıyorum	151	43.6
Tamamen Katılıyorum	149	43.1
Toplam	346	100

Soru 2. “Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.” sorusuna 17 kişi (%4.9) tamamen katılmıyorum, 168 kişi (%48.6) katılmıyorum, 81 kişi (%23.4) kararsızım, 54 kişi (15.6) katılıyorum, 26 kişi (%7.5) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 8)

Tablo 8. Soru 2: Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	17	4.9
Katılmıyorum	168	48.6
Kararsızım	81	23.4
Katılıyorum	54	15.6
Tamamen Katılıyorum	26	7.5
Toplam	346	100

Soru 3. “Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.” sorusuna 0 kişi (%0) tamamen katılmıyorum, 6 katılımcı (%1.7) katılmıyorum, 36 katılımcı (%10.4) kararsızım, 159 katılımcı (%46) katılıyorum, 145 katılımcı (%41.9) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 9)

Tablo 9. Soru 3: Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	0	0
Katılmıyorum	6	1.7
Kararsızım	36	10.4
Katılıyorum	159	46
Tamamen Katılıyorum	145	41.9
Toplam	346	100

Soru 4. “Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusuna 5 kişi (%1.4) tamamen katılmıyorum, 11 kişi (%3.2) katılmıyorum, 23 kişi (%6.6) kararsızım, 156 kişi (%45.1) katılıyorum, 151 kişi (43.6) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 10)

Tablo 10. Soru 4: Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	5	1.4
Katılmıyorum	11	3.2
Kararsızım	23	6.6
Katılıyorum	156	45.1
Tamamen Katılıyorum	151	43.6
Toplam	346	100

Soru 5. “Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusuna 4 kişi (%1.2) tamamen katılmıyorum, 16 kişi (%4.6) katılmıyorum, 39 kişi (%11.3) kararsızım, 157 kişi (%45.4) katılıyorum, 130 kişi (%37.6) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 11)

Tablo 11. Soru 5: Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	4	1.2
Katılmıyorum	16	4.6
Kararsızım	39	11.3
Katılıyorum	157	45.4
Tamamen Katılıyorum	130	37.6
Toplam	346	100

Soru 6. “Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.” sorusuna 15 katılımcı (%4.3) tamamen katılmıyorum, 55 katılımcı (%15.9) katılmıyorum, 48 katılımcı (%13.9) kararsızım, 120 katılımcı (%34.7) katılıyorum, 108 katılımcı (%31.2) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 12)

Tablo 12. Soru 6: Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	15	4.3
Katılmıyorum	55	15.9
Kararsızım	48	13.9
Katılıyorum	120	34.7
Tamamen Katılıyorum	108	31.2
Toplam	346	100

Soru 7. “Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.” sorusuna 14 kişi (%4) tamamen katılmıyorum, 157 kişi (%45.4) katılmıyorum, 45 kişi (%13) kararsızım, 90 kişi (%26) katılıyorum, 40 kişi (%11.6) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 13)

Tablo 13. Soru 7: Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	14	4.0
Katılmıyorum	157	45.4
Kararsızım	45	13.0
Katılıyorum	90	26.0
Tamamen Katılıyorum	40	11.6
Toplam	346	100

Soru 8. “Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusuna 3 katılımcı (%0.9) tamamen katılmıyorum, 8 katılımcı (%2.3) katılmıyorum, 23 katılımcı (%6.6) kararsızım, 162 katılımcı (%46.8) katılıyorum, 150 katılımcı (%43.4) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 14)

Tablo 14. Soru 8: Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	3	0.9
Katılmıyorum	8	2.3
Kararsızım	23	6.6
Katılıyorum	162	46.8
Tamamen Katılıyorum	150	43.4
Toplam	346	100

Soru 9. “Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusuna 5 kişi (%1.4) tamamen katılmıyorum, 13 kişi katılmıyorum (%3.8), 26 kişi (%7.5) kararsızım, 173 kişi (%50) katılıyorum, 129 kişi (%37.3) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 15)

Tablo 15. Soru 9: Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	5	1.4
Katılmıyorum	13	3.8
Kararsızım	26	7.5
Katılıyorum	173	50
Tamamen Katılıyorum	129	37.3
Toplam	346	100

Soru 10. “Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.” sorusuna 2 katılımcı (%0.6) tamamen katılmıyorum, 18 katılımcı (%5.2) katılmıyorum, 35 katılımcı (%10.1) kararsızım, 165 katılımcı (%47.7) katılıyorum, 126 katılımcı (36.4) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 16)

Tablo 16. Soru 10: Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	2	0.6
Katılmıyorum	18	5.2
Kararsızım	35	10.1
Katılıyorum	165	47.7
Tamamen Katılıyorum	126	36.4
Toplam	346	100

Soru 11. “Afetlerde STK’ların varlığı suç oranını artırır.” sorusuna 58 kişi (%16.8) tamamen katılmıyorum, 186 kişi (%53.8) katılmıyorum, 41 kişi (%11.8) kararsızım, 19 kişi (%5.5) katılıyorum, 42 kişi (%12.1) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 17)

Tablo 17. Soru 11: Afetlerde STK’ların varlığı suç oranını artırır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	58	16.8
Katılmıyorum	186	53.8
Kararsızım	41	11.8
Katılıyorum	19	5.5
Tamamen Katılıyorum	42	12.1
Toplam	346	100

Soru 12. “Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.” sorusuna 4 katılımcı (%1.2) tamamen katılmıyorum, 11 katılımcı (%3.2) katılmıyorum, 22 katılımcı (%6.4) kararsızım, 184 katılımcı (%53.2) katılıyorum, 125 katılımcı (36.1) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 18)

Tablo 18. Soru 12: Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	4	1.2
Katılmıyorum	11	3.2
Kararsızım	22	6.4
Katılıyorum	184	53.2
Tamamen Katılıyorum	125	36.1
Toplam	346	100

Soru 13. “Afetler anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır.” sorusuna 6 katılımcı (%1.7) tamamen katılmıyorum, 47 katılımcı (%13.6) katılmıyorum, 66 katılımcı (%19.1) kararsızım, 200 katılımcı (%57.8) katılıyorum, 27 katılımcı (%7.8) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 19)

Tablo 19. Soru 13: Afetler anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	6	1.7
Katılmıyorum	47	13.6
Kararsızım	66	19.1
Katılıyorum	200	57.8
Tamamen Katılıyorum	27	7.8
Toplam	346	100

Soru 14. “Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusuna 2 kişi (%0.6) tamamen katılmıyorum, 14 kişi (%4) katılmıyorum, 29 kişi (%8.4) kararsızım, 172 kişi (%49.7) katılıyorum, 129 kişi (%37.3) kişi tamamen katılıyorum yanıtı vermiştir. (Tablo 20)

Tablo 20. Soru 14: Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	2	0.6
Katılmıyorum	14	4
Kararsızım	29	8.4
Katılıyorum	172	49.7
Tamamen Katılıyorum	129	37.3
Toplam	346	100

Soru 15. “Toplulun y6netime duyduğu g6ven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz y6nde doğru oranda etkiler.” sorusuna 1 kişi (%0.3) tamamen katılmıyorum, 15 kişi (%4.3) katılmıyorum, 45 kişi (%13) kararsızım, 165 kişi (%47.7) katılıyorum, 120 kişi (%34.7) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 21)

Tablo 21. Soru 15: Toplulun y6netime duyduğu g6ven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz y6nde doğru oranda etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	1	0.3
Katılmıyorum	15	4.3
Kararsızım	45	13
Katılıyorum	165	47.7
Tamamen Katılıyorum	120	34.7
Toplam	346	100

Soru 16. “Afetin gerçekleştiği 6lkenin gelişmişlik d6zeyi suç oranını etkiler.” sorusuna 2 kişi (%0.6) tamamen katılmıyorum, 18 kişi (%5.2) katılmıyorum, 44 kişi (%12.7) kararsızım, 140 kişi (%40.5) katılıyorum, 142 kişi (%41) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 22)

Tablo 22. Soru 16: Afetin gerçekleştiği 6lkenin gelişmişlik d6zeyi suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	2	0.6
Katılmıyorum	18	5.2
Kararsızım	44	12.7
Katılıyorum	140	40.5
Tamamen Katılıyorum	142	41
Toplam	346	100

Soru 17. “Afetin gerçekleştiği 6lkedeki afet y6netim modeli (b6t6nleşik afet y6netimi/kriz y6netimi/topluma dayalı afet y6netimi vb.) suç oranını etkiler.” sorusuna 3 katılımcı (%0.9) tamamen katılmıyorum, 8 katılımcı (%2.3) katılmıyorum, 67 katılımcı (%19.4) kararsızım, 176 katılımcı (%50.9) katılıyorum, 92 katılımcı (%26.6) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 23)

Tablo 23. Soru 17: Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetim modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	3	0.9
Katılmıyorum	8	2.3
Kararsızım	67	19.4
Katılıyorum	176	50.9
Tamamen Katılıyorum	92	26.6
Toplam	346	100

Soru 18. “Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.” sorusuna 7 kişi (%2) tamamen katılmıyorum, 24 kişi (%6.9) katılmıyorum, 70 kişi (%20.2) kararsızım, 188 kişi (%54.3) katılıyorum, 57 kişi (%16.5) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 24)

Tablo 24. Soru 18: Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	7	2.0
Katılmıyorum	24	6.9
Kararsızım	70	20.2
Katılıyorum	188	54.3
Tamamen Katılıyorum	57	16.5
Toplam	346	100

Soru 19. “Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.” sorusuna 5 katılımcı (%1.4) tamamen katılmıyorum, 18 katılımcı (%5.2) katılmıyorum, 35 katılımcı (%10.1) kararsızım, 211 katılımcı (%61) katılıyorum, 77 katılımcı (%22.3) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 25)

Tablo 25. Soru 19: Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	5	1.4
Katılmıyorum	18	5.2
Kararsızım	35	10.1
Katılıyorum	211	61
Tamamen Katılıyorum	77	22.3
Toplam	346	100

Soru 20. “Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusuna 5 kişi (%1.4) tamamen katılmıyorum, 9 kişi (%2.6) katılmıyorum, 43 kişi (%12.4) kararsızım, 136 kişi (%39.3) katılıyorum, 153 kişi (%44.2) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 26)

Tablo 26. Soru 20: Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	5	1.4
Katılmıyorum	9	2.6
Kararsızım	43	12.4
Katılıyorum	136	39.3
Tamamen Katılıyorum	153	44.2
Toplam	346	100

Soru 21. “Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.” sorusuna 2 katılımcı (%0.6) tamamen katılmıyorum, 7 katılımcı (%2) katılmıyorum, 31 katılımcı (%9) kararsızım, 122 katılımcı (%35.3) katılıyorum, 184 katılımcı (%53.2) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 27)

Tablo 27. Soru 21: Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	2	0.6
Katılmıyorum	7	2
Kararsızım	31	9
Katılıyorum	122	35.3
Tamamen Katılıyorum	184	53.2
Toplam	346	100

Soru 22. “Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 2 katılımcı (%0.6) tamamen katılmıyorum, 5 katılımcı (%1.4) katılmıyorum, 25 katılımcı (%7.2) kararsızım, 138 katılımcı (%39.9) katılıyorum, 176 katılımcı (%50.9) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 28)

Tablo 28. Soru 22: Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	2	0.6
Katılmıyorum	5	1.4
Kararsızım	25	7.2
Katılıyorum	138	39.9
Tamamen Katılıyorum	176	50.9
Toplam	346	100

Soru 23. “Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 30 kişi (%8.7) tamamen katılmıyorum, 113 kişi (%32.7) katılmıyorum, 87 kişi (%25.1) kararsızım, 102 kişi (%29.5) katılıyorum, 14 kişi (%4) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 29)

Tablo 29. Soru 23: Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	30	8.7
Katılmıyorum	113	32.7
Kararsızım	87	25.1
Katılıyorum	102	29.5
Tamamen Katılıyorum	14	4
Toplam	346	100

Soru 24. “Heyelan/Toprak Kayması/ Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 36 katılımcı (%10.4) tamamen katılmıyorum, 209 katılımcı (%60.4) katılmıyorum, 69 katılımcı (%19.9) kararsızım, 27 katılımcı (%7.8) katılıyorum, 5 katılımcı (%1.4) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 30)

Tablo 30. Soru 24: Heyelan/Toprak Kayması/ Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	36	10.4
Katılmıyorum	209	60.4
Kararsızım	69	19.9
Katılıyorum	27	7.8
Tamamen Katılıyorum	5	1.4
Toplam	346	100

Soru 25. “Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 117 katılımcı (%33.8) tamamen katılmıyorum, 152 katılımcı (%43.9) katılmıyorum, 56 katılımcı (%16.2) kararsızım, 13 katılımcı (%3.8) katılıyorum, 8 katılımcı (%2.3) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 31)

Tablo 31. Soru 25: Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	117	33.8
Katılmıyorum	152	43.9
Kararsızım	59	16.2
Katılıyorum	13	3.8
Tamamen Katılıyorum	8	2.3
Toplam	346	100

Soru 26. “Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiği düşünüyorum.” sorusuna 10 kişi (%2.9) tamamen katılmıyorum, 76 katılımcı (%22) katılmıyorum, 102 katılımcı (%29.5) kararsızım, 114 katılımcı (%32.9) katılıyorum, 44 katılımcının ise (%12.7) tamamen katılıyorum yanıtını verdiği görülmektedir. (Tablo 32)

Tablo 32. Soru 26: Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiği düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	10	2.9
Katılmıyorum	76	22
Kararsızım	102	29.5
Katılıyorum	114	32.9
Tamamen Katılıyorum	44	12.7
Toplam	346	100

Soru 27. “Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 6 kişi (%1.7) tamamen katılmıyorum, 22 kişi (%6.4) katılmıyorum, 31 kişi (%9) kararsızım, 105 kişi (%30.3) katılıyorum, 182 kişi (%52.6) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 33)

Tablo 33. Soru 27: Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	6	1.7
Katılmıyorum	22	6.4
Kararsızım	31	9
Katılıyorum	105	30.3
Tamamen Katılıyorum	182	52.6
Toplam	346	100

Soru 28. “Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 39 kişi (%11.3) tamamen katılmıyorum, 76 kişi (%22) katılmıyorum, 102 kişi (%29.5) kararsızım, 107 kişi (%30.9) katılıyorum, 22 kişi (%6.4) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 34)

Tablo 34. Soru 28: Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	39	11.3
Katılmıyorum	76	22
Kararsızım	102	29.5
Katılıyorum	107	30.9
Tamamen Katılıyorum	22	6.4
Toplam	346	100

Soru 29. “Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 3 katılımcı (%0.9) tamamen katılmıyorum, 6 katılımcı (%1.7) katılmıyorum, 11 katılımcı (%3.2) kararsızım, 140 katılımcı (%40.5) katılıyorum, 186 katılımcı (%53.8) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 35)

Tablo 35. Soru 29: Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	3	0.9
Katılmıyorum	6	1.7
Kararsızım	11	3.2
Katılıyorum	140	40.5
Tamamen Katılıyorum	186	53.8
Toplam	346	100

Soru 30. “Afet anı ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 35 kişi (%10.1) tamamen katılmıyorum, 82 kişi (%23.7) katılmıyorum, 110 kişi (%31.8) kararsızım, 100 kişi (%28.9) katılıyorum, 19 kişi (%5.5) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 36)

Tablo 36. Soru 30: Afet anı ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	35	10.1
Katılmıyorum	82	23.7
Kararsızım	110	31.8
Katılıyorum	100	28.9
Tamamen Katılıyorum	19	5.5
Toplam	346	100

Soru 31. “Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusuna 1 kişi (%0.3) tamamen katılmıyorum, 10 kişi (%2.9) katılmıyorum, 49 kişi (14.2) kararsızım, 196 kişi (%56.6) katılıyorum, 90 kişi (%26) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 37)

Tablo 37. Soru 31: Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	1	0.3
Katılmıyorum	10	2.9
Kararsızım	49	14.2
Katılıyorum	196	56.6
Tamamen Katılıyorum	90	26
Toplam	346	100

Soru 32. “Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.” sorusuna 9 katılımcı (%2.6) tamamen katılmıyorum, 43 katılımcı (%12.4) katılmıyorum, 82 katılımcı (%23.7) kararsızım, 175 katılımcı (%50.6) katılıyorum, 37 katılımcı (%10.7) tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. (Tablo 38)

Tablo 38. Soru 32: Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.

	Sayı	Yüzde
Tamamen Katılmıyorum	9	2.6
Katılmıyorum	43	12.4
Kararsızım	82	23.7
Katılıyorum	175	50.6
Tamamen Katılıyorum	37	10.7
Toplam	346	100

4.3. Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Eyleminin Görülme Sıklığının Değerlendirilmesi Üzerine Belirlenen Analizler

Doğa kaynaklı afetler anında ve sonrasında Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerine uygulanan, doğa kaynaklı afetlerde suç eyleminin görülme sıklığı adlı anket soruları ile elde edilen bulgulara değinilmiştir. Bu sorular ile personellerin, hangi doğa kaynaklı afette suç eylemine daha fazla rastladıkları ve anketi hazırlayan kişi tarafından belirlenen hangi suç eylemine daha fazla rastladıkları belirlenmiştir. 5’li likert analizi (çok yüksek, yüksek, orta, düşük, çok düşük) olarak oluşturulmuş olup, tüm

sorularımızın ortalaması hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 38’de gösterilmiştir. Bu analiz ile birlikte 1’e yaklaştıkça çok düşük, 5’e yaklaştıkça çok yüksek seçeneğine yakın olacağı kabul edilmiştir. A ile kodlananlar doğa kaynaklı afetleri S ile kodlananlar suç eylemini ifade etmektedir.

Tablo 39. Doğa kaynaklı afetlerde suç eyleminin görülme sıklığının değerlendirilmesi ölçeği frekans dağılımı

		Çok Yüksek		Yüksek		Orta		Düşük		Çok Düşük		Ortalama	Standart Sapma
	N	5		4		3		2		1		X	(SS)
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
A1	346	203	58.7	87	25.1	44	12.7	9	2.6	3	0.9	4.38	0.867
A2	346	40	11.6	73	21.1	83	24	84	24.3	66	19.1	2.81	1.284
A3	346	3	0.9	22	6.4	75	21.7	151	43.6	95	27.5	2.09	0.903
A4	346	5	1.4	7	2	43	12.4	91	26.3	200	57.8	1.63	0.882
A5	346	36	10.4	86	24.9	108	31.2	81	23.4	35	10.1	3.02	1.143
A6	346	199	57.5	79	22.8	33	9.5	18	5.2	17	4.9	4.22	1.127
S1	346	189	54.6	102	29.5	42	12.1	8	2.3	5	1.4	4.33	0.883
S2	346	130	37.6	133	38.4	66	19.1	12	3.5	5	1.4	4,07	0.912
S3	346	11	3.2	17	4.9	63	18.2	144	41.6	111	32.1	2,05	0.992
S4	346	30	8.7	72	20.8	161	46.5	60	17.3	23	6.6	3,07	0.995
S5	346	13	3.8	18	5.2	53	15.3	100	28.9	162	46.8	1,90	1.077

Katılımcı Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerinin %58.7’si depremde suç eyleminin görülme sıklığını çok yüksek bulmuş, %12.7’si orta düzeyde bulmuş olup, %0.9’u çok düşük bulmuştur. Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde suç eyleminin görülme sıklığını katılımcıların %11.6’sı çok yüksek, %24’ü orta, %19.1’i çok düşük bulmuştur. Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmesi afetlerinde suç eyleminin görülme sıklığını katılımcıların %0.9’u çok yüksek, %21.7’si orta, %27.5’i ise çok düşük olarak işaretlemişlerdir. Çığ afetlerinde suç eyleminin görülme sıklığını katılımcıların %1.4’ü çok yüksek, %12.4’ü orta, %57.8’i ise çok düşük bulmuştur. Orman yangını afetinde suç eyleminin görülme sıklığını katılımcıların %10.4’ü çok yüksek, %31.2’si orta, %10.1’i ise çok düşük olarak değerlendirmiştir. Kıtık/Kuraklık afetinde suç eyleminin

görölme sıklığında ise katılımcıların %57.5'i çok yüksek, %9.5'i orta, %4.9'u ise çok düşük olarak işaretlemişlerdir.

Suç eyleminin çeşidine göre afetlerde görölme sıklığına bakıldığında ise katılımcı Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerinin %54.6'sı hırsızlık suçunun işlenme sıklığını çok yüksek bulmuş, %12.1'i orta bulmuş, %1.4'ü ise çok düşük bulmuştur. Yağmalama suç eyleminin görölme sıklığını katılımcıların %37.6'sı çok yüksek, %19.1'i orta, %1.4'ü çok düşük bulmuştur. Cinsel istismara yönelik suç eyleminin görölme sıklığını katılımcıların %3.2'si çok yüksek, %18.2'si orta, %32.1'i çok düşük olarak işaretlemişlerdir. Şiddet/Gasp suç eyleminin görölme sıklığını katılımcıların %8.7'si çok yüksek, %46.5'i orta, %6.6'sı çok düşük olarak bulmuştur. Çocuk Kaçırma/Alıkoyma suç eylemlerinin görölme sıklığını ise katılımcıların %3.8'i çok yüksek, %15.3'ü orta, %46.8'i ise çok düşük olarak işaretlemişlerdir.

Anketin son bölümü olan yorumlar kısmına gelen yanıtlar ise;

1. Bu anketi ne kadar genelleyerek yanıtlasak da cevaplar afet bölgesindeki insanların sosyo-kültürel ve ahlak değerlerine sahip çıkma oranına göre değişiklik gösterir. Dileğim herkesin gerekli bilince erişip olayları daha karmaşık hale getirmemeleridir.
2. Depremde evi az hasarlı olan vatandaşın, traktörle kendi evini yıkmaya çalışması.
3. Kurumlarda ya da arama-kurtarma ekiplerine en çok afet psikolojisi eğitimi verilmesi gerekir diye düşünüyorum.
4. Sel afeti sonrasında etkilenen kişilerin tespitinin objektif olarak yapılmadığına; sarf, demirbaş ve gıda malzemelerinin dağıtımında organizasyon eksikliğinden yardım alması gerekenlerden çok ihtiyacı olmayanların yardım malzemelerini yağmalamasına göz yumulduğuna şahit oldum. Afetzedede ve ihtiyaçlarının tespitinde ivedilikle objektif olarak yetkin ve liyakatli kurum personeli tarafından yapıldıktan sonra yine ivedilikle çözüme kavuşturulup bizzat etkilenen kişinin kendisine gidilerek teslim edilmesi bana göre olması gereken.
5. Dağıtılan yardımların başka yerlerde ücretle satılması.
6. Sahte meslek mensuplarının olması.
7. Çalışmanız çok güzel başarılar dilerim.

4.4. Demografik Verilere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Gösteren Sorular

4.4.1 Cinsiyete Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 40. Cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Cinsiyet	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi suçu etkiler.	Kadın	165	4.06	0.921	.049
	Erkek	181	4.25	0.831	
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	Kadın	165	4.33	0.821	.016
	Erkek	181	4.12	0.898	

“Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi suçu etkiler.” sorusu için $p=0.049$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Kadın UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.06) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde erkek UMKE personellerinin verdikleri yanıtın ortalaması (4.25) 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu karşımıza çıkmaktadır.(Tablo 40)

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusu için $p=0.016$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Kadın UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.33) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde erkek UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması (4.12) 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır.(Tablo 40)

4.4.2 Yaşa Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 41. Yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Yaş	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.	21-25	77	4.12	0.950	.008
	26-30	141	4.24	0.852	
	31-35	80	4.46	0.692	
	36-40	22	4.27	0.702	
	41-45	12	3.91	0.900	
	46-50	11	3.90	0.700	
	50+	3	2.66	1.154	
Gerçekleşen afeti türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.	21-25	77	4.29	0.650	.001
	26-30	141	4.27	0.871	
	31-35	80	4.46	0.654	
	36-40	22	4.09	1.064	
	41-45	12	4.08	0.668	
	46-50	11	3.54	0.934	
	50+	3	2.00	1.000	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.	21-25	77	4.09	0.746	.001
	26-30	141	4.17	0.877	
	31-35	80	4.36	0.783	
	36-40	22	4.18	0.906	
	41-45	12	3.58	0.900	
	46-50	11	3.27	1.009	
	50+	3	2.66	1.152	
Afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	21-25	77	4.16	0.801	.025
	26-30	141	4.24	0.716	
	31-35	80	4.21	0.837	
	36-40	22	3.68	1.323	
	41-45	12	3.75	0.965	
	46-50	11	3.45	0.820	
	50+	3	4.33	0.577	

Tablo 41. (devamı)

Sorular	Yaş	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	21-25	77	4.18	0.806	.005
	26-30	141	4.26	0.745	
	31-35	80	4.31	0.820	
	36-40	22	4.09	0.921	
	41-45	12	3.75	0.452	
	46-50	11	3.36	1.120	
	50+	3	4.33	0.577	
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	21-25	77	4.20	0.800	.001
	26-30	141	4.38	0.771	
	31-35	80	4.27	0.899	
	36-40	22	3.90	1.108	
	41-45	12	3.50	1.087	
	46-50	11	3.45	0.687	
	50+	3	3.66	0.577	
Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	21-25	77	4.36	0.647	.032
	26-30	141	4.38	0.825	
	31-35	80	4.57	0.545	
	36-40	22	4.31	0.779	
	41-45	12	3.91	0.668	
	46-50	11	4.00	1.000	
	50+	3	4.33	0.577	
Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum	21-25	77	3.27	1.095	.020
	26-30	141	3.31	0.986	
	31-35	80	3.56	1.016	
	36-40	22	3.13	1.082	
	41-45	12	2.91	1.164	
	46-50	11	2.54	0.820	
	50+	3	2.66	1.154	

Tablo 41. (devamı)

Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum	21-25	77	4.03	1.056	.001
	26-30	141	4.37	0.890	
	31-35	80	4.53	0.841	
	36-40	22	3.95	1.214	
	41-45	12	4.00	0.852	
	46-50	11	3.18	1.078	
	50+	3	4.00	1.000	
Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırmaya, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	21-25	77	3.31	1.103	.032
	26-30	141	2.90	1.120	
	31-35	80	2.75	1.130	
	36-40	22	3.04	1.090	
	41-45	12	3.41	0.792	
	46-50	11	3.09	0.831	
	50+	3	2.66	1.154	
Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.	21-25	77	3.64	0.956	.004
	26-30	141	3.63	0.839	
	31-35	80	3.42	0.990	
	36-40	22	3.72	0.882	
	41-45	12	3.16	1.114	
	46-50	11	2.90	0.831	
	50+	3	2.00	0.000	

“Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” sorusu için $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.12) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.24), 31-35 yaş aralığı (4.46), 36-40 yaş aralığı (4.27), 41-45 yaş aralığı (3.91), 46-50 yaş aralığı (3.90) içerisindeki UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 50 yaş üzerindeki personellerin verdikleri cevabın ortalamasına (2.66) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Gerçekleşen afeti türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusu için $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.29) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.27),

31-35 yaş aralığı (4.46), 36-40 yaş aralığı (4.09), 41-45 yaş aralığı (4.08), 46-50 yaş aralığı (3,54) içerisindeki UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 50 yaş üzerindeki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (2.00) bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Gerçekleşen afeti türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusu için $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.09) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.17), 31-35 yaş aralığı (4.36), 36-40 yaş aralığı (4.18), 41-45 yaş aralığı (3.58) içerisindeki personellerin verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 46-50 yaş aralığı (3.27) ve 50 yaş üzerindeki (2.66) UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.” sorusu için $p=0.025$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.16) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.24), 31-35 yaş aralığı (4.21), 36-40 yaş aralığı (3.68), 41-45 yaş aralığı (3.5), 50 yaş üzerindeki (4.33) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 46-50 yaş aralığı (3.45) UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusu için $p=0.005$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.18) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.26), 31-35 yaş aralığı (4.31), 36-40 yaş aralığı (4,09), 41-45 yaş aralığı (3.75), 50 yaş üzerindeki (4.33) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 46-50 yaş aralığı (3.36) UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusu için $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.20) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.38), 31-35 yaş aralığı (4.27), 36-40 yaş aralığı (3.90), 41-45 yaş aralığı (3.50), 50 yaş üzerindeki (3.66) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 46-50 yaş aralığı (3.45) UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.032$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.36) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.38), 31-35 yaş aralığı (4.57), 36-40 yaş aralığı (4.31), 41-45 yaş aralığı (3.91), 46-50 yaş aralığı (4.00) ve 50 yaş üzerindeki (4.33) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 41).

“Orman yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.020$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.27) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (3.31), 36-40 yaş aralığı (3.13), 41-45 yaş aralığı (2.91), 46-50 yaş aralığı (2.54) ve 50 yaş üzerindeki (2.66) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 31-35 yaş aralığı (3.56) UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.03) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (4.37), 36-40 yaş aralığı (3.95), 41-45 yaş aralığı (4.00), 50 yaş üzerindeki (4.00) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 31-35 yaş aralığı (4.53) personellerin verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) ve 46-50 yaş aralığı (3.18) UMKE

alışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

“Afet anında ve sonrasında ocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.032$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE alışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.31) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (2.90), 31-35 yaş aralığı (2.75), 36-40 yaş aralığı (3.04), 41-45 yaş aralığı (3.41), 46-50 yaş aralığı (3.09) ve 50 yaş zerindeki (2.66) UMKE alışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 41).

“Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.” sorusu için $p=0.004$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. 21-25 yaş aralığındaki UMKE alışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.64) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 26-30 yaş aralığı (3.63), 36-40 yaş aralığı (3.72) UMKE alışanlarının verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 31-35 yaş aralığı (3.42), 41-45 yaş aralığı (3.16), 46,50 yaş aralığı (2.90) UMKE alışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) ve 50 yaş zeri (2.00) UMKE alışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 41).

4.4.3 Eğitim Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 42. Eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Eğitim Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler	İlkokul	0	0	0	.030
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	3.86	0.843	
	Ön Lisans	138	4.14	0.940	
	Lisans	149	4.23	0.808	
	Yüksek Lisans	20	3.85	0.812	
	Doktora	1	4	-	
Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.	İlkokul	0	0	0	.002
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	3.23	1.149	
	Ön Lisans	138	2.88	1.178	
	Lisans	149	2.82	1.095	
	Yüksek Lisans	20	3.85	1.089	
	Doktora	1	4.00	-	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	İlkokul	0	0	0	.039
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	3.86	0.934	
	Ön Lisans	138	4.23	0.882	
	Lisans	149	4.21	0.793	
	Yüksek Lisans	20	4.10	0.447	
	Doktora	1	5.00	-	

Tablo 42. (devamı)

Sorular	Eğitim Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	İlkokul	0	0	0	.002
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	4.02	0.821	
	Ön Lisans	138	4.35	0.812	
	Lisans	149	4.35	0.726	
	Yüksek Lisans	20	3.55	0.998	
	Doktora	1	4	-	
Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.	İlkokul	0	0	0	.038
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	3.71	0.983	
	Ön Lisans	138	4.04	0.791	
	Lisans	149	4.00	0.788	
	Yüksek Lisans	20	3.75	0.716	
	Doktora	1	5.00	-	
Afetlerin anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	İlkokul	0	0	0	.001
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	4.00	1.013	
	Ön Lisans	138	4.28	0.838	
	Lisans	149	4.29	0.834	
	Yüksek Lisans	20	3.60	0.753	
	Doktora	1	5.00	-	

Tablo 42. (devamı)

Sorular	Eğitim Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.	İlkokul	0	0	0	.016
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	4.00	0.900	
	Ön Lisans	138	4.42	0.771	
	Lisans	149	4.41	0.763	
	Yüksek Lisans	20	4.65	0.489	
	Doktora	1	4.00	-	
Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	İlkokul	0	0	0	.008
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	2.50	1.133	
	Ön Lisans	138	3.10	1.005	
	Lisans	149	2.77	1.070	
	Yüksek Lisans	20	2.70	0.864	
	Doktora	1	4.00	-	
Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	İlkokul	0	0	0	.004
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	2.23	1.125	
	Ön Lisans	138	2.01	0.958	
	Lisans	149	1.79	0.816	
	Yüksek Lisans	20	2.40	0.820	
	Doktora	1	3.00	-	

Tablo 42. (devamı)

Sorular	Eğitim Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Orman Yangını afetinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	İlkokul	0	0	0	.009
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	3.21	1.118	
	Ön Lisans	138	3.42	0.995	
	Lisans	149	3.30	1.077	
	Yüksek Lisans	20	2.60	0.598	
	Doktora	1	4.00	-	
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	İlkokul	0	0	0	.002
	Ortaokul	0	0	0	
	Lise	38	4.00	1.230	
	Ön Lisans	138	4.36	0.855	
	Lisans	149	4.31	0.966	
	Yüksek Lisans	20	3.50	1.051	
	Doktora	1	5.00	-	

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusu için $p=0.030$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.86) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.14), Lisans (4.23), Yüksek Lisans (3.85), Doktora (4.00) eğitim durumuna sahip olanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 42).

“Afet sonrasında işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.” sorusu için $p=0,002$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.23) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (2.88), Lisans (2.82) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Yüksek Lisans (3.85) ve Doktora (4.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusu için $p=0.039$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.86) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.23), Lisans (4.21), Yüksek Lisans (4.10) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (5.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusu için $p=0.002$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.02) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.35), Lisans (4.35), Yüksek Lisans (3.55), Doktora (4.00) eğitim durumuna sahip olanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 42).

“Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.” sorusu için $p=0.038$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkököl ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.71) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.04), Lisans (4.00), Yüksek Lisans (3.75) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (5.00)

Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Afetlerin anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusu için $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.00) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.28), Lisans (4.29), Yüksek Lisans (3,60) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (5,00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.” sorusu için $p=0.016$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.00) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.42), Lisans (4.41), Doktora (4.00) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Yüksek Lisans (4.65) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (2.50) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (3.10), Lisans (2.77), Yüksek Lisans (2.70) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (4.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.004$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri

cevabın ortalamasına (2.23) bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (2.01), Lisans (1.79), Yüksek Lisans (2.40) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (3.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Orman Yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.009$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.21) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (3.42), Lisans (3.30), Yüksek Lisans (2.60) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (4.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusu için $p=0.009$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olan katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumu Lise olanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.00) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Ön lisans (4.36), Lisans (4.31), Yüksek Lisans (3.50) eğitim durumuna sahip olanların da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktora (5.00) Eğitim düzeyine sahip olanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 42).

4.4.4 Medeni Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 43. Medeni durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Medeni Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.	Bekar	171	4.10	0.907	.016
	Evli	172	4.36	0.778	
	Diğer	3	4.33	0.577	
Afetler anında yardımların ve yönetimi gecikmesi suç oranını etkiler.	Bekar	171	4.22	0.686	.041
	Evli	172	4.34	0.744	
	Diğer	3	3.66	0.577	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.	Bekar	171	4.19	0.779	.012
	Evli	172	4.33	0.880	
	Diğer	3	3.66	0.577	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.	Bekar	171	4.05	0.794	.024
	Evli	172	4.21	0.946	
	Diğer	3	4	-	
Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.	Bekar	171	3.57	1.137	.012
	Evli	172	3.87	1.224	
	Diğer	3	3.66	0.577	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	Bekar	171	4.22	0.757	.025
	Evli	172	4.38	0.744	
	Diğer	3	3.33	1.527	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	Bekar	171	4.09	0.791	.008
	Evli	172	4.28	0.834	
	Diğer	3	3	2.000	
Afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	Bekar	171	4.06	0.790	.020
	Evli	172	4.22	0.885	
	Diğer	3	3.66	0.577	
Afetlerde STK'ların varlığı suç oranlarını artırır.	Bekar	171	2.62	1.093	.008
	Evli	172	2.55	1.257	
	Diğer	3	4	1.000	

Tablo 43. (devamı)

Sorular	Medeni Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.	Bekar	171	4.10	0.728	.000
	Evli	172	4.32	0.786	
	Diğer	3	2.33	1.154	
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	Bekar	171	4.14	0.733	.001
	Evli	172	4.29	0.835	
	Diğer	3	2.33	1.154	
Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.	Bekar	171	3.98	0.807	.000
	Evli	172	4.27	0.795	
	Diğer	3	3.33	0.577	
Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.	Bekar	171	3.63	0.913	.006
	Evli	172	3.87	0.825	
	Diğer	3	4.66	0.577	
Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	4.29	0.702	.010
	Evli	172	4.47	0.760	
	Diğer	3	4.66	0.577	
Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	2.73	1.054	.007
	Evli	172	3.02	1.039	
	Diğer	3	2	1.000	
Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	2.08	0.919	.002
	Evli	172	1.82	0.894	
	Diğer	3	3.33	1.527	
Orman Yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	3.15	1.025	.009
	Evli	172	3.44	1.033	
	Diğer	3	3.66	1.527	

Tablo 43. (devamı)

Sorular	Medeni Durumu	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	4.10	0.988	.001
	Evli	172	4.41	0.948	
	Diğer	3	3.66	1.154	
Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırmaya, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	3.21	1.043	.000
	Evli	172	2.74	1.120	
	Diğer	3	4.33	1.154	
Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	3.16	0.952	.001
	Evli	172	2.73	1.137	
	Diğer	3	3.66	1.527	
Afet anında ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Bekar	171	4.12	0.696	.008
	Evli	172	4.00	0.753	
	Diğer	3	2.66	0.577	

“Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” sorusunda $p=0.016$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.10) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.36) ve Medeni Durumu Diğer (4.33) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Afetler anında yardımların ve yönetiminin gecikmesi suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.041$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.22) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.34) ve Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.012$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.19) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.33) ve Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusunda $p=0.024$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.05) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.21) ve Medeni Durumu Diğer (4.00) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.012$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.57) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (3.87) ve Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği su oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.025$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.22) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.38) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.33) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür. (Tablo 43).

“Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranını azaltır.” sorusunda $p=0.020$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.06) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.22) ve Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Afetlerde STK’ların varlığı suç oranlarını artırır.” sorusunda $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (2.62) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (2.55) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır.

Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (4.00) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.10) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.32) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (2.33) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” Sorusunda $p=0,001$ olduğundan anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan personellerin verdikleri cevabın ortalamasına (4.14) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.29) personellerin verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (2.33) olan personellerin verdikleri yanıtın ortalaması 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Toplumsal yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.98) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.27) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.33) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.006$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.63) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (3.87) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (4.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.010$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.29) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.47) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (4.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.007$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (2.73) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (3.02) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (2.00) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.007$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (2.08) bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (1.82) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.33) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Orman Yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.009$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.15) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (3.44) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Kıtlık/Kuralık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan personellerin verdikleri cevabın ortalamasına (4,10) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.41) ve Medeni Durumu Diğer (3.66) olan çalışanların verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 43).

“Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ olduğundan anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.21) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (2.73) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (3.16) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (2.73) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (3.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

“Afet anında ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.008$ o değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Medeni durumu Bekar olan UMKE çalışanlarının verdikleri cevabın ortalamasına (4.12) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Evli (4.00) UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Medeni Durumu Diğer (2.66) olan UMKE çalışanlarının verdikleri yanıtın ortalaması 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 43).

4.4.5 Mesleğe Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 44. Mesleğe göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler	Doktor	7	4.42	0.534	.044
	Hemşire	118	4.20	0.722	
	ATT	40	3.90	0.955	
	Paramedik	83	4.12	0.942	
	Sağlık	41	4.43	0.708	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	3.62	0.916	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	4.07	1.058	
	Memuru				
Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/ hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler	Şoför	2	3.50	0.707	.047
	Diğer	6	3.50	1.224	
	Doktor	7	4.42	0.786	
	Hemşire	118	3.65	1.179	
	ATT	40	3.82	0.873	
	Paramedik	83	3.74	1.238	
	Sağlık	41	3.60	1.394	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	3.37	0.916	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	4.07	1.126	
	Memuru				
	Şoför	2	3.00	0.000	
	Diğer	6	2.50	1.224	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.	Doktor	7	3.71	0.951	.034
	Hemşire	118	2.96	1.131	
	ATT	40	3.20	1.159	
	Paramedik	83	2.96	1.214	
	Sağlık	41	2.48	1.098	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	2.87	0.991	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	3.14	1.152	
	Memuru				
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneğini suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	Şoför	2	3.00	0.000	.012
	Diğer	6	2.16	0.983	
	Doktor	7	4.28	1.112	
	Hemşire	118	4.27	0.594	
	ATT	40	4.30	0.911	
	Paramedik	83	4.39	0.623	
	Sağlık	41	4.19	1.054	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	4.12	0.640	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	4.48	0.778	
	Memuru				
	Şoför	2	3.50	0.707	
	Diğer	6	3.16	0.983	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	Doktor	7	3.42	0.786	.030
	Hemşire	118	4.16	0.739	
	ATT	40	4.22	0.861	
	Paramedik	83	4.22	0.874	
	Sağlık	41	4.31	0.686	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	3.37	1.060	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	4.02	0.935	
	Memuru				
Afetlerde STK'ların varlığı suç oranlarını artırır.	Şoför	2	4.00	1.414	.047
	Diğer	6	3.50	1.224	
	Doktor	7	2.71	1.603	
	Hemşire	118	2.23	1.129	
	ATT	40	2.85	1.369	
	Paramedik	83	2.45	1.222	
	Sağlık	41	2.26	1.285	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	2.50	0.755	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	2.56	0.975	
	Memuru				
	Şoför	2	3.50	0.707	
	Diğer	6	2.16	0.983	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.	Doktor	7	4.57	0.786	.011
	Hemşire	118	4.14	0.707	
	ATT	40	4.15	0.863	
	Paramedik	83	4.28	0.672	
	Sağlık	41	4.39	0.666	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	4.00	0.755	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	4.21	1.037	
	Memuru				
Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.	Şoför	2	3.50	0.707	.003
	Diğer	6	3.00	1.095	
	Doktor	7	3.71	1.253	
	Hemşire	118	3.88	0.718	
	ATT	40	3.82	0.930	
	Paramedik	83	3.71	0.994	
	Sağlık	41	3.68	0.849	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	3.00	0.755	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	3.92	0.818	
	Memuru				
	Şoför	2	2.50	0.707	
	Diğer	6	2.66	0.816	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	Doktor	7	3.14	0.899	.011
	Hemşire	118	4.38	0.761	
	ATT	40	3.92	0.888	
	Paramedik	83	4.34	0.771	
	Sağlık	41	4.48	0.675	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	3.87	0.991	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	3.95	0.998	
	Memuru				
Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Şoför	2	3.00	0.000	.008
	Diğer	6	3.50	1.643	
	Doktor	7	2.71	0.951	
	Hemşire	118	2.60	1.155	
	ATT	40	3.17	0.747	
	Paramedik	83	3.09	1.031	
	Sağlık	41	3.02	0.987	
	Teknikeri				
	Sağlık	8	2.62	0.744	
	Teknisyeni				
	Sağlık	41	2.97	1.060	
	Memuru				
	Şoför	2	1.50	0.707	
	Diğer	6	2.50	0.836	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Doktor	7	2.42	1.133	.000
	Hemşire	118	2.15	0.812	
	ATT	40	2.70	0.882	
	Paramedik	83	2.44	0.815	
	Sağlık Teknikeri	41	2.04	0.497	
	Sağlık Teknisyeni	8	2.75	0.886	
	Sağlık Memuru	41	2.14	0.726	
	Şoför	2	1.50	0.707	
	Diğer	6	2.50	0.836	
Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Doktor	7	2.57	0.975	.001
	Hemşire	118	1.85	0.879	
	ATT	40	2.45	1.36	
	Paramedik	83	2.08	0.965	
	Sağlık Teknikeri	41	1.63	0.698	
	Sağlık Teknisyeni	8	2.25	0.707	
	Sağlık Memuru	41	1.78	0.935	
	Şoför	2	1.50	0.707	
	Diğer	6	2.00	0.632	

Tablo 44. (devamı)

Sorular	Meslek	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Doktor	7	3.57	.975	.027
	Hemşire	118	4.33	.907	
	ATT	40	4.02	1.120	
	Paramedik	83	4.38	.881	
	Sağlık Teknikeri	41	4.41	.948	
	Sağlık Teknisyeni	8	4.00	1.069	
	Sağlık Memuru	41	4.19	.954	
	Şoför	2	1.50	.707	
	Diğer	6	3.83	1.471	
Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Doktor	7	4.28	.755	.031
	Hemşire	118	4.11	.624	
	ATT	40	3.87	.882	
	Paramedik	83	4.20	.619	
	Sağlık Teknikeri	41	4.17	.703	
	Sağlık Teknisyeni	8	3.37	1.060	
	Sağlık Memuru	41	3.82	.833	
	Şoför	2	3.50	.707	
	Diğer	6	3.50	1.224	

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusunda $p=0.044$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (4.42) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (4.20), ATT’lerin (3.90), Paramediklerin (4.12), Sağlık Teknikerlerinin (4.43), Sağlık Teknisyenlerinin (3.62), Sağlık Memurlarının (4.07), Şoförlerin (3.50) ve Diğer (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 44).

“Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kıtlık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.047$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (4.42) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (3.65), ATT’lerin (3.82), Paramediklerin (3.74), Sağlık Teknikerlerinin (3.60), Sağlık Memurlarının (4.07) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Sağlık Teknisyenlerinin (3.37), Şoförlerin (3.00) ve Diğer (2.50) meslek gruplarının verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Afet sonrasında işlenen suçlar ikincil suçlar olarak değerlendirilebilir.” sorusunda $p=0.034$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (3.71) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra Hemşirelerin (2.96), ATT’lerin (3.20), Paramediklerin (2.96), Sağlık Teknisyenlerinin (2.87), Sağlık Memurlarının (3.14), Şoförlerin (3.00) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine, Sağlık Teknikerlerinin (2.48) ve Diğer (2.16) meslek gruplarının verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 44).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneğini suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.012$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (4.28) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (4.27), ATT’lerin (4.30), Paramediklerin (4.39), Sağlık Teknikerlerinin (4.19), Sağlık Teknisyenlerinin (4.12), Sağlık Memurlarının (4.48), Şoför (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Diğer (3.16) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.” sorusunda $p=0.030$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Hemşirelerin verdikleri cevabın ortalamasına (4.16) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde ATT’lerin (4.22), Paramediklerin (4.22), Sağlık Teknikerlerinin (4.31), Sağlık Memurlarının (4.02), Şoförlerin (4.00), Diğer (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktorların (3.42), Sağlık Teknisyeni (3.37)

meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Afetlerde STK’ların varlığı suç oranlarını artırır.” sorusunda $p=0.047$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (2.71) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde ATT’lerin (2.85), Sağlık Teknisyenlerinin (2.50), Sağlık Memuru (2.56) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Hemşirelerin (2.23), Paramediklerin (2.45), Sağlık Teknikerlerinin (2.26), Diğer (2.16) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu ve Şoför (3.50) meslek grubunun 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.011$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Hemşirelerin verdikleri cevabın ortalamasına (4.14) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde ATT’lerin (4.15), Paramediklerin (4.28), Sağlık Teknikerlerinin (4.39), Sağlık Teknisyenlerinin (4.00), Sağlık Memuru (4.21), Şoför (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Diğer (3.00) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu ve Doktor (4.57) meslek grubunun 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44)

“Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.003$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların verdikleri cevabın ortalamasına (3.71) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (3.88), ATT’lerin (3.82), Paramediklerin (3.71), Sağlık Teknikerlerinin (3.68), Sağlık Memuru (3.92) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Sağlık Teknisyenlerinin (3.00), Şoför (2.50), Diğer (2.66) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.011$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Hemşirelerin (4.38) verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum)

derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde ATT'lerin (3.92), Paramediklerin (4.34), Sağlık Teknikerlerinin (4.48), Sağlık Teknisyenlerinin (3.87), Sağlık Memuru (3.95) ve Diğer (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktor (3.14) ve Şoför (2.50), meslek gruplarının verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların (2.71) verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (2.60), ATT'lerin (3.17), Paramediklerin (3.09), Sağlık Teknikerlerinin (3.02), Sağlık Teknisyenlerinin (2.62), Sağlık Memuru (2.97) ve Diğer (2.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Şoför (1.50), meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların (2.42) verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (2.15), Paramediklerin (2.44), Sağlık Teknikerlerinin (2.04), Sağlık Memuru (2.14) ve Şoför (1.50), meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra ATT'lerin (2.70), Sağlık Teknisyenlerinin (2.75), Diğer (2.50) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Hemşirelerin (1.85), verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde ATT'lerin (2.45), Paramediklerin (2.08), Sağlık Teknikerlerinin (1.63), Sağlık Teknisyenlerinin (2.25), Sağlık Memurlarının (1.78), Şoför (1.50) ve Diğer (2.00) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Doktor (2.57) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların (3.57) verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (4.11), ATT’lerin (4.02), Paramediklerin (4.38), Sağlık Teknikerlerinin (4.41), Sağlık Teknisyenlerinin (4.00), Sağlık Memurlarının (4.19) ve Diğer (3.83) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Şoför (1.50) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

“Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Doktorların (4.28) verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Hemşirelerin (4.11), ATT’lerin (3.87), Paramediklerin (4.20), Sağlık Teknikerlerinin (4.17), Sağlık Memurlarının (3.82), Şoför (3.50) ve Diğer (3.50) meslek gruplarının da verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Sağlık Teknisyeni (3.37) meslek grubunun verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 44).

4.4.6. Görev Yapılan İle Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 45. Görev yapılan ile göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.	Balıkesir	35	2.97	0.785	.000
	Bilecik	25	2.52	0.871	
	Bursa	25	2.80	1.154	
	Çanakkale	16	2.50	1.211	
	Edirne	28	2.78	0.994	
	İstanbul	79	2.32	0.858	
	Kırklareli	23	3.00	1.087	
	Kocaeli	24	2.66	0.916	
	Sakarya	22	2.54	0.857	
	Tekirdağ	53	3.30	1.264	
Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.	Yalova	16	2.43	0.727	.000
	Balıkesir	35	3.68	0.631	
	Bilecik	25	4.40	0.577	
	Bursa	25	4.60	0.500	
	Çanakkale	16	4.00	0.730	
	Edirne	28	4.17	0.772	
	İstanbul	79	4.51	0.574	
	Kırklareli	23	4.08	0.900	
	Kocaeli	24	4.37	0.824	
	Sakarya	22	4.50	0.511	
	Tekirdağ	53	4.18	0.785	
	Yalova	16	4.31	0.602	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.	Balıkesir	35	3.85	0.692	.001
	Bilecik	25	4.40	0.577	
	Bursa	25	4.64	0.568	
	Çanakkale	16	4.31	1.014	
	Edirne	28	4.32	0.669	
	İstanbul	79	4.36	0.879	
	Kırklareli	23	3.95	1.147	
	Kocaeli	24	4.29	0.806	
	Sakarya	22	4.13	0.888	
	Tekirdağ	53	4.16	0.848	
	Yalova	16	4.56	0.629	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.	Balıkesir	35	3.54	0.700	.000
	Bilecik	25	4.36	0.568	
	Bursa	25	4.52	0.653	
	Çanakkale	16	4.12	1.024	
	Edirne	28	4.25	0.700	
	İstanbul	79	4.40	0.707	
	Kırklareli	23	3.69	1.222	
	Kocaeli	24	4.16	0.916	
	Sakarya	22	4.18	0.732	
	Tekirdağ	53	3.86	1.019	
	Yalova	16	4.37	0.806	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afete sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir	Balıkesir	35	3.42	0.884	.001
	Bilecik	25	2.76	1.051	
	Bursa	25	3.20	1.322	
	Çanakkale	16	3.00	1.366	
	Edirne	28	2.64	1.193	
	İstanbul	79	2.67	1.082	
	Kırklareli	23	2.73	0.915	
	Kocaeli	24	2.75	1.224	
	Sakarya	22	3.22	1.377	
	Tekirdağ	53	3.39	1.115	
	Yalova	16	2.56	1.030	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	Balıkesir	35	3.94	0.725	.006
	Bilecik	25	4.52	0.585	
	Bursa	25	4.44	0.583	
	Çanakkale	16	4.18	0.403	
	Edirne	28	4.32	0.611	
	İstanbul	79	4.49	0.551	
	Kırklareli	23	4.04	0.976	
	Kocaeli	24	4.29	1.041	
	Sakarya	22	4.50	0.511	
	Tekirdağ	53	4.05	1.026	
	Yalova	16	4.43	0.813	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	Balıkesir	35	4.02	0.663	.000
	Bilecik	25	4.32	0.900	
	Bursa	25	4.40	0.763	
	Çanakkale	16	4.25	0.577	
	Edirne	28	4.10	0.785	
	İstanbul	79	4.35	0.716	
	Kırklareli	23	3.52	1.238	
	Kocaeli	24	4.37	0.575	
	Sakarya	22	4.50	0.597	
	Tekirdağ	53	3.83	0.994	
	Yalova	16	4.50	0.516	
Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.	Balıkesir	35	3.88	0.529	.000
	Bilecik	25	4.48	0.585	
	Bursa	25	4.56	0.583	
	Çanakkale	16	4.06	0.680	
	Edirne	28	3.96	0.744	
	İstanbul	79	4.44	0.693	
	Kırklareli	23	3.86	0.814	
	Kocaeli	24	4.37	0.575	
	Sakarya	22	4.27	0.935	
	Tekirdağ	53	3.88	1.068	
	Yalova	16	4.37	0.500	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır	Balıkesir	35	3.22	0.843	.005
	Bilecik	25	3.72	0.678	
	Bursa	25	4.16	0.553	
	Çanakkale	16	3.37	0.885	
	Edirne	28	3.50	0.838	
	İstanbul	79	3.65	0.798	
	Kırklareli	23	3.21	1.126	
	Kocaeli	24	3.54	0.832	
	Sakarya	22	3.50	0.912	
	Tekirdağ	53	3.54	1.010	
	Yalova	16	3.62	0.957	
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	Balıkesir	35	3.85	0.648	.000
	Bilecik	25	4.32	0.748	
	Bursa	25	4.52	0.653	
	Çanakkale	16	4.43	0.629	
	Edirne	28	4.07	0.539	
	İstanbul	79	4.41	0.778	
	Kırklareli	23	3.91	0.996	
	Kocaeli	24	4.37	0.646	
	Sakarya	22	4.36	0.789	
	Tekirdağ	53	3.84	1.026	
	Yalova	16	4.31	0.602	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.	Balıkesir	35	3.74	0.700	.000
	Bilecik	25	4.24	0.723	
	Bursa	25	4.40	0.957	
	Çanakkale	16	3.68	1.014	
	Edirne	28	3.96	0.331	
	İstanbul	79	4.36	0.787	
	Kırklareli	23	3.86	0.919	
	Kocaeli	24	4.25	0.794	
	Sakarya	22	4.22	0.869	
	Tekirdağ	53	4.00	0.832	
	Yalova	16	4.25	0.683	
Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetimi modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.	Balıkesir	35	3.48	0.612	.001
	Bilecik	25	4.28	0.737	
	Bursa	25	4.20	0.912	
	Çanakkale	16	4.06	0.573	
	Edirne	28	3.92	0.662	
	İstanbul	79	4.08	0.624	
	Kırklareli	23	3.78	0.998	
	Kocaeli	24	4.16	0.701	
	Sakarya	22	3.86	0.888	
	Tekirdağ	53	4.07	0.997	
	Yalova	16	4.00	0.794	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	Balıkesir	35	3.74	0.780	.000
	Bilecik	25	4.60	0.577	
	Bursa	25	4.44	0.650	
	Çanakkale	16	4.50	0.516	
	Edirne	28	4.14	0.848	
	İstanbul	79	4.40	0.670	
	Kırklareli	23	3.95	0.976	
	Kocaeli	24	4.33	0.816	
	Sakarya	22	4.27	1.031	
	Tekirdağ	53	3.94	1.116	
	Yalova	16	4.37	1.024	
Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.	Balıkesir	35	4.40	0.553	.010
	Bilecik	25	4.16	0.746	
	Bursa	25	4.36	0.757	
	Çanakkale	16	4.00	0.894	
	Edirne	28	4.32	0.772	
	İstanbul	79	4.60	0.648	
	Kırklareli	23	4.13	0.919	
	Kocaeli	24	4.70	0.464	
	Sakarya	22	4.40	0.959	
	Tekirdağ	53	4.22	0.953	
	Yalova	16	4.50	0.730	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	4.11	0.718	.000
	Bilecik	25	4.44	0.650	
	Bursa	25	4.68	0.556	
	Çanakkale	16	4.62	0.500	
	Edirne	28	4.42	0.634	
	İstanbul	79	4.54	0.712	
	Kırklareli	23	4.08	0.733	
	Kocaeli	24	4.37	0.710	
	Sakarya	22	4.54	0.595	
	Tekirdağ	53	4.07	0.937	
	Yalova	16	4.68	0.478	
Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	2.25	0.741	.000
	Bilecik	25	1.76	0.778	
	Bursa	25	1.76	1.011	
	Çanakkale	16	2.00	0.516	
	Edirne	28	2.07	0.716	
	İstanbul	79	1.63	0.736	
	Kırklareli	23	2.21	1.042	
	Kocaeli	24	1.83	1.007	
	Sakarya	22	2.09	1.064	
	Tekirdağ	53	2.43	1.168	
	Yalova	16	1.56	0.629	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Orman yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	3.00	0.594	.000
	Bilecik	25	3.64	0.810	
	Bursa	25	4.08	0.996	
	Çanakkale	16	2.81	0.750	
	Edirne	28	2.92	1.015	
	İstanbul	79	3.37	1.016	
	Kırklareli	23	2.95	0.877	
	Kocaeli	24	3.33	1.049	
	Sakarya	22	3.45	1.262	
	Tekirdağ	53	3.26	1.162	
	Yalova	16	3.43	1.314	
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	4.05	0.683	.000
	Bilecik	25	4.60	0.763	
	Bursa	25	4.76	0.522	
	Çanakkale	16	4.43	0.629	
	Edirne	28	4.32	0.904	
	İstanbul	79	4.34	0.932	
	Kırklareli	23	4.13	1.057	
	Kocaeli	24	4.20	1.178	
	Sakarya	22	4.36	1.093	
	Tekirdağ	53	3.67	1.252	
	Yalova	16	4.68	0.478	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afet anında ve sonrasında çocuk kaçıрма, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	3.37	0.598	,000
	Bilecik	25	2.72	0.979	
	Bursa	25	2.80	1.154	
	Çanakkale	16	3.62	0.885	
	Edirne	28	3.00	0.769	
	İstanbul	79	2.60	1.170	
	Kırklareli	23	2.73	1.053	
	Kocaeli	24	2.87	1.295	
	Sakarya	22	2.86	1.245	
	Tekirdağ	53	3.58	1.150	
	Yalova	16	2.87	0.957	
Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	4.20	0.405	.002
	Bilecik	25	4.52	0.585	
	Bursa	25	4.64	0.568	
	Çanakkale	16	4.68	0.478	
	Edirne	28	4.39	0.566	
	İstanbul	79	4.63	0.558	
	Kırklareli	23	4.21	0.902	
	Kocaeli	24	4.58	0.503	
	Sakarya	22	4.36	1.048	
	Tekirdağ	53	4.16	1.051	
	Yalova	16	4.62	0.500	

Tablo 45. (devamı)

Sorular	İl	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	3.08	0.701	.000
	Bilecik	25	2.88	1.053	
	Bursa	25	2.72	1.100	
	Çanakkale	16	3.50	0.730	
	Edirne	28	2.96	0.961	
	İstanbul	79	2.55	1.129	
	Kırklareli	23	3.00	1.087	
	Kocaeli	24	2.79	1.178	
	Sakarya	22	2.95	1.045	
	Tekirdağ	53	3.58	1.063	
	Yalova	16	2.75	1.073	
Afet anında ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	Balıkesir	35	3.68	0.718	.018
	Bilecik	25	4.08	0.571	
	Bursa	25	4.16	0.687	
	Çanakkale	16	4.43	0.629	
	Edirne	28	3.96	0.692	
	İstanbul	79	4.11	0.577	
	Kırklareli	23	3.86	0.919	
	Kocaeli	24	4.12	0.612	
	Sakarya	22	4.13	0.833	
	Tekirdağ	53	4.15	0.885	
	Yalova	16	3.81	0.910	
Afet anında ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.	Balıkesir	35	3.08	0.562	.001
	Bilecik	25	3.56	0.869	
	Bursa	25	3.84	0.943	
	Çanakkale	16	3.81	0.750	
	Edirne	28	3.60	0.685	
	İstanbul	79	3.44	0.970	
	Kırklareli	23	3.34	0.970	
	Kocaeli	24	3.37	0.875	
	Sakarya	22	3.77	0.972	
	Tekirdağ	53	3.83	1.014	
	Yalova	16	3.43	0.932	

“Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (2.97) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (2.52), Bursa (2.80), Çanakkale (3.00), Edirne (2.78), Kırklareli (3.00), Kocaeli (2.66), Sakarya (2.54), Tekirdağ (3.30) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra İstanbul (2.32) ve Yalova (2.43) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0,000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.68) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.40), Çanakkale (4.00), Edirne (4.17), Kırklareli (4.08), Kocaeli (4.37), Tekirdağ (4.18) ve Yalova (4.31) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.60), İstanbul (4.51) ve Sakarya (4.50) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.85) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.40), Çanakkale (4.31), Edirne (4.32), İstanbul (4.36), Kırklareli (3.95), Kocaeli (4.29), Sakarya (4.13), Tekirdağ (4.16) ve illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.64) ve Yalova (4.56) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.54) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte

aynı şekilde Bilecik (4.36), Çanakkale (4.12), Edirne (4.25), İstanbul (4.40), Kırklareli (3.69), Kocaeli (4.16), Sakarya (4.18), Tekirdağ (3.86) ve Yalova (4.37) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.60) ilinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetler sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.42) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (2.76), Bursa (3.20), Çanakkale (3.00), Edirne (2.64), İstanbul (2.67), Kırklareli (2.73), Kocaeli (2.75), Sakarya (3.22), Tekirdağ (3.39) ve Yalova (2.56) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 45).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.001$ o değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE personellerinin çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.94) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bursa (4.44), Çanakkale (4.18), Edirne (4.32), İstanbul (4.49), Kırklareli (4.04), Kocaeli (4.29), Tekirdağ (4.05) ve Yalova (4.43) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bilecik (4.52) ve Sakarya (4.50), illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.000$ o değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (4.02) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.32), Bursa (4.40), Çanakkale (4.25), Edirne (4.10), İstanbul (4.35), Kırklareli (3.52), Kocaeli (4.37), Tekirdağ (3.83) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Sakarya (4.50) ve Yalova (4.50) illerinde

Çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE alışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.88) alışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.48), Çanakkale (4.06), Edirne (3.96), İstanbul (4.44), Kırklareli (3.86), Kocaeli (4.37), Tekirdağ (3.88), Sakarya (4.27) ve Yalova (4.37) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.56) ilinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetler anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır.” Sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE alışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Bilecik’te (3.72) alışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bursa (4.16), Edirne (3.50), İstanbul (3.65), Kocaeli (3.54), Sakarya (3.50), Tekirdağ (3.54) ve Yalova (3.62) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Balıkesir (3.22), Kırklareli (3.21), ve Çanakkale (3.37) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE alışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.85) alışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.32), Çanakkale (4.43), Edirne (4.07), İstanbul (4.41), Kırklareli (3.91), Kocaeli (4.37), Sakarya (4.36), Tekirdağ (3.84) ve Yalova (4.31) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.52) ilinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru orada etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık

gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.74) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.24), Bursa (4.40), Çanakkale (3.68), Edirne (3.96), İstanbul (4.36), Kırklareli (3.86), Kocaeli (4.25), Sakarya (4.22), Tekirdağ (4.00) ve Yalova (4.25) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 45).

“Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetimi modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Bilecik’te (4.28) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bursa (4.20), Çanakkale (4.06), Edirne (3.92), İstanbul (4.08), Kırklareli (3.78), Kocaeli (4.16), Sakarya (3.86), Tekirdağ (4.07) ve Yalova (4.00) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Balıkesir (3.48) ilinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.74) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bursa (4.44) Edirne (4.14), İstanbul (4.40), Kırklareli (3.95), Kocaeli (4.33), Sakarya (4.27), Tekirdağ (3.94) ve Yalova (4.37) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bilecik (4.60) ve Çanakkale (4.50) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.” sorusunda $p=0.010$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (4.40) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.16), Bursa (4.36), Çanakkale (4.00), Edirne (4.32), Kırklareli (4.13), Sakarya (4.40) ve Tekirdağ (4.22) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra

İstanbul (4.60), Kocaeli (4.70) ve Yalova (4.50) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (4.11) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.44), Edirne (4.42), Kırklareli (4.08), Kocaeli (4.37) ve Tekirdağ (4.07) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bursa (4.68), Çanakkale (4.62), İstanbul (4.54), Sakarya (4.54) ve Yalova (4.68) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (2.25) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (1.76), Bursa (1.76), Çanakkale (2.00), Edirne (2.07), İstanbul (1.63), Kırklareli (2.21), Kocaeli (1.83), Sakarya (2.09), Tekirdağ (2.43) ve Yalova (1.56) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 45).

“Orman Yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.00) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Çanakkale (2.81), Edirne (2.92), İstanbul (2.95), Kırklareli (2.95), Kocaeli (3.33), Sakarya (3.45), Tekirdağ (3.26) ve Yalova (3.43) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bilecik (3.64) ve Bursa (4.08) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (4.05) çalışanların

verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Çanakkale (4.43), Edirne (4.32), İstanbul (4.34), Kırklareli (4.13), Kocaeli (4.20), Sakarya (4.36) ve Tekirdağ (3.67) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bilecik (4.60), Bursa (4.76), ve Yalova (4.68) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.37) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (2.72), Bursa (2.80), Edirne (3.00), İstanbul (2.60), Kırklareli (2.73), Kocaeli (2.87), Sakarya (2.86) ve Yalova (2.87) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Çanakkale (3.62) ve Tekirdağ (3.58) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afet anında ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.002$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (4.20) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Edirne (4.39), Kırklareli (4.21), Sakarya (4.36) ve Tekirdağ (3.16) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Bilecik (4.52), Bursa (4.64), Çanakkale (4.68) İstanbul (4.63), Kocaeli (4.58) ve Yalova (4.62) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.08) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (2.88), Bursa (2.72), Edirne (2.96), İstanbul (2.55), Kırklareli (3.00), Kocaeli (2.79), Sakarya (2.95) ve Yalova (2.75) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı

sıra Çanakkale (4.43) ve Tekirdağ (3.58) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

“Afet anında ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.018$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Balıkesir’de (3.68) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bilecik (4.08), Bursa (4.16), Çanakkale (4.43), Edirne (3.96), İstanbul (4.11), Kırklareli (3.86), Kocaeli (4.12), Sakarya (4.13), Tekirdağ (4.15) ve Yalova (3.81) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 45).

“Afet anında ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE çalışanlarının çalıştıkları iller doğrultusunda Bilecik’te (3.56) çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde Bursa (3.84), Çanakkale (3.81), Edirne (3.60), Sakarya (3.77) ve Tekirdağ (3.83) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra Balıkesir’de (3.08) İstanbul (3.44), Kırklareli (3.34), Kocaeli (3.37) ve Yalova (3.43) illerinde çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 45).

4.4.7 Meslekteki Çalışma Sürelerine Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 46. Meslekteki çalışma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Çalışma Süreleri	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler insanlara suç işlemleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.	1'den az	4	4.25	0.957	.011
	1-5	127	4.09	0.946	
	5-10	108	4.38	0.681	
	10-15	67	4.40	0.835	
	15-20	20	4.10	0.788	
	20 +	20	3.85	0.933	
Afet sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.	1'den az	4	3.50	0.577	.017
	1-5	127	2.74	1.031	
	5-10	108	2.68	1.073	
	10-15	67	2.50	0.975	
	15-20	20	2.80	0.951	
	20 +	20	3.25	0.966	
Gerçekleşen afeti türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.	1'den az	4	4.50	0.577	.004
	1-5	127	4.33	0.747	
	5-10	108	4.26	0.768	
	10-15	67	4.40	0.817	
	15-20	20	4.05	0.887	
	20 +	20	3.45	1.234	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.	1'den az	4	4.00	0.816	.021
	1-5	127	4.22	0.736	
	5-10	108	4.12	0.865	
	10-15	67	4.25	0.942	
	15-20	20	3.80	1.005	
	20 +	20	3.55	1.099	

Tablo 46. (devamı)

Sorular	Çalışma Süreleri	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	1'den az	4	4.50	0.577	.002
	1-5	127	4.21	0.772	
	5-10	108	4.16	0.803	
	10-15	67	4.28	0.734	
	15-20	20	3.80	1.196	
	20 +	20	3.35	0.988	
Kamu kurum ve kuruluşların görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz etkiler.	1'den az	4	4.25	0.500	.022
	1-5	127	4.22	0.722	
	5-10	108	4.13	0.766	
	10-15	67	4.41	0.761	
	15-20	20	4.15	0.745	
	20 +	20	3.70	1.174	
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	1'den az	4	4.25	0.500	.003
	1-5	127	4.22	0.744	
	5-10	108	4.25	0.821	
	10-15	67	4.35	0.792	
	15-20	20	3.95	0.759	
	20 +	20	3.55	0.998	
Toplumsal yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru orada etkiler.	1'den az	4	3.75	0.500	.017
	1-5	127	4.15	0.780	
	5-10	108	4.00	0.896	
	10-15	67	4.37	0.735	
	15-20	20	3.85	0.812	
	20 +	20	4.05	0.686	

Tablo 46. (devamı)

Sorular	Çalışma Süreleri	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler	1'den az	4	4.75	0.500	.000
	1-5	127	4.35	0.782	
	5-10	108	4.24	0.771	
	10-15	67	4.28	0.867	
	15-20	20	3.70	1.341	
	20 +	20	3.50	0.888	
Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	4	3.00	0.816	.001
	1-5	127	3.40	1.026	
	5-10	108	3.22	1.061	
	10-15	67	3.59	0.938	
	15-20	20	2.95	1.050	
	20 +	20	2.55	0.944	
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	4	4.50	1.000	.000
	1-5	127	4.23	0.971	
	5-10	108	4.29	0.978	
	10-15	67	4.50	0.823	
	15-20	20	4.20	1.005	
	20 +	20	3.35	1.089	
Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum	1'den az	4	4.25	0.500	.008
	1-5	127	4.45	0.687	
	5-10	108	4.50	0.603	
	10-15	67	4.61	0.601	
	15-20	20	4.10	1.165	
	20 +	20	4.44	1.020	

“Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” sorusunda $p=0.011$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.25) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.09), 5-10 (4.38), 10-15 (4.40), 15-20 (4.10) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (3.85) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Afet sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.” sorusunda $p=0.017$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.50) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (2.74), 5-10 (2.68), 10-15 (2.50), 15-20 (2.80) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (3.25) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.004$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.50) bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (4.33), 5-10 (4.26), 10-15 (4.40), 15-20 (4.05) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine ve 20 yıldan fazla (3.45) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusunda $p=0.021$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.00) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.22), 5-10 (4.12), 10-15 (4.25), 15-20 (3.80) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (3.55) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranını azaltır.” sorusunda $p=0.002$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.50) bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (4.21), 5-10 (4.16), 10-15 (4.28), 15-20 (3.80) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine ve 20 yıldan fazla (3.35) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz etkiler.” sorusunda $p=0.022$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.25) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.22), 5-10 (4.13), 10-15 (4.41), 15-20 (4.15) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (3.70) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusunda $p=0.022$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.25) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.22), 5-10 (4.25), 10-15 (4.35), 15-20 (3.95) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (3.55) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.” sorusunda $p=0.017$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.75) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.15), 5-10 (4.00), 10-15 (4.37), 15-20 (3.85) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (4.05) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.75) bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (4.35), 5-10 (4.24), 10-15 (4.28), 15-20 (3.70) yıl

arasında ve 20 yıldan fazla (3.50) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.00) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (3.40), 5-10 (3.22), 15-20 (2.95) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (2.55) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 10-15 (3.59) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.50) bakıldığında 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 10-15 (4.50) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (4.23), 5-10 (4.29), 15-20 (4.20) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine ve 20 yıldan fazla (3.35) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

“Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. Meslekteki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.25) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.45), 15-20 (4.10) yıl arasında ve 20 yıldan fazla (4.44) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 5-10 (4.50), 10-15 (4.61) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 46).

4.4.8 UMKE'deki Çalışma Sürelerine Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Tablo 47. UMKE'deki çalışma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Çalışma Süreleri	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.	1'den az	55	4.01	0.871	.007
	1-5	165	4.27	0.880	
	5-10	91	4.39	0.713	
	10-15	13	3.61	1.192	
	15+	22	4.13	0.639	
Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.	1'den az	55	3.03	0.980	.016
	1-5	165	2.68	1.063	
	5-10	91	2.52	0.970	
	10-15	13	3.00	0.912	
	15+	22	2.86	1.082	
Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.	1'den az	55	4.18	0.669	.017
	1-5	165	4.36	0.709	
	5-10	91	4.28	0.764	
	10-15	13	3.92	0.493	
	15+	22	4.04	0.722	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.	1'den az	55	4.16	0.569	.002
	1-5	165	4.34	0.823	
	5-10	91	4.35	0.834	
	10-15	13	3.61	1.325	
	15+	22	3.90	0.867	

Tablo 47. (devamı)

Sorular	Çalışma S Süreleri	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P	
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.	1'den az	55	4.07	0.604	.001
	1-5	165	4.23	0.838	
	5-10	91	4.20	0.948	
	10-15	13	3.30	1.182	
	15+	22	3.77	0.869	
Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.	1'den az	55	3.49	0.978	.000
	1-5	165	3.86	1.147	
	5-10	91	3.87	1.254	
	10-15	13	2.46	1.265	
	15+	22	3.40	1.098	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	1'den az	55	4.18	0.611	.041
	1-5	165	4.40	0.713	
	5-10	91	4.27	0.817	
	10-15	13	3.92	0.954	
	15+	22	4.09	1.019	
Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.	1'den az	55	4.05	0.650	.049
	1-5	165	4.25	0.874	
	5-10	91	4.18	0.868	
	10-15	13	3.84	0.987	
	15+	22	4.09	0.683	

Tablo 47. (devamı)

Sorular	Çalışma S Süreleri	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P	
Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.	1’den az	55	4.09	0.646	.008
	1-5	165	4.16	0.908	
	5-10	91	4.27	0.775	
	10-15	13	3.76	0.926	
	15+	22	3.72	0.827	
Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.	1’den az	55	4.03	0.543	.010
	1-5	165	4.23	0.825	
	5-10	91	4.30	0.798	
	10-15	13	4.15	0.554	
	15+	22	3.90	0.971	
Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.	1’den az	55	4.00	0.608	.000
	1-5	165	4.33	0.791	
	5-10	91	4.25	0.864	
	10-15	13	3.61	0.869	
	15+	22	3.86	0.833	
Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.	1’den az	55	3.94	0.621	.001
	1-5	165	4.18	0.852	
	5-10	91	4.23	0.844	
	10-15	13	3.53	0.776	
	15+	22	3.95	0.653	

Tablo 47. (devamı)

Sorular	Çalışma S Süreleri	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P	
Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetim modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.	1'den az	55	3.83	0.601	.008
	1-5	165	4.10	0.808	
	5-10	91	4.06	0.727	
	10-15	13	3.69	0.751	
	15+	22	3.54	1.143	
Afetin kaçınıcı seviye (1. Seviye/ 2. Seviye/ 3. Seviye/ 4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.	1'den az	55	3.47	0.766	.010
	1-5	165	3.89	0.862	
	5-10	91	3.72	0.943	
	10-15	13	3.76	0.926	
	15+	22	3.68	0.838	
Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.	1'den az	55	4.10	0.737	.004
	1-5	165	4.32	0.833	
	5-10	91	4.31	0.801	
	10-15	13	3.76	1.235	
	15+	22	3.63	1.135	
Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	55	4.21	0.533	.000
	1-5	165	4.49	0.777	
	5-10	91	4.40	0.698	
	10-15	13	4.00	0.816	
	15+	22	4.18	0.795	

Tablo 47. (devamı)

Sorular	Çalışma S Süreleri	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Tsunami/Sel/Su Baskını	1'den 55	2.50	0.900	.010
afetlerinde diğer afetlere göre	az			
daha fazla suç işlendiğini	1-5 165	3.00	1.073	
düşünüyorum.	5-10 91	2.95	1.094	
	10-15 13	2.84	1.068	
	15+ 22	2.50	0.912	
Çığ afetinde diğer afetlere göre	1'den 55	2.27	0.780	.000
daha fazla suç işlendiğini	az			
düşünüyorum.	1-5 165	1.80	0.918	
	5-10 91	1.97	0.988	
	10-15 13	2.53	1.126	
	15+ 22	2.09	0.610	
Orman yangını afetinde diğer	1'den 55	3.01	0.804	.001
afetlere göre daha fazla suç	az			
işlendiğini düşünüyorum.	1-5 165	3.46	1.085	
	5-10 91	3.39	1.020	
	10-15 13	2.69	1.031	
	15+ 22	2.81	0.957	
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer	1'den 55	3.80	1.007	.000
afetlere göre daha fazla suç	az			
işlendiğini düşünüyorum.	1-5 165	4.41	0.949	
	5-10 91	4.37	0.914	
	10-15 13	4.15	0.898	
	15+ 22	3.81	1.052	

Tablo 47. (devamı)

Sorular	Çalışma Süreleri	S	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	P
Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırmaya, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	55	3.47	0.857	.011
	1-5	165	2.86	1.173	
	5-10	91	2.92	1.137	
	10-15	13	3.07	0.954	
	15+	22	3.00	0.925	
Afet anında ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	55	4.34	0.644	.003
	1-5	165	4.50	0.686	
	5-10	91	4.52	0.735	
	10-15	13	4.23	0.483	
	15+	22	4.00	1.023	
Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.	1'den az	55	3.29	0.955	.027
	1-5	165	2.90	1.094	
	5-10	91	2.75	1.088	
	10-15	13	3.00	0.912	
	15+	22	3.36	1.002	

“Afetler insanlara suç işlemeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” sorusunda $p=0.007$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.01) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.27), 5-10 (4.39), 10-15 (3.61) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.13) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetler sonrasında insanların yaşadığı acı empatiyi güçlendirir, suça yönelik davranışları azaltır.” sorusunda $p=0.016$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.03) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (2.68), 5-10 (2.52), 10-15 (3.00) yıl arasında ve 15 yıldan fazla

(2.86) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetler anında yardımların yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.017$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.18) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.36), 5-10 (4.28), 10-15 (3.92) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.04) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.002$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.16) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.34), 5-10 (4.35), 10-15 (3.61) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.90) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç çeşidini etkiler.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.07) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.23), 5-10 (4.20) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.77) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 10-15 (3.30) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Gerçekleşen afetlerin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen/hızlı gelişen) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.49) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 15 yıldan fazla (3.40) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 1-5 (3.86), 5-10 (3.87) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine ve 10-15 (2.46) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.041$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.18) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.40), 5-10 (4.27), 10-15 (3.92) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.09) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını olumlu/olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.049$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.05) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.25), 5-10 (4.18), 10-15 (3.84) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.09) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetlerde STK’ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.” sorusunda $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.09) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.16), 5-10 (4.27), 10-15 (3.76) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.72) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.” sorusunda $p=0.010$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.09) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.16), 5-10 (4.27), 10-15 (3.76) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.72) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetler anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.00) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.33),

5-10 (4.25), 10-15 (3.61) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.86) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Toplumsal yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını olumlu/olumsuz yönde doğru oranda etkiler.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.94) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.18), 5-10 (4.23), 10-15 (3.53) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.95) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetimi modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.008$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.83) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.10), 5-10 (4.06), 10-15 (3.69) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.54) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetin kaçınıcı seviye (1.Seviye/2. Seviye/3. Seviye/4. Seviye) ilan edildiği suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.010$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.47) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra 1-5 (3.89), 5-10 (3.72), 10-15 (3.76) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.68) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.” sorusunda $p=0.004$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.10) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.32), 5-10 (4.31), 10-15 (3.76) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.63) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki

Çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.21) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.49), 5-10 (4.40), 10-15 (4.00) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.18) alışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Tsunami/Sel/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.010$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (2.50) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (3.00), 5-10 (2.95), 10-15 (2.84) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (2.50) alışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“ığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (2.27) bakıldığında 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (1.80), 5-10 (1.97) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (2.09) alışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 2 (Katılmıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 10-15 (2.53) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Orman Yangını afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.001$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.01) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (3.46), 5-10 (3.39), 10-15 (2.69) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (2.81) alışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Kıtlık/Kuraklık afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.000$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.80) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (4.41), 5-10 (4.37), 10-15 (4.15) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.81) alışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afet anında ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.011$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.47) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (2.86), 5-10 (2.92), 10-15 (3.07) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.00) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afet anında ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.003$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (4.34) bakıldığında 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 10-15 (4.23) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (4.00) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 4 (Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 1-5 (4.50), 5-10 (4.52) yıl arasında çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 5 (Tamamen Katılıyorum) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

“Afet anında ve sonrasında taciz, tecavüz gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.” sorusunda $p=0.027$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir. UMKE’deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az çalışanların verdikleri cevabın ortalamasına (3.29) bakıldığında 3 (Kararsızım) derecesine yakın olmak ile birlikte aynı şekilde 1-5 (2.90), 5-10 (2.75), 10-15 (3.00) yıl arasında ve 15 yıldan fazla (3.36) çalışanların verdikleri yanıtın ortalamaları 3 (Kararsızım) derecesine yakın olduğu saptanmıştır (Tablo 47).

4.5. İki Ayrı Ölçek Arasındaki Korelasyon

Basit Korelasyon analizi iki nicel değişken arasındaki ilişkiyi ortaya koyar ve aynı zamanda iki değişken arasındaki doğrusal ilişkinin gücü ve yönü hakkında sayısal değerler oluşturmaktadır. İstatistiksel anlamda değişkenlerin birbirinin nedenini oluşturacak şekilde bir sonuç vermesini içermemektedir. Bu test sonucunda karşımıza çıkan sonuç, diğerinin karşılığını oluşturmasıdır. (Pallant,2017; Field, 2009; Can, 2019; Cevahir,2020)

4.5.1. Spearman Korelasyon Testi

Spearman korelasyon testi, non-parametrik bir korelasyon testidir ve basit korelasyon testi yapmaktadır. Korelasyon testinin sonuçları değerlendirilirken herhangi bir ilişkinin olup olmadığına p değerine göre karar verilmektedir. Eğer ortaya çıkan

değer $p < 0.05$ ise ilişki olduğu, $p > 0.05$ ise ilişki olmadığı görülmektedir. Ortaya çıkan değer anlamlı ise yani ilişki varsa ilişkinin yönüne bakılır bu da r değeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada $r -1$ veya $+1$ arasında bir değer almaktadır. r işareti $+$ ise pozitif yönde bir ilişki olduğu gösterir, değişkenlerin her ikisi de artmakta veya azalmaktadır. Fakat r değeri $-$ ise negatif yönde bir ilişki vardır, burada ters orantı şeklinde biri azalırken diğeri artmakta veya biri artarken diğeri azalmaktadır. (Cevahir, 2020)

İlişkinin gücünü gösteren değer ise r katsayısıdır. Evrensel kabul edilmemek ile birlikte disiplinler arası farklılıklar göstermektedir. (Mangiafico, 2016) İşaretlerinden ayrı olarak korelasyon katsayıları; 0.10-0.29 küçük, 0.30-0.49 orta, 0.50-1.00 ise büyük olarak karşımıza çıkmaktadır. (Cohen, 1992; Field, 2009; Green vd., 2014)

4.5.2. Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç Bölümü ile Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı Bölümü Arasındaki İlişki

Tablo 48. Doğa kaynaklı afetlerde suç bölümü ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı bölümü arasındaki ilişki

Spearman' rho		Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı
Doğa Kaynaklı Afetlerde	r	0.678**
Suç	P	0.000
	n	346

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç ve Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek adına Spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Anket çalışmasına katılan katılımcıların doğa kaynaklı afetlerde suç bölümündeki sorulara verdikleri yanıt ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı bölümündeki sorulara verdikleri yanıt arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.678$, $p<0.001$) (Tablo 48).

4.6. Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Hipotez 1: “Doğa kaynaklı afetler insanlara suç unsurunu oluşturabilmeleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.” Katılımcıların afetlerin suç işlemek için uygun ortam oluşturduğuna %43.6’sı katılıyorken %43.1’i tamamen katılmaktadır bu doğrultuda hipotez kabul edildi.

Hipotez 2: “Gerçekleşen afetin türü ve gelişme hızı suç oranını ve çeşidini artırmaktadır.” Katılımcıların gerçekleşen afetin türünün suç oranını arttırdığına %45.4’ü katılıyorruken %37.6 tamamen katılmaktadır ayrıca gerçekleşen afetlerin gelişme hızı suç oranını etkilediğine %34.7’ü katılıyorruken %31.2 tamamen katılmaktadır bu doğrultuda kabul edildi.

Hipotez 3: “Doğa kaynaklı afetlerde STK’ların yönetimi suç oranlarını azaltmaktadır.” Katılımcıların STK’ların yönetimi ile suç oranlarının azalacağına %47.7’si katılıyorruken, 36.4’ü tamamen katılmaktadır bu doğrultuda kabul edildi.

Hipotez 4: “Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi, afet yönetim modeli, afetin kaçınıcı seviye olduğu suçun unsurunun oluşumunu etkilemektedir.” Katılımcıların ülkenin gelişmişlik düzeyi suç oranını etkilediğine %40.5’i katılıyorruken %41’i tamamen katılmaktadır, afet yönetim modelinde ise katılımcıların %50.9’u katılıyorruken %26.6’sı tamamen katılmaktadır ayrıca, afetin seviyesinde katılımcıların %54.3’ü katılıyorruken yanıtını verirken %16.5’i tamamen katılıyorruken yanıtını vermiştir bu doğrultuda kabul edildi.

Hipotez 5: “Katılımcıların cinsiyeti ile afetler anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) ile suç oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.” $p=0.049$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir bu doğrultuda kabul edildi.

Hipotez 6: “Katılımcıların meslekteki çalışma süreleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının görevlerini geç yerine getirmesi veya getirmemesi ve suç oranı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.” $p=0.022$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmiştir bu doğrultuda kabul edildi.

Hipotez 7: “Katılımcıların meslekteki çalışma süresi ile afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi ve suç oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.” $p>0.05$ değeri olduğu için anlamlı farklılık gözlenmemiştir bu doğrultuda reddedildi.

Hipotez 8: “Doğa kaynaklı afetlerde suç puan ortalaması ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Doğa kaynaklı afetlerde suç bölümündeki sorulara verdikleri yanıt ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı bölümündeki sorulara verdikleri yanıt arasında pozitif yönde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.678$, $p<0.001$) bu doğrultuda kabul edildi.

5. TARTIŞMA

Yapılan araştırmalar sonucunda çalışma ile ilgili olarak üç sosyolojik teori karşımıza çıkmaktadır. Birincisi, terapötik topluluk hipotezini kullanarak afetlerin hem olay sırasında hem de sonrasında suç faaliyetlerini azalttığını uzun süredir ileri sürüldüğü teoridir. İkincisi, sosyal düzensizlik teorisini kullanılarak, afetlerin suç olasılığını ve oluşumunu artırdığını savunan teoridir. Üçüncü olarak ise, rutin faaliyet teorisini kullanılarak, bir afetin resmi ve gayri resmi sosyal kontrol mekanizmalarını ve suç fırsatını nasıl yeniden yapılandığına bağlı olarak, afetin suç faaliyetlerini artırabileceğini veya azaltabileceğini öne süren teoridir. (Prelog, 2016)

Öncelikle Prince (1920) afet olaylarından sonra suç olaylarının kaydedilmesi gerektiğini öne sürmüştür. Bu faaliyet etkin ve güvenilir şekilde gerçekleştiği sürece çalışmalara doğru ve kesin yanıtlar oluşacaktır.

Fritz (1961), afet ile birlikte terapötik özellikler ortaya çıkacağını ve etkilenen topluluğu bir araya getirecek güçlü bağların oluşacağını savunmaktadır. Terapötik topluluk teorisi, afet sonrasında davranışların toplumsal restorasyona, topluma dayalı, uyarlanabilir ve diğerkâm davranışa, güvenlik sorununun yaşanmayacağına yönelik olduğu savunmaktadır.

Thomas ve Znaniecki (1918), sosyal düzensizlik kavramını ilk olarak ortaya atmışlardır. Bu fikri Park vd. (1925) geliştirmişlerdir. Sosyal düzensizlik teorisi, ekonomik durum, refah, etnik heterojenlik, aile yapısı, yerleşim yeri özellikleri, nüfus hareketliliği, kentleşmenin beraberinde getirdiği sosyal sorunlar kavramları üzerinde durmaktadır. Sosyal düzensizlik teorisine göre, afetlerin örgütsüzleştirme etkisi ile birlikte suçun artmakta, hayatı ve refah seviyesini etkilediği gibi tüm toplumda psikolojik travma yaratma yeteneğine sahip olduğunu, afet yaşayanların bir topluluğun sapkın eylemlere yanıt verme ve bunlar ile başa çıkma davranışlarını tehdit eden bir finansal, mesken, psikolojik ve topluluk çapında stresör olduğunu savunmaktadır.

Cohen vd. (1979) ve Felson vd. (1980), rutin faaliyetlerin yapısının ve suç ilişkisinin hem yer olarak hem de zamanda oluşmasının için üç gerekli unsurun olduğunu savunmaktadır; (1) mülkiyet veya insan gibi gerekli uygun hedeflerin olması, (2) güvenlik güçlerinin yetersizliği, (3) hazır olan suçluların olması. Bu üç koşul afet anında bir araya geldiğinde suçun oluşma olasılığının arttığını, bu koşullardan birinin olmamasının suçun önlenmesi için yeterli olduğunu savunmaktadır.

Araştırmanın sonucunda, katılımcılar tarafından afetler ve suç kavramlarını birçok farklı açıdan değerlendirmenin zor olduğu görülmüştür. Literatürde rastlanan 3 teori üzerinden değerlendirme yapıldığında katılımcıların daha çok sosyal düzensizlik teorisi ve rutin faaliyetler teorisine uygun yanıtlar verdiği görülmüştür. Katılımcılar afetlerin insanlara suç işlemleri için uygun ortam oluşturur görüşünü desteklemişlerdir.

Literatüre bakıldığında afetlerde devletlerin yardım politikalarının suç oranları üzerindeki incelemeler sonucunda bu durumun dezavantajının dolandırıcılık ve yağmalama gibi suç eylemlerini ortaya çıkıdığı görülmüştür (Rezaeian, 2013). Aynı şekilde araştırmada katılımcılar afetler anında ve sonrasında yardımların yönetimi ve gecikmesinin suç oranını etkileyeceğini düşünmektedir.

Suç ve afetin türü arasındaki ilişkiyi ortaya çıkaran çalışmalar incelendiğinde belirli bir afet türünün sıklıkla yaşandığı bir bölgede yaşamak, stresi azaltan başa çıkma yöntemlerinin geliştirilebileceği ve bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır (Prelog, 2016). Çalışmaya destek veren katılımcılar gerçekleşen afetin türünün ve afetin gerçekleşme hızının suç oranını ve çeşidini etkileyeceğini savunmaktadır.

Güvenlik güçlerinin yeteneği üzerinden değerlendirme yapılan araştırmalar tarandığında altyapıdaki hasar ve kayıplar genellikle güvenlik güçlerinin dikkatini sosyal düzeni korumaktan başa çıkma ve iyileştirme önlemlerine kaydırıldığını, afet anında güvenlik güçlerinin başarısızlığı, afetin toplumun suçları bildirmesi üzerindeki etkisi ve afetin hemen ardından gelen dönemde güvenlik güçlerinin bildirim uygulamalarındaki değişikliklerin suç üzerindeki etkileri arasında yer almaktadır (Curtis vd., 2000; Kwanga vd., 2017). Katılımcılarda literatür ile uyumlu şekilde afetlerin anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği ve raporlama yeteneğinin suç oranını doğru oranda olumlu veya olumsuz yönde etkilediğini düşünmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük açısından araştırmalar incelendiğinde, bir afet olayının veya büyük bir acil durumun meydana gelmesi genellikle hükümet, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerden oluşan çeşitli ve birden fazla kurumun yanıtını içerdiği ve bir afet olayına kurumlar arası müdahale operasyonunu koordine edebilen bir sistem gerektiği karşımıza çıkmaktadır (Peters vd., 2010; UNICEF, 2020). Araştırmada ise afetlerde STK'ların yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azalttığı ve afetlerde

STK'ların varlığının suç oranlarını artırmadığı aynı zamanda kamu kurum ve kuruluşlarının görevini geç yerine getirmesi veya getirmemesi suç oranını olumsuz yönde etkilediği görüşü katılımcılar tarafından desteklenmektedir.

Medya ve suç ilişkisi literatürde incelendiğinde, büyük bir medya varlığı, afetlerle başa çıkma yeteneğini artıran daha yüksek bir afet öncesi altyapı ile ilişkilendirilir, medyanın yetkililerin hesap verebilirliğini artıran ve böylece afetlere karşı suç müdahalesini etkileyen bir bekçi olarak rolünü vurgulanmaktadır. Bir farklı görüşe göre ise, medyanın şiddet içeren suç raporlarına orantısız ve abartılı bir şekilde odaklandığı iyi belgelenmiş olması ile birlikte, geriye dönüp bakıldığında, cinayetler, tecavüzler ve şiddet ile ilgili medyada yer alan haberlerin çoğu hiçbir zaman gerçekleşmedi veya en azından medyanın yansıttığı ölçüde olmadığı ortaya çıkmıştır (Peters vd., 2010; Settles vd., 2011; Fisher, 2010). Yapılan araştırmada ise afetler anında ve sonrasında medyanın varlığının suç oranlarını azalttığı ancak asılsız haberlerin suç oranlarını artırdığı görülmüştür.

Toplum yönetimi ve suç incelemeleri, bir tehlike olarak suçun, korkuyu, mağduriyet oranını, güvensizliği ve sosyal düzensizliği artırdığı görülmektedir. Özellikle afet öncesi dönemde uzun vadeli ikazları dikkate almayan yetkililerin afete hazırlanma görevini ihmal etmesi, yeteriz adımlar atması ve kötü kararlar alması daha sonrasında müdahale çabalarını desteklemek için güvendiği sistemlerin başarısız olması etkin bir liderlik sağlayamamaktadır (Prelog, 2016; Pratt ve Cullen, 2005). Araştırmada, toplumun yönetime duyduğu güvenin suç oranını doğru oranda etkilediği ve afetin gerçekleştiği ülkedeki gelişmişlik düzeyi, afet yönetim modeli, afetin kaçını seviye ilan edildiğinin suç oranını etkilediği görülmüştür.

Afetlerin yıkıcı etkisi ile suç ilişkisi literatürde tarandığında ise, yıkıcı afetlerden sonra toplumun şiddete ve suça karşı daha savunmasız hale geldiği görülmüştür. Aynı zamanda yapılan nicel bir araştırmaya göre afetin yıkıcı etkisinin arttığı bölgelerde fiziksel aile içi şiddetin arttığı görülmüştür (Weitzman ve Behrman, 2016). Yapılan araştırmada ise katılımcılar, afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisi fazla olmasının suç oranını arttırdığını, afetler anında ve sonrasında kamu talebinin suç oranını etkilediğini savunmaktadırlar. Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası ise insanların malları yağmalamasını suç olarak görmektedirler.

Katılımcılar, deprem, orman yangını, kıtlık/kuraklık afetlerinde diğer doğa kaynaklı afetlere göre daha fazla suç işlendiğini, tsunami/sel/su baskını, heyelan/toprak

kayması/taş düşmesi, çığ, afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlenmediğini düşünmekte olup katılımcıların afetler anında ve sonrasında çocuk kaçırma/alıkoyma, hırsızlık, gasp/şiddet, aile içi şiddet gibi suçların işlendiğini, taciz/tecavüz gibi suçlar konusunda kararsız kaldıkları görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu yüksek lisans tez çalışmasında afet anında ve sonrasında aktif olarak müdahale personeli olarak rol alan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi personellerinin doğa kaynaklı afetlerde suça bakış açıları değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın kapsamı Marmara Bölgesinde bulunan 11 adet ildir. Katılımcılara uygulanacak anket çalışması COVID-19 pandemisi ve fazla il ve ilçeyi kapsadığından dolayı Google Formlar üzerinden online olarak yapılmıştır. Gerekli istatistiksel analizler SPSS programı üzerinden yapılmış olup aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya destek veren katılımcıların %87.6'sı UMKE Personeli, %2.9'u UMKE Sorumlusu, %1.2'si, Lojistik ve Ulaştırma Sorumlusu, %0.6'sı Haberleşme ve Bilgi İşlem Sorumlusu, %0.6'sı Operasyon Sorumlusu, %40'ü Afet Birim Personeli, %3.2'si ise UMKE İstasyon Personelidir. Katılımcıların %43.9'u 20'den fazla kez UMKE Görevine katılım sağlamışlardır. Katılımcıların görev yaptıkları doğa kaynaklı afetlerin yüzdelere bakacak olursak %38.2'si depremde, %26.3'ü sel/taşkında, %30.6'sı orman yangınında, %0.9'u kuraklıkta, %0.3'ü tsunamide, %2.3'ü çığda, %6.4'ü heyelanda görev yapmış olup görev yaptıkları ulusal afetlerde %15.9'u 2011 Van Depreminde, %4.9'u 2014 Gökçeada Depreminde, %1.2'si 2018 Ordu Selinde, %19.7'si 2020 Elazığ Depreminde, %14.7'si 2020 İzmir Seferihisar Depreminde, %25.1'i 2021 Orman Yangınlarında, %16.5'i ise 2021 Batı Karadeniz Selinde görev yapmışlardır. Katılımcıların yalnızca %1.4'ü uluslararası afetlerde görev yapmıştır.

Katılımcıların %31.8'i afetlerde suça tanık olurken, %17.1'i şahsına yönelik suça maruz kalmıştır. Maruz kalınan suçun türü en fazla %6.1 ile diğer iken onu %5.8 ile şiddet takip etmektedir.

Ankete katılan UMKE personellerinin verdikleri cevaplar ile, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, meslek, görev yapılan il, meslekteki çalışma süreleri, UMKE'deki çalışma süreleri ile farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Gerçekleşen afetin türünün suç oranını 21-50 yaş aralığı etkilediğini düşünürken 50 yaş üzerindeki personellerin etkilemediğini düşündüğü aynı şekilde aile içi şiddet olaylarının arttığını

21-50 yaş aralığı savunurken 50 yaş üzerinin desteklemediği görülmüştür. Özellikle yaş farkının bu kadar yüksek olmasının sebebinin ülkemizde afet yönetiminin zaman içerisinde göstermiş olduğu değişimler olabilmektedir.

Aynı şekilde gerçekleşen afetlerin gelişme hızının suç oranı ile ilişkisine bakıldığında zaman UMKE'deki çalışma sürelerine göre 1 yıldan az ve 15 yıldan fazla olanlar kararsız, 1-10 yıl arasında çalışanlar katılmakta, 10-15 yıl arasında çalışanlar katılmamaktadır. Bunun sebebinin mesleki tecrübe, katılım sağlanan afet türleri, katılım sağlanan afet sayısı gibi değişkenler bağlı olduğu düşünülmektedir.

Afet anı ve sonrasında 21-30 ve 36-40 yaş arasındakiler aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünürken, 31-35, 41-50 yaş arasındakiler kararsız, 50 yaşının üzerindekiiler artmadığını düşünmektedir. Bunun sebebi yaş aralığındaki popülasyon yoğunluğu, geçmiş tecrübe veya tecrübesizlikler gibi durumlar olabilmektedir.

UMKE personelleri yapılan anket çalışması sonucunda, depremde %58.7'lik bir yüzde ile suç eyleminin görülme sıklığını çok yüksek bulmuştur. Tsunami/Sel/Su Baskınında %43.4 suç eyleminin görülme sıklığı düşük, çok düşük olarak karşımıza çıkmaktadır. Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmesi afetlerinde görülme sıklığı %43.6'lık bir yüzde ile düşük olduğu görülmüştür. Çığ afetinde görülme sıklığı %57.8 oranında çok düşük olduğu katılımcılar tarafından işaretlenmiştir. Orman yangınında ise katılımcıların eşit dağılıma bakıldığında daha çok kararsız kaldığı görülmüştür. Kıtılık/Kuraklık açısından değerlendirildiğinde ise %57.7 oranında çok yüksek olarak suçların görülme sıklığı karşımıza çıkmaktadır.

Suç eyleminin çeşidine göre değerlendirildiğinde ise %54.6'lık bir oran ile hırsızlık suçu çok yüksek olarak katılımcılar tarafından kabul edilmiştir. Yağmalama suçu ise %70 oranında çok yüksek ve yüksek olarak değerlendirilmiştir. Cinsel istismar suçu açısından bakılacak olursa %41.6 oranında düşük olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet/Gasp suçlarının görülme sıklığı ise %45.6 oranında orta bulunmuştur. Çocuk Kaçırma/Alıkoyma eylemleri ise %46.8 oranında bir yüzde ile çok düşük olduğu görülmektedir.

Doğa kaynaklı afetlerde suç bölümü ile doğa kaynaklı afetlerde suçun görülme sıklığı bölümü puanları arasındaki ilişkinin pozitif yönde, güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüş olup, bunun sonucunda katılımcılara yöneltilen soruların

birtakım değişkenleri içerdiğinden dolayı bu değişkenlere bağlı olarak doğa kaynaklı afetlerde suçların görölme sıklığı istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görölmektedir.

Katılımcılar tarafından verilen yanıtların dağılımının, herhangi bir afet anında suça tanık olma durumları, tecrübeleri, görev yaptıkları bölge ve görevler, görev yapılan afetin yönetim becerisi, maruziyet ve savunmasızlıkları gibi kriterlerden etkilendiği düşünölmektedir.

Sonuç olarak bakıldığında katılımcıların afetlerin suç işlemek için uygun ortam oluşturduğuna %43.6'sı katılıyorken %43.1'i tamamen katılmaktadır. Literatürde bahsedilen üç teoriden sosyal düzensizlik teorisini destekler yanıtlar katılımcılar tarafından oluşturulmuştur. Aynı zamanda belirli değişkenlere bağlı (afetin türü, yönetim, gönüllü yönetimi, medya, kamu talebi, afetin yıkım seviyesi, suçun türü vb.) olarak fikirlerinin değişebildiği rutin faaliyet teorisinin de desteklendiğini göstermektedir. Afetler sonrasında insanların yaşadığı acının empatiyi güçlendirerek suça yönelik davranışları azaltır görüşüne katılımcıların yalnızca %15.6'sı katılıyorken %7.5'i tamamen katılmaktadır. Bu da diğer bir teori olan terapötik topluluk teorisinin desteklenmediğini göstermektedir.

Yapılan çalışmanın sonucunda öneri ve sonuçlar aşağıdaki gibidir;

- Bu alışma literatürdeki afet ve suç ilişkisini ortaya çıkaracak çalışma boşluğunu ele almak üzere yapılmıştır. 2011 Van Depremi sonucunda konteyner kentlerde yaşayan afetzedelerin en büyük sıkıntısının güvenlik olduğu AFAD'ın yaptığı çalışmalar sonucunda tespit edilmiştir. Bununla birlikte ölkemiz coğrafyasının da doğa kaynaklı tehlikelere sahip olması ve güvenlik açığı kavramının sıklıkla arşımıza çıkmasından dolayı bu konudaki çalışmaların sayısı artırılmalıdır.
- Yapılacak olan çalışmaların uzunluğu net gerçekçi bir yaklaşımın oluşması adına doğa kaynaklı afetlere maruz kalma ile suç verilerini ortaya koymaya ve ilişkinin tanımlanmasını sağlayacak boyutta uzun olmalıdır.
- Araştırmalarda doğa kaynaklı afetin türü ve büyüklüğü, yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum gibi değişkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Aynı zamanda karşılaştırma yapılabilmesi adına afet meydana gelmeden önce toplumdaki suçun türü ve kapsamı gibi temel verilere erişim olması gerekmektedir.
- Afetler sırasında ve sonrasında suça yönelik davranışların gerekli, doğru ve eksiksiz verilerinin toplanmasının sağlanması elzemdir.

- Acil müdahale kabiliyetinin ve uygulamasının yeterli düzeyde ilgili kurum ve kuruluşların görev tanımları dahilinde yapılması gerekmektedir.
- Yönetimsel olarak kolluk kuvvetlerinin afet zamanında da görevlerini yerine getirebilecekleri sistemsal açıdan düzenleyici faaliyetler oluşturulmalıdır.
- Yönetimde görev alan kimseler tarafından afetlerin, mevcut ulusal, bölgesel ve küresel yapıları bozma eğiliminde olduğu ve “güvenlik açığı” kavramını ortaya çıkardığını göz önünde bulundurması gerekmektedir.
- Toplumun genel sosyo-ekonomik etki değerlendirilmesinin yapılması gerekliliği mevcuttur.
- Bir topluluğu yeniden yapılandırma faaliyetleri yapılırken, bir doğa kaynaklı afetin neden olabileceği fiziksel ve sosyal bozulmalar daha işlevsel bir ortam oluşturmak adına göz önünde bulundurulmalıdır.
- Afet öncesi suç eylemlerini ele alan toplum bilinçlendirme programları, eğitim ve kamu spotları gibi yollarla güçlendirilmelidir.
- Planlama çalışmaları yapılırken incinebilir gruplar göz önünde bulundurulmalı ve etkilenen nüfusun özellikleri doğrultusunda çalışmalara entegre edilmelidir.
- Şiddet, gasp, taciz, tecavüz gibi suç eylemleri, oluşturulan herhangi bir sürveyans sistemine dahil edilmelidir.
- Toplum eğitimi ve bilinçlendirme çalışmaları, vatandaşların suç eylemlerini nasıl ihbar edecekleri, hangi hizmetlerin mevcut olduğu ve başvuru için nereye gidecekleri konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılmalı ve aynı zamanda bu çalışmalar sosyal ve kültürel normlar açısından kullanılmalıdır.
- Doğa kaynaklı afetlerde kısa veya uzun sürede dışarıdan gelen tüm yardımlar nüfusun demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri de göz önünde bulundurularak etkin yönetimi sağlanmalıdır.
- Medya ve basın organlarının yönetimi ile ilgili afet öncesi dönemde gerekli düzenlemelerin yapılarak, gerçeği yansıtmayan haberlerin önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

Sonuç olarak insan faaliyetleri ve afetler arasındaki ilişki, özellikle insan yapımı tehlike olarak kendini göstermektedir. Afetleri, suçları, krizleri ve trajedileri azaltmak veya bunlardan kaçınmak için tamamlama veya bütünlük gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AFAD. (2021). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü. <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu> (Erişim Tarihi: 01/04/2021.)
- Abah, R. C. (2012). Causes of seasonal flooding in flood plains: a case of Makurdi, Northern Nigeria. *Intl. J Entval Studies*, 69(6), 904-912.
- Adams, P. R., and Adams, G. R. (1984). "Mount Saint Helens's Ashfall: Evidence for a disaster stress reaction." *Am. Psychol.*, 39(3), 252–260.
- Andy, F. (2009). *Discovering statistics using SPSS*.
- Armenian, H. K., Morikawa, M., Melkonian, A. K., Hovanesian, A. P., Haroutunian, N., Saigh, P. A., ... and Akishal, H. S. (2000). Loss as a determinant of PTSD in a cohort of adult survivors of the 1988 earthquake in Armenia: implications for policy. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 102(1), 58-64.
- Badri, S. A., Asgary, A., Eftekhari A. R., and Levy J. (2006) Post-disaster resettlement, development and change: a case study of the 1990 Manjil earthquake in Iran. *Disasters*, 30(4), 451–468.
- Ball, N., (1975). The myth of natural disasters. *The Ecologist*, Vol.5, Issue 10: 368-369.
- Barsky, L. E. (2006). "Disaster realities following Katrina: Revisiting the looting myth." Learning from catastrophe: Quick response research in the wake of Hurricane Katrina, National Hazards Center, Institute of Behavioral Science, Boulder, CO, 215–234.
- Barsky, L. E., Trainor, J., and Torres, M. (2006). "Disaster realities in the aftermath of hurricane Katrina: Revisiting the looting myth." *Miscellaneous Rep. No. 53*, Natural Hazards Center Quick Response Rep. No 184, Univ. of Delaware Disaster Research Center, Newark, DE.
- Barton, A. H. (1963). "Social organization under stress: A sociological review of disaster studies." *Disaster Study No.17*, National Academy of Sciences, National Research Council, Washington, DC.
- Barton, A. H. (1969). *Communities in distress: A sociological analysis of collective stress situations*, Doubleday, Garden City, NY.

- Berkowitz, L. (1993). *Aggression: Its causes, consequences, and control*, Temple University Press, Philadelphia.
- Bhavnani, R. (2006). *Natural disaster conflicts*. Unpublished manuscript, Harvard University.
- Birkland, T. (2006) *Lessons of Disaster: Policy Change After Catastrophic Events*. Georgetown University Press, Washington, DC.
- Bonkiewicz, L., and Ruback, R. B. (2010). "Policing Iowa's Katrina: Law enforcement response in flood disasters." *Policing*, 4(4), 373–384.
- Bosher L.S., (2008). The need for built-in resilience, in: Bosher L.S., (ed.), 2008, *Hazards and the Built Environment: Attaining Built-in Resilience*, Taylor and Francis, London
- Bosher, L. and K. Chmutina. 2017.
- Burkay, S. (2008). Teorik çerçevede suç. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 2, 4.
- Can, A. (2019). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (Quantitative data analysis in scientific research process with SPSS). 8. Edition Ankara: Pegem Academy. DOI, 10, 9786053644484
- Cannon, T., Davis, I., and Wisner, B. (2003). *At Risk: Natural Hazards, People's Vulnerability and Disasters*. Taylor & Francis.
- Cannon, T. (1994). Vulnerability analysis and explanation of 'natural' disasters. Chapter 1. In: *Disaster: Development and Environment*. Varley, A. (ed.). London, UK. John Wiley and Sons Ltd.
- Carter, W. N. (2008). *Disaster management: A disaster manager's handbook*.
- Celik, S., and Corbacioglu, S. (2010). Role of information in collective action in dynamic disaster environments. *Disasters*, 34(1), 137-154.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. Kibele.
- Chmutina, K., Von Meding, J., and Bosher, L. S. (2019). Language matters: Dangers of the "natural disaster" misnomer. *Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction (GAR 2019)*.

- Chmutina, K., J. von Meding, J.C. Gaillard and L. Bosher. (2017). Why natural disasters aren't all that natural. OpenDemocracy. Available online at <https://www.opendemocracy.net/ksenia-chmutina-jason-von-meding-jc-gaillard-lee-bosher/why-natural-disasters-arent-all-that-natural>
- Chmutina, K., and Von Meding, J. (2019). A dilemma of language: "Natural disasters" in academic literature. *International Journal of Disaster Risk Science*, 10(3), 283-292.
- Cohen, L. E., and Felson, M. (1979). "Social change and crime rate trends: A routine activity approach." *Am. Sociol. Rev.*, 44(4), 588-605
- Cromwell, P., Dunham, R. A., and Lanza-Kaduce, L. (1995). "Routine activities and social control in the aftermath of natural catastrophe." *Eur. J. Criminal Policy Res.*, 3(3), 56-69.
- Curtis, A., and Mills, J. W. (2011). "Crime in urban post-disaster environments: A methodological framework from New Orleans." *Urban Geogr.*, 32(4), 488-510.
- Curtis, T., Miller, B. C., and Berry, H. E. (2000). "Changes in reports and incidence of child abuse following natural disasters." *Child Abuse Neglect*, 24(9), 1151-1162.
- David, D., Mellman, T. A., Mendoza, L. M., Kulick-Bell, R., Ironson, G., and Schneiderman, N. (1996). Psychiatric morbidity following hurricane Andrew. *Journal of Traumatic stress*, 9(3), 607-612.
- Davila, M., Marquart, J. W., and Mullings, J. L. (2005). "Beyond mother nature: Contractor fraud in the wake of natural disasters." *Deviant Behav.*, 26(3), 271-293.
- Dekens, J. (2007). Local knowledge for disaster preparedness: A literature review. International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD).
- Delaney, P. L., and Shrader, E. (2000). Gender and Post-disaster Reconstruction: The Case of Hurricane Mitch in Honduras and Nicaragua: Decision Review Draft. World Bank.
- Delica, Z. G. (1998). Balancing vulnerability and capacity: women and children in the Philippines. The gendered terrain of disaster: Through women's eyes. Praeger Publishers, Westport, Connecticut and London.
- Disaster risk reduction for the built environment: An introduction. UK. Wiley-Blackwell.

- Enarson, Elaine and Betty Morrow (1998), "Why gender, why women?", in Elaine Enarson and Betty Morrow (eds.) *The Gendered Terrain of Disasters*, Praeger, Westport, Connecticut and London.
- Fasubaa, A. K. (2007). *Crime and risk mapping from historic count data in Leicester City*. University of Leicester (United Kingdom.)
- FEMA, U. (2000). *Planning for a Sustainable Future: The Link Between Hazard Mitigation and Liveability*. Publication No. 364.
- Feliciano, D., Anderson Jr, G., Rozycki, G., Ingram, W., Ansley, J., Namias, N., ... and Cantwell, J. (1998). Management of casualties from the bombing at the Centennial Olympics. *The American journal of surgery*, 176(6), 538-543.
- Fischer, H. W. (2008). *Response to disaster: Fact versus fiction and its perpetuation*, University Press of America, Lanham, MD.
- Fritz, C. E., and Mathewson, J. H. (1957). *Convergence behavior in disasters*, National Academy of Sciences, Washington, DC.
- Fritz, C. E. (1961) "Disaster." *Contemporary social problems*, R. K. Merton and R. A. Nisbet, eds., Harcourt, Brace, and World, New York.
- Fowler, C. J., Dugan-Mair, J., and Bolton, P. A. (2000). Assessing the opportunity for sexual violence against women and children in refugee camps. *Journal of humanitarian assistance*, 2000, A156-A156.
- Frykberg, E. R. (2002). Medical management of disasters and mass casualties from terrorist bombings: how can we cope?. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery*, 53(2), 201-212.
- Frykberg, E. R., Hutton, P. M., and Balzer Jr, R. H. (1987). Disaster in Beirut: an application of mass casualty principles. *Military medicine*, 152(11), 563-566.
- Gaillard, J.C., C.C. Liamzon and J.D. Villanueva. (2007). 'Natural' disaster? A retrospect into the causes of the late- 2004 typhoon disaster in Eastern Luzon, Philippines. *Environmental Hazards*, Vol. 7, Issue 4: 257-270.
- Glantz, M. H. (1977). Nine fallacies of natural disaster: The case of the Sahel. *Climatic Change*, Vol. 1: 69-84.

Glossary of basic terminology on disaster risk reduction, UNESCO

- Goenjian, A. K., Molina, L., Steinberg, A. M., Fairbanks, L. A., Alvarez, M. L., Goenjian, H. A., and Pynoos, R. S. (2001). Posttraumatic stress and depressive reactions among Nicaraguan adolescents after Hurricane Mitch. *American journal of psychiatry*, 158(5), 788-794.
- Green, S. B. and Salkind, N. J. (2014) *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and Understanding Data*. (Seventh Edition), Pearson, New Jersey.
- Hafizoğulları, Z., and Güngör, D. (2007). *Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi*
- Harper, D. W., and Frailing, K. (2012). *Crime and criminal justice in disaster*, Carolina University Press, Durham, NC.
- Inter-Agency Standing Committee. (2005). *Guidelines for Gender-based Violence Interventions in Humanitarian Settings. Focusing on Prevention of and Response to Sexual Violence in Emergencies*. Inter-Agency Standing Committee.
- Jacob, C. (1992). A power primer. *Psychological bulletin*, 112(1), 155-159.
- Kanunu, T. C. (2004). *Türk Ceza Kanunu*. Retrieved December, 13, 2012
- KEENEY, G. (2004). Disaster preparedness: what do we do now? *Journal of Midwifery & Women's Health*, 49(4), 2–6. doi:10.1016/j.jmwh.2004.05.003
- Kessler, R. C., Galea, S., Jones, R. T., and Parker, H. A. (2006). Mental illness and suicidality after Hurricane Katrina. *Bulletin of the World Health Organization*, 84, 930-939.
- Kolawole, A.,(1987). Responses to natural and man-made hazards in Borno, Northeast Nigeria, *Disasters*, Vol. 11, Issue 1: 59-66.
- Kwang, G. M., Shabu, T., and Adaaku, E. M. (2017). Natural disasters and crime incidence: A case of 2012 flooding in Benue State, Nigeria. *International Journal of Geology, Agriculture and Environmental Sciences*, 5(5), 43-48.
- LeBeau, J. L. (2001). "The impact of a hurricane on routine activities and calls for police service: Charlotte, North Carolina, and Hurricane Hugo." *Crime Prev. Commun. Saf. Int. J.*, 4(1), 53–64.

- Mangiafico, S. S. (2016). Summary and analysis of extension program evaluation in R. Rutgers Cooperative Extension: New Brunswick, NJ, USA, 125, 16-22.
- McCorckle, R. C., and Miethe, T. D. (1998). The political and organizational response to gangs: An examination of a “moral panic” in Nevada. *Justice quarterly*, 15(1), 41-64.
- Miller, J. A., Turner, J. G., and Kimball, E. (1981). Big Thompson flood victims: One year later. *Family Relations*, 111-116.
- Miskel, J. (2006) *Disaster Response and Homeland Security: What Works, What Doesn't*. Greenwood Publishing Group, Westport, CT.
- National Survey on Drug Use and Health. (2008). “Impact of hurricane Katrina and Rita on substance use and mental health.” <
<http://www.oas.samhsa.gov/2k8/katrina/katrina.cfm>> (29.11.2022)
- Norris, F. H., Friedman, M. J., Watson, P. J., Bryne, C. M., Diaz, E., and Kaniasty, K. (2002). “Disaster victims speak: Part I. An empirical review of the empirical literature, 1981–2001.” *Psychiatry*, 65(3), 207–239.
- O’Keefe, P., K. Westgate and B. Wisner. (1976). Taking the naturalness out of natural disasters. *Nature*, Vol. 260: 566–567
- O'Neill, P. A. (2005). The ABC's of disaster response. *Scandinavian journal of surgery*, 94(4), 259-266.
- Oliver-Smith, T. (1986). *The Martyred City: Death and Rebirth in the Andes*. Albuquerque, New Mexico, USA. University of New Mexico Press,.
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi*. Anı Yayıncılık.
- Park, R. E., Burgess, E. W., and McKenzie, R. D. (1925). *Social change and social disorganization*, University of Chicago Press, Chicago.
- Peek, L. A., and Fothergill, A. (2008). “Displacement, gender, and the challenges of parenting after hurricane Katrina.” *Natl. Women’s Stud. Assoc. J.*, 20(3), 69–105.
- Penning-Rowsell, E. C., Sultana, P., and Thompson, P. M. (2013). The ‘last resort’? Population movement in response to climate-related hazards in Bangladesh. *Environmental science & policy*, 27, S44-S59.

- Pratt, T. C., and Cullen, F. (2005). "Assessing macro-level predictors and theoris of crime: A meta-analysis." *Crime and justice: A review of research*, Michael Tonrey, ed., University of Chicago Press, Chicago.
- Prelog, Andrew J. "Modeling the relationship between natural disasters and crime in the United States." *Natural Hazards Review* 17(1), 04015011.
- Prince, S. H. (1920). *Catastrophe and social change: Based upon a socio- logical study of the Halifax disaster*, Bibliolife, Charleston, SC.
- Quarantelli, E. L., and Dynes, R. R. (1976). "Community conflict: Its absence and presence in natural disasters." *Mass Emergencies*, 1(2), 138–152.
- Quarantelli, E. L. (2007). "The myth and realities: Keeping the looting myth in perspective." *Nat. Hazard. Obs.*, 31, 2–3.
- Rezaeian, M. (2013). The association between natural disasters and violence: A systemic review of the literature and a call for more epidemiological studies. *Journal of research in medical sciences: the official journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 18 (12), 1103.
- Rofi, A., Doocy S., and Robinson, C. (2006) Tsunami mortality and displacement in Aceh province, Indonesia. *Disasters*, 30(3), 340–350.
- Roy, S. (2010). *The impact of natural disasters on crime*. Department of Economics and Finance, College of Business and Economics, University of Canterbury.
- Sampson, R. J., and Groves, B. (1989). "Community structure and crime: Testing social disorganization theory." *Am. J. Sociol.*, 94(4), 774–802.
- Satherthwaite, D., Huq, S., Pelling, M., Reid, H., and Lankao, P. R., (2009) *Adaptation to climate change in urban areas: The possibilities and constraints in low-and middle-income nations*.
- Scheuren, J. M., De Waroux, O., Below, R., Guha-Saphir, D., and Ponserre, S. (2007). *Annual disaster statistical review. The numbers and trends*.
- Settles, T., and Lindsay, B. R. (2011). Crime in post-Katrina Houston: the effects of moral panic on emergency planning. *Disasters*, 35(1), 200-219.

- Shabu, T. and Tyonum T. E., (2013). Residents Coping Measures in Flood Prone Areas of Makurdi Town, Benue State. *Applied Ecology and Environmental Sciences*, 1(6), 120-125
- Shaw, C. R., and McKay, H. D. (1942). *Juvenile delinquency and urban areas*, University of Chicago Press, Chicago.
- Shaw, R. (2014). *Disaster Recovery*. Kyoto: Spring.
- Shi, P. (2019). *Disaster risk science*. Springer.
- Siegel, J. M., Bourque, L. B., and Shoaf, K. I. (1999). "Victimization after a natural disaster: Social disorganization or community cohesion." *Int. J. Mass Emergencies Disasters*, 46(3), 265–294.
- Siman, B. A. (1984). "Crime during disaster." Ph.D. disseration, Dept. Of Sociology, Univ. of Pennsylvania, Philadelphia.
- Smith, N. (2005). There's No Such Thing as a Natural Disaster. *Understanding Katrina: Perspectives from the Social Sciences*. Available at <http://understandingkatrina.ssrc.org/Smith>
- Sommers, S. R., Apfelbaum, E. P., Dukes, K. N., Toosi, N., and Wang, E. J. (2006). Race and media coverage of Hurricane Katrina: Analysis, implications and future research questions. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 6(1), 39-55.
- Thomas, W. I., and Znaniecki, F. (1918). *The Polish peasant in Europe and America*, University of Chicago Press, Chicago.
- Toth, W. J. (2016). *Complex socio-technical system disasters, crises, crimes and tragedies: A study of cause from a systemic wholeness perspective* (Doctoral dissertation, Saybrook University)
- Trainer, P., and Bolin, R. (1976). "Persistent effects of disaster on Daily activities: A cross-cultural comparison." *Mass Emergencies*, 1(4), 279–290.
- UNDRR (2017), "Online glossary", available at: <https://www.undrr.org/terminology>.
- Wamsler, C., and Brink, E. (2014). Moving beyond short-term coping and adaptation. *Environmental and Urbanization*, 26(1), 86-111.

- Weber, L. and Peek, L. (2012). *Displaced: Life in the Katrina Diaspora*, University of Texas Press, Austin, TX.
- Weichselgartner, J. (2001). Disaster mitigation: the concept of vulnerability revisited. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*.
- WHO and UNHCR. *Clinical management of rape survivors* (revised edition). 2005.
- Wiest, R. E., Mocellin, J. S., and Motsisi, D. T. (1994). The needs of women in disasters and emergencies. (pp. 12-6) Winnipeg, MB, Canada: Disaster Research Institute, University of Manitoba.
- Wisner, B., Blaikie, P., Cannon, T., and Davis, I. (2014). *At risk: natural hazards, people's vulnerability and disasters*. Routledge.
- World Health Organization. (2020). *Glossary of health emergency and disaster risk management terminology*.
- World Health Organization. (2001). *The World Health Report 2001 Mental Health: New Understanding, New Hope*. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 2001.
- World Health Organization (WHO). *Violence and disasters report*. 2005.
- Zahran, S., Shelly T. O. C., Peek, L., Brody S. D., (2009) Natural disaster and social order: Modelling crime outcomes and disasters in Florida. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters* 27(1), 26-52.
- <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000225784>(ERİŞİM TARİHİ: 14.07.2022)
- https://training.fema.gov/emiweb/downloads/is111_unit%204.pdf (Erişim Tarihi: 14.07.2022)

EKLER

Ek 1. Anket Formu

"ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA SUÇ İLİŞKİSİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA BÖLGESİ ÖRNEĞİ" ANKET FORMU

Bu araştırma, tez çalışması kapsamında Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Afet Yönetimi Ana Bilim Dalı öğrencisi İrem Sezen tarafından Dr. Öğretim Üyesi Sevil Cengiz danışmanlığında yürütülmektedir. T.C. Sağlık Bakanlığı bünyesinde her türlü afet ve acil durumlarda aktif görev alan UMKE personellerinin doğa kaynaklı afetlerin anında ve sonrasında işlenen suçlara yönelik bakış açılarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirdiğimiz bu araştırmada soruları dikkatlice okuyarak size en yakın ve en doğru cevapları seçmeniz gerekmektedir. Araştırmaya 18 yaşından büyük bireyler katılabilmektedir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmada sizden herhangi bir kimliğinizi tespit edici bilgi istenmeyecektir. Araştırma sırasında elde edilen bilgiler gizli tutulacak ve anonim olarak değerlendirilecektir. Araştırma kapsamında, ankete vereceğiniz cevaplar, araştırmacı dışında herhangi bir kişi veya kurum ile paylaşılmayacaktır. Ancak araştırma sonuçları bilimsel platformlarda bildiri, makale, poster vb. şeklinde paylaşılabilecektir. Anketten elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilecektir. Her ne kadar araştırmada size yöneltilecek soruların herhangi bir rahatsızlık hissine yol açmayacağı öngörülse bile, dilediğiniz zaman neden göstermeksizin çalışmaya devam etmeyebilirsiniz. Araştırmayı tamamlamak yaklaşık olarak 30 dakika sürmektedir. Çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği açısından katılımcıların kendilerine yöneltilen hiçbir soruyu boş bırakmamaları beklenmektedir. Araştırmaya yönelik herhangi bir sorunuz olması halinde araştırmacının yürütücüsü İrem Sezen ile mail adresi üzerinden iletişime geçebilirsiniz.

Katılımcı olarak çalışmaya sunduğunuz desteğiniz için teşekkür ederiz.

Aydınlatılmış Onam Formu *

Bana yukarıda konusu belirtilen araştırma ile ilgili yazılı açıklama İrem SEZEN tarafından yapıldı. Bu araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

Kabul Ediyorum

BÖLÜM 1: DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyet:

- a. Kadın b. Erkek

Yaş:

- a.18-20 b.21-25 c.26-30 d.31-35 e.36-40 f.41-45 g.45'den fazla

Medeni Durum:

- a.Bekar b.Evli c.Diğer

Eğitim Durumu:

- a.İlkokul b.Ortaokul c.Lise d.Önlisans e.Lisans f.Yüksek Lisans
g.Doktora

Meslek:

- a.Doktor b.Hemşire c.ATT d.Paramedik e.Sağlık Teknikeri f.Sağlık
Teknisyeni
g.Sağlık Memuru h.Şoför ı.Diğer

Görev Yapılan İl:

- a.Balıkesir b.Bilecik c.Bursa d.Çanakkale e.Edirne f.İstanbul
g.Kırklareli h.Kocaeli ı.Sakarya i.Tekirdağ j.Yalova

Meslekteki Çalışma Süresi:

- a.1 yıldan az b.1-5 Yıl c.5-10 Yıl d.10-15 Yıl e.15-20 Yıl f.20 Yılden
Fazla

UMKE'deki Çalışma Süresi:

- a.1 Yılden Az b.1-5 Yıl c.5-10 Yıl d.10-15 e.15'den Fazla

UMKE'deki göreviniz nedir?:

- a.İl Sorumlusu b.Lojistik ve Ulaştırma Sorumlusu
c.Haberleşme ve Bilgi İşlem Sorumlusu d.Operasyon Yönetim Sorumlusu
e.Afet Birim Personeli f.UMKE İstasyonu Personeli
g.UMKE Personeli

Kaç kez UMKE görevlendirmesine katılım sağladınız?:

a.1-5 b.5-10 c.10-15 d.15-20 e.20'den fazla

UMKE personeli olarak görev aldığınız afetlerde hangi çalışma alanlarında tecrübe edindiniz?

a.SAKOM (Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi) Personeli

b.TUN (Tıbbi Uç Nokta) Personeli

c.Sahra Hastanesi Personeli

d.Tim Lideri

e.Tim Personeli

f.Triyaj

g.Olay Yeri Yönetimi

h.Lojistik ve Ulaştırma

ı.Haberleşme

i.Nakil/Sevk Zinciri

Daha önce hangi tür doğa kaynaklı afetlerde görev aldınız?

a.Deprem b.Sel/Taşkın c.Orman Yangını d.Kuraklık e.Tsunami

f.Çığ gHeyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmesi

Aşağıdaki ulusal afetlerden hangisi/hangilerinde UMKE personeli olarak görev aldınız?

a.2011 Van Depremi

b.2014 Gökçeada Açıkları Ege Denizi Depremi

c.2018 Ordu Seli

d.2020 Elazığ Depremi

e.2020 İzmir Seferihisar Depremi

f.2021 Orman Yangınları

g.2021 Batı Karadeniz Seli

UMKE ile herhangi bir uluslararası doğa kaynaklı afete katıldınız mı? *

a.Evet

b.Hayır

Cevabınız evet ise aşağıdaki uluslararası afetlerden hangisi/hangilerinde UMKE personeli olarak görev aldınız?

a.2004 İran Bam Depremi

b.2004 Endonezya Banda Aceh Tsunamisi

c.2005 Pakistan Muzafferabad Depremi

d.2007 Afganistan Seli

e.2010 Endonezya Depremi

f.2010 Haiti Depremi

g.2010 Pakistan Seli

h.2011 Japonya Tōhoku Depremi ve Tsunamisi

Görev aldığınız afetlerde (deprem, sel, orman yangınları vb.) herhangi bir suç eylemine tanık oldunuz mu? *

a.Evet

b.Hayır

BÖLÜM 2: DOĞA KAYNAKLI AFETLERDE SUÇ

Aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanına “X” işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz. İfadeler kapsamında (5) Kesinlikle katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (2) Katılmıyorum, (1) Kesinlikle katılmıyorum seçeneklerine karşılık gelmektedir. Aşağıdaki sorular doğa kaynaklı afetler baz alınarak cevaplandırılacaktır.	KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
Afetler insanlara suç işlemleri için uygun ortamı oluşturmaktadır.					
Afet sonrasında insanların yaşadığı acı, empatiyi güçlendirir ve suça yönelik davranışları azaltır.					
Afetler anında yardımların verimsiz yönetimi ve gecikmesi suç oranını etkiler.					
Gerçekleşen afetin türü (deprem, sel, orman yangını vb.) suç oranını etkiler.					
Gerçekleşen afetin (deprem, sel, orman yangını, kuraklık vb.) gelişme hızı (yavaş gelişen afetler/hızlı gelişen afetler) suç oranını etkiler.					
Afet sonrası işlenen suçlar ikincil afetler olarak değerlendirilebilir.					
Afet anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin yanıt verme yeteneği suç oranını etkiler.					
Afet anında ve sonrasında güvenlik güçlerinin raporlama yeteneği suç oranını etkiler.					
Afetlerde Sivil Toplum Kuruluşlarının yönetimi, gönüllü yönetimi, düzenlenmesi ve varlığı suç oranlarını azaltır.					
Afetlerde Sivil Toplum Kuruluşlarının varlığı suç oranlarını artırır.					
Kamu kurum ve kuruluşlarının görevini					

yerine getirmemesi veya geç yerine getirmesi suç oranını olumsuz yönde etkiler.					
Afet anında ve sonrasında medyanın varlığı suçları azaltır.					
Afet anında ve sonrasında asılsız haberler suç oranını artırır.					
Toplumun yönetime duyduğu güven miktarı suç oranını doğru oranda etkiler.					
Afetin gerçekleştiği ülkenin gelişmişlik düzeyi suç oranını etkiler.					
Afetin gerçekleştiği ülkedeki afet yönetim modeli (bütünleşik afet yönetimi/kriz yönetimi/topluma dayalı afet yönetimi vb.) suç oranını etkiler.					
Afete müdahale seviyesi (1. seviye/2. seviye/3. seviye/4. seviye) suç oranını etkiler.					
Afetlerin insanlar ve fiziksel nesneler üzerindeki yıkıcı etkisinin fazla olması suç oranını artırır.					
Afet anında ve sonrasında kamu talebi (suça yönelik vatandaşların tepkisi) suç oranını etkiler.					
Yaşanan yıkıcı bir doğa kaynaklı afet sonrası insanların malları yağmalaması suçtur.					
Deprem afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.					
Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.					
Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmeleri afetlerinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.					
Çığ afetinde diğer afetlere göre daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.					
Orman yangını afetinde daha fazla suç işlendiğini düşünüyorum.					
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde daha fazla suç					

İşlendiğini düşünüyorum.					
Afet anı ve sonrasında çocuk kaçırma, alıkoyma gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.					
Afet anı ve sonrasında hırsızlık suçunun işlendiğini düşünüyorum.					
Afet anı ve sonrasında cinsel istismar suçlarının işlendiğini düşünüyorum.					
Afet anı ve sonrasında gasp, şiddet gibi suçların işlendiğini düşünüyorum.					
Afet anı ve sonrasında aile içi şiddet olaylarının arttığını düşünüyorum.					

BÖLÜM 3: DOĞA KAYNAKLI AFETLERDE SUÇUN GÖRÜLME SIKLIĞI

Aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanına "X" işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz. İfadeler kapsamında Aşağıda belirtilen afetlerde suçun görülme sıklığını 1 en az 5 en fazla olmak üzere işaretlemeniz gerekmektedir.	1 (EN AZ)	2 (AZ)	3 (ORTA)	4 (FAZLA)	5 (EN FAZLA)
Depremde suçların görülme sıklığı					
Tsunami/Sel/Taşkın/Su Baskını afetlerinde suçların görülme sıklığı					
Heyelan/Toprak Kayması/Kaya Düşmesi afetlerinde suçların görülme sıklığı					
Çığ afetinde suçların görülme sıklığı					
Orman yangını afetinde suçların görülme sıklığı					
Kıtlık/Kuraklık afetlerinde suçların görülme sıklığı					

Aşağıdaki suçlar incelendiğinde afetlerde görülme sıklığını sıralamanız gerekmektedir. Her satıra bir sütun işaretlenmesi gerekmektedir. (1 en az 5 en fazla şeklinde)	1	2	3	4	5
Hırsızlık					
Yağmalama					
Cinsel İstismar					
Şiddet/Gasp					
Çocuk Kaçırma/Alıkoyma					

Yorumlarınız (Eklemek istedikleriniz veyahut sorulan sorular dışında başınıza gelen bir afetlerde suç örneğini anlatabilirsiniz.)

Ek 2. Enstitü Dilekçe ve İzin Yazıları

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-77847504-903.06.99-91263
Konu : Anket Çalışma İzni (İrem SEZEN)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Sağlık Bakanlığı (Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü)' nın 18.04.2022 tarihli ve 99910406-799-1125 sayılı yazısı.

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü' nün İlgi yazısına istinaden Enstitümüz Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı 2009021002 numaralı öğrencimiz İrem SEZEN' in "*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*" adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılmak üzere 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında İl Sağlık Müdürlüklerinde anket çalışması uygulanması talep edilmektedir. İlgili çalışma Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulumuzun 23/02/2022 tarihli ve 2022/01 sayılı toplantısında etik açısından uygun bulunmuştur. Öğrencimizin danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ' e ait dilekçe ve ekleri yazımız ekinde gönderilmiştir. Bahse konu olan anket çalışması için gerekli izinlerin verilmesi hususunda;
Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Halil İbrahim ZEYBEK
Rektör

Ek:
1- Dilekçe
2- Anket Örneği
3- İlgi Yazı Örneği (1 Sayfa)
4- Dağıtım Listesi (1 Sayfa)

T.C.
BİLECİK VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

BİLECİK İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - BİLECİK SAĞLIK
HİZMETLERİ BİRİMİ
05/05/2022 16:04 - E-41652334 - 602.01.02 - 156
00164648399

Sayı : E-41652334-602.01.02
Konu : Bilimsel Araştırma İzni (2022-15
sayılı karar) İrem SEZEN

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 26/04/2022 tarihli ve 54724827-91263 sayılı yazı.

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi İrem SEZEN'in ilgi yazınız ekinde gönderilen tezine esas "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE Personellerinin Doğa kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği) konulu bilimsel araştırma başvurusu, İl Sağlık Müdürlüğümüz Bilimsel Araştırma Komisyonumuz tarafından yapılan değerlendirme sonucunda söz konusu araştırma çalışması uygun görülmüş olup, 27/04/2022 tarih ve 2022/15 sayılı İnceleme Değerlendirme Komisyonu kararı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve araştırma tamamlandıktan sonra sonuç raporunun kurumumuzla paylaşılması hususunda;

Gereğini arz/rica ederim.

Dr. Ferhat DAMKACI
İl Sağlık Müdürü

Ek: 2022- 15 nolu komisyon kararı

Dağıtım:
Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müd.)
Bilecik Sağlık Hizmetleri Başkanlığı (UMKE Birimi)

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
BİLECİK İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Bilimsel Araştırma İzinleri Başvuru İnceleme Komisyonu Kararı

Karar Tarihi : 27 /04/2022

Karar No : 2022/15

Konu : "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE Personellerinin Doğa kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği).

İçeriği : Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi İrem SEZEN'in tezine esas "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE Personellerinin Doğa kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği). Bilecik İl Sağlık Müdürlüğümüze bağlı esas afet ve acil durumlarda aktif görev alan UMKE personellerinde gönüllülük esasına dayalı olarak yapılacak anket çalışması.

Yukarıda içeriği ve konusu belirtilen bilimsel araştırma çalışması başvurusu ve belgeleri komisyonumuzca değerlendirilmiş olup; Söz konusu araştırma çalışmasını Bilecik İl Sağlık Müdürlüğümüze bağlı esas afet ve acil durumlarda aktif görev alan UMKE personellerinde gönüllülük esasına göre yapması, araştırma esnasında kullanılacak araç, gereç ve teçhizatın araştırmacı tarafından temini şartı ve araştırma tamamlandıktan sonra sonuç raporunun kurumumuzla paylaşılması kaydıyla bahsi geçen bilimsel araştırma izni başvurusu Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

EKLER:

1. Resmi Yazı-Dilekçe
2. Bilimsel Araştırma İzni Başvuru Formu
3. Etik Kurul Kararı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : E-15916306-604.01.01
Konu : İrem SEZEN'in Çalışması Hk

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 01/07/2022 tarihli ve 71211201-98352 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Afet yönetimi Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi İrem SEZEN'in Dr.Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ danışmanlığında **"Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi"** başlıklı çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı kurumda yapma talebi birimimize iletilmiş olup Müdürlüğümüz Sağlık Hizmetleri Başkanlığı Araştırma, Basılı Yayın, Duyuru İçeriği Değerlendirme Komisyonu **01.08.2022 tarih ve 2022/14** sayılı kararınca uygun görülmüştür.

Çalışmanın bitiminde bir nüshasının elektronik ortamda (CD halinde) Müdürlüğümüze teslim edilmesi gerektiği konusunun çalışmada adı geçen kişiye tebliği hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Uz. Dr. Hasan Basri VELİOĞLU
Vali a.
Başkan

T.C.
YALOVA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA İZİN KOMİSYONU

Sayı : 2022/16

07/06/2022

Konu : Bilimsel Araştırma

BİLİMSEL ARAŞTIRMA KOMİSYON KARARI

Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Afet Yönetimi alanında Tezli Yüksek Lisans öğrencisi olan İrem SEZEN tarafından, komisyona sunulan "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi" konulu başvurunun, Bilimsel Araştırma İzin Komisyonu üyelerince uygun olduğuna, oy birliği ile karar verilmiştir.

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : E-67508481-799
Konu : İrem SEZEN Tez Çalışması İzin
Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün E-91263 sayılı yazısı.

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Afet Yönetimi tezli yüksek lisans öğrencisi İrem SEZEN'in Müdürlüğümüz UMKE personeline uygulamak istediği "*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasına ilişkin ilgi sayılı yazı ve diğer başvuru belgeleri incelenerek değerlendirilmiş olup, izin verildiğine dair alınan Komisyon Kararı ilişikte gönderilmiştir.
Gereğini arz ederim.

Uzm.Dr.Salih METİN
Müdür a.
Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanı

Ekler:
1- İrem SEZEN Komisyon Kararı
2- İrem SEZEN Başvuru Belgeleri

Dağıtım:
Gereği:
Gümüşhane Üniversitesi Rektörlüğü
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

Bilgi:
Bursa Acil Sağlık Hizmetleri Başkanlığı

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

**BURSA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
KAMU HASTANELERİ HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
BİLİMSEL ARAŞTIRMA TALEPLERİ DEĞERLENDİRME KOMİSYONU
TOPLANTI TUTANAĞI**

Başkanlığımız Bilimsel Araştırma Talepleri Değerlendirme Komisyonu, sunulan dosyanın uygunluğunu değerlendirmek üzere 03.06.2022 tarihinde toplanmıştır.

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Afet Yönetimi tezli yüksek lisans öğrencisi İrem SEZEN'in "*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasını Müdürlüğümüz UMKE personeline uygulamak isteğine ilişkin ekli belgeleri incelenmiştir.

Komisyon tarafından yapılan değerlendirme neticesinde, söz konusu çalışmanın yapılan hizmetleri aksatmayacak şekilde, kişisel verilerin korunması hakkındaki kanun ve yönetmeliklere uyulmak kaydı ile yapılması uygun bulunmuş olup, çalışmanın tamamlanması akabinde hazırlanan sonuç raporunun bir nüshasının Müdürlüğümüze gönderilmesine;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

KOCAELİ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - KOCAELİ EĞİTİM
HİZMETLERİ BİRDİMİ
23/05/2022 13:48 - E-65530689 - 799 - 441
00165658126

Sayı : E-65530689-799
Konu : Araştırma İzni-İrem SEZEN

KOCAELİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

İlgi : İrem SEZEN'in 09/05/2022 tarihli dilekçesi.

Gümüşhane Üniversitesi Afet Yönetimi Bölümünde yüksek lisans öğrencisi olan İrem SEZEN'in 09.05.2022 tarih ve 164830232 sayılı başvurusuna istinaden " Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi : Marmara Bölgesi Örneği " konulu yüksek lisans tezi çalışması ,İl Sağlık Müdürlüğü Komisyonu tarafından değerlendirilerek Afetlerde Sağlık Hizmetleri biriminizde yapması uygun görülmüştür.

Gereğini rica ederim.

e-imzalıdır.
Op.Dr.Yüksel PEHLEVAN
İl Sağlık Müdürü

T.C
BALIKESİR VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : E-51829602-604.01.02
Konu : İrem SEZEN'in Bilimsel Araştırma
Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) 26/04/2022 tarihli ve 60206642-91263 sayılı yazı.
b) İREM SEZEN'in 16/05/2022 tarihli dilekçesi.

İlgi tarih ve sayılı yazılara istinaden; İrem SEZEN isimli araştırmacının “*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*” konulu bireysel araştırma başvurusu Müdürlüğümüz Bilimsel Araştırma Talepleri İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmiş olup, komisyon kararı ekte sunulmuştur.

Onaylanan çalışmanın hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na riayet edilmesi, Maske-Mesafe, temizlik kurallarına dikkat edilmesi ve yapılacak çalışma sonucunun bir suretinin Müdürlüğümüz Sağlık Hizmetleri Başkanlığı'na gönderilmesi, kurumun bilgisi dışında ilan edilmemesi ve ilgiliye tebliğ edilmesi hususunda;

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Op. Dr. Ali İmran KÜÇÜK
Sağlık Hizmetleri Başkanı

Ek: Komisyon Değerlendirme Formu (1 Sayfa)

Dağıtım:
Tekirdağ Hayrabolu Devlet Hastanesi Başhekimliği
Balıkesir İl Sağlık Müdürlüğü (UMKE)

 T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI BALIKESİR İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ	T.C. BALIKESİR VALİLİĞİ Balıkesir İl Sağlık Müdürlüğü BİLİMSEL ARAŞTIRMA TALEPLERİ KOMİSYON DEĞERLENDİRME FORMU	 T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI BALIKESİR İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Doküman Kodu:ARGE.FR.03	Yayın Tarihi: 14.07.2016	Revizyon Tarihi/No:21.01.2020 / 02
Sayfa No:1/1		
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN		
Adı Soyadı	İrem SEZEN	
Kurumu / Üniversitesi	Tekirdağ Hayrabolu Devlet Hastanesi / Gümüşhane Üniversitesi S.B.F.	
Araştırma Yapılacak İl / İller	Balıkesir	
Araştırma Yapılacak Sağlık Tesisleri	Balıkesir İl Sağlık Müdürlüğü	
Araştırmanın Konusu	Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği	
Araştırmanın Statüsü	Yüksek Lisans Tezi	
Ön İzin Formu	() Var (x) Yok	
Başvuru Belgeleri	Hastane Ön İzin Formu	() Var (x) Yok
	Araştırma Çalışmaları Başvuru Formu	(x) Var () Yok
	Üniversite / Kurum Talebi	(x) Var () Yok
	Araştırma Yöntemi Örneği	(x) Var () Yok
	Kurumsal Kimlik Belgesi	(x) Var () Yok
Veri Toplama Araçları	*Prospektif *Demografik Bilgiler *Doğa Kaynaklı Afetlerde Suç *Doğa Kaynaklı Afetlerde Suçun Görülme Sıklığı	
Araştırmanın Yapılacağı Tarih Aralığı	Temmuz 2022 – Ocak 2023	
Görüş İstenilen Birimler		
KOMİSYON GÖRÜŞÜ / KARAR		
30.05.2022 tarihinde yapılan komisyon toplantısında; İrem SEZEN isimli araştırmacının " <i>Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği</i> " konulu araştırmasına ait başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, çalışmanın yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.		
Komisyon Kararı	(x) Oy Birliği () Oy Çokluğu ile alınmıştır.	
Muhallif Üyenin Adı ve Soyadı:		
Gerekçesi:		

T.C.
KIRKLARELİ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

KIRKLARELİ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - KIRKLARELİ
SAĞLIK HİZMETLERİ BİRGİME
30/05/2022 13:07 - E-50992381 - 605.99 - 1162

00166157489

Sayı : E-50992381-605.99
Konu : İrem SEZEN'in Anket Çalışama İzni

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: 25.04.2022 tarihli ve E-77847504-903.06.99-91263 sayılı yazınız.

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan İrem SEZEN'in "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi" konulu araştırmasını yapmasının uygun görüldüğüne dair 26/05/2022 tarihli 16 Nolu Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü Araştırma Başvuruları İnceleme ve Değerlendirme Komisyon Kararı, Araştırma İzinleri İşbirliği Protokolü ve Anket yazımız ekinde gönderilmiştir.

Araştırma İzinleri İşbirliği Protokolünde belirtildiği üzere; araştırmacı tarafından, çalışmanın yayın/tez haline getirilmeden önce verilerin analizini değerlendirmek üzere Müdürlüğümüze gönderilmesi ve çalışma üniversite veya kurum tarafından kabul edildikten sonra bir nüshasının kitapçık halinde Müdürlüğümüze teslim edilmesi gerekmektedir.

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından adı geçene komisyon kararı ve protokolün teslim edilmesi ayrıca araştırma çalışmasını kendi imkanlarıyla yapacağı hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem CERİT
İl Sağlık Müdürü

Ek: Komisyon Kararı, Protokol ve Anket

Dağıtım:
Kırklareli Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

 T.C. Sağlık Bakanlığı KIRKLARELİ SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ	KIRKLARELİ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA BAŞVURULARI İNCELEME VE DEĞERLENDİRME KOMİSYONU
--	---

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	İREM SEZEN
Kurumu	Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü
Araştırma Yapılacak İller	Kırklareli
Araştırma Yapılacak Sağlık Tesisleri	Kırklareli UMKE Birimi
Araştırmanın Konusu	"Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi"
Araştırmanın Statüsü	Yüksek Lisans Tezi
Başvuru Belgeleri	Araştırma Başvuru Formu (x) Var / () Yok Araştırma Sağlık Tesis İzin Formu (x) Var / () Yok Araştırma İzinleri İşbirliği Protokolü (x) Var / () Yok Araştırma İzin Taahhütnamesi (x) Var / () Yok Kurum-Kişi Talebi (x) Var / () Yok Etik Kurul Kararı (x) Var / () Yok Anket (x) Var / () Yok Bilgilendirilmiş Gönüllü Onay Formu (x) Var / () Yok
Veri Toplama Araçları	Anket Çalışması
Araştırmanın Yapılacağı Tarih Aralığı	09/05/2022-30/06/2022
KOMİSYON KARARI	
Araştırma Başvurusu, Komisyon Tarafından Oybirliği İle Uygun Görülmüştür.	
KARAR TARİHİ: 26.05.2022	
KARAR NO: 16	

T.C.
KIRKLARELİ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

ARAŞTIRMA İZİNLERİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Taraflar:

Bu protokol Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü ve İrem SEZEN arasında düzenlenmiştir.
Çalışmanın gerçekleştirileceği kurum/kuruluşlar: Kırklareli Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
Çalışmanın Adı: "ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA İŞLENEN SUÇLARA YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA BÖLGESİ ÖRNEĞİ"

Bu çalışmayı yürütecek kişi/kişiler: Bu protokol ilimiz sınırları içinde Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı kurum ve kuruluşlarda verilen hizmetleri, yapılan koruyucu sağlık hizmeti çalışmalarını ya da yapılan kayıtlar sonucu elde edilen istatistik verileri içeren ve kurum personeli ve/veya kuruma başvuran kişilerle yapılacak anket çalışmalarını kurala bağlamak amacı ile düzenlenmiştir.

- Yapılacak bilimsel çalışma proje aşamasında iken Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü tarafından değerlendirilecektir.
- Çalışma uygulanırken kapsam dışı hiçbir veri toplanmayacaktır.
- Veri toplama sırasında İl Sağlık Müdürlüğü personelinin de yararlanılacaksa ayrıca İl Sağlık Müdürlüğünden de onay alınacaktır.
- Çalışma yayımlanmaz ve haline getirilmeden önce İl Sağlık Müdürlüğünün ilgili birimi tarafından verilerin analizi değerlendirilecektir. Toplum sağlığı açısından sakıncalı verilerin yayımlanması kısıtlanabilecektir.
- Çalışma üniversite veya kurum tarafından kabul edildikten sonra bir nüshası kitaplık halinde Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğüne teslim edilecektir.
- Çalışmayı yapacak olan kişi e maddesini yerine getirmede kurumumuza ait veriler yayın/proje/tez vs gibi bilimsel bir çalışmada kullanılmayacaktır.
- Çalışma esnasında her tür ilaç uygulaması veya girişim için gerek hastanın kendisi ya da yasal vasisinden gerekse etik kuruldan onay alınacaktır.
- Araştırma verileri, sözel ya da yazılı olarak kullanıldığında ilgili kurum/kurumların (hastane, İl Sağlık Müdürlüğü vs.) ismi zikredilmeyecektir.

Protokolün süresi:

- Bu çalışmanın yürütücüsü kurumlarımızda 39 gün süre ile çalışmasını yürütecektir.
- Başlangıç:** 23.05.2022 **Bitiş:** 30.06.2022
- Protokol, çalışmanın taraflarca planlanan ve kabul edilen süresi ile sınırlıdır. Uzatılması ancak yeni bir protokole bağlıdır.
- Şartlarda oluşabilecek değişikliklere bağlı olarak İl Sağlık Müdürlüğü protokolu daha önce de sonlandırabilir.

Sözleşme Şartlarına Ayrıkılık:

Protokol süresince yapılacak çalışmalar sırasında, yapılan çalışmayı devam ettiren kişi ya da kişiler aynı olacaktır. Saha çalışmasına katılan ve protokolle tespit edilen kişiye değişiklik yapılması ya da yeni kişinin çalışmaya dâhil edilmesi ancak Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü onayı ile mümkün olabilecektir, ya da protokol iptal edilecektir. İlgili hükümler ihlal edildiğinde, protokolden inzası ve beyanı bulunan ilgili kişiler hakkında Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğüne; kamu kurumlarının çalışmalarına ait verilerin kamudaki gizlilik ilkelerinde ve resmi işleyiş esaslarına aykırı davranıldığı gerekçesiyle adli merciler nezdinde suç duyurusunda bulunulacaktır.

İhtilafların çözümü:

Protokolün uygulanması ile ilgili çıkabilecek sorunların çözümü konusunda Kırklareli ilindeki idari yargı mercileri yetkilidir.

İlgili protokol hükümlerini ve ceza müeyyidelerini okudum ve kabul ettim. 26.05.2022

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : E-18343338-604.02.99
Konu : Bilimsel Araştırma Başvurunuz Hk.

Sayın İrem SEZEN
Aydınevler, Arslan Küme Evleri No:20, 59400 Hayrabolu/Tekirdağ

İlgi : a) 11/05/2022 tarihli başvurunuz.
b) 20/05/2022 tarihli ve 18343338-604.01.99-99-1006 sayılı yazımız.
c) 23/05/2022 tarihli ve 18343338-604.01.99-99-1010 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazı ile Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi Birimi (UMKE) personelleri ile yürütülmesi planlanan **“Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği”** bilimsel çalışma için hazırlanan dosya incelenmiş olup, çalışmanın Müdürlüğümüz UMKE personelleri ile yürütülmesi için ilgi (b)' de kayıtlı Makamdan alınan Olur ilgi (c)' de kayıtlı yazımız ile Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi' ne bildirilmiştir.

Bu doğrultuda söz konusu çalışma sonuçlandırıldıktan sonra bir örneğinin Başkanlığımıza teslim edilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Op. Dr. Özcan ÖKTEM
Vali a.
İl Sağlık Müdürü V.

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

ÇANAKKALE İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - ÇANAKKALE
SAĞLIK HİZMETLERİ BİRDİM
31/05/2022 12:42 / 97769597 / 774.99 / 99-1169
00166282752

Sayı : E-97769597-774.99
Konu : Tez Çalışmanız Hk.

Sayın İrem SEZEN
Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü

İlgi : 13/05/2022 tarihli dilekçeniz.

İlgi tarihli dilekçenizde belirtilen "*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetleri Anı ve Sonrasında Suç İlişkisine Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*" başlıklı tez çalışmanız kapsamında İl Sağlık Müdürlüğümüz bünyesinde çalışma yapma talebiniz 23/05/2022 tarihinde toplanan Sağlık Hizmetleri Araştırma İzin Talepleri Değerlendirme Komisyonunda değerlendirilmiş ve uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim.

Op. Dr. Gökhan BAŞTÜRK
İl Sağlık Müdürü

T.C.
EDİRNE VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

EDİRNE İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - EDİRNE SAĞLIK
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
08/06/2022 13:59 - E-97526123 - 806.01.03 - 1531

Sayı : E-97526123-806.01.03
Konu : Araştırma İzni (İrem SEZEN)

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 29/04/2022 tarihli ve 59873402-E-77847504-903.06.99-91263 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı dilekçenizde belirtilen; Gümüşhane Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi İrem SEZEN'in "*Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarını Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği*" konulu araştırma dosyası incelenmiştir. Dosya içeriğinden anlaşıldığı üzere, araştırmanın müdürlüğümüz UMKE ekiplerinde görevli personele yönelik anket formu doldurularak gerçekleştirileceği anlaşıldığından; Kişisel Verilerin Kullanımı Kanununa uygun şekilde, onam formu alınmak suretiyle, birim çalışma usul ve düzenini bozmayacak şekilde gerçekleştirilmesinde sakınca bulunmadığına karar verilmiştir.

Bilginizi arz ederim.

Dr. Ali Fatih SELVİ
İl Sağlık Müdürü a.
Başkan

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
KIRDAĞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA İZİNLERİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Taraflar:

Bu protokol Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü ve İrem SEZEN arasında düzenlenmiştir.

Çalışmanın gerçekleştirileceği kurum/kuruluşlar:

TEKİRDAĞ ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ

Çalışmanın Adı: "ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN DOĞA KAYNAKLI AFERLER ANI VE SONRASINDA İŞLENEN SUÇLARA YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: MARMARA BÖLGESİ ÖRNEĞİ"

Bu çalışmayı yürütecek kişi/kişiler: İrem SEZEN/Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ

Protokol Hükümleri

- a) Bu protokol Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı kurum ve kuruluşlarda verilen hizmetleri, yapılan koruyucu sağlık hizmeti çalışmalarını ya da yapılan kayıtlar sonucu elde edilen istatistik verileri içeren ve kurum personeli ve/veya kuruma başvuran kişilerle yapılacak anket veya bilimsel çalışmaları kurala bağlamak amacı ile düzenlenmiştir.
- b) Yapılacak bilimsel çalışma proje aşamasında iken Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü Bilimsel Çalışma Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilecektir.
- c) Çalışma uygulanırken kapsam dışı hiçbir veri toplanmayacaktır.
- d) Veri toplama sırasında Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü personelinin de yararlanılacaksa bunun için ayrıca Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğünden onay alınacaktır.
- e) Çalışma yayın/tez haline getirilmeden önce İl Sağlık Müdürlüğü'nün ilgili birimi tarafından verilerin analizi değerlendirilecektir. Yasal mevzuat ve Müdürlüğümüz hizmet gerekleri açısından sakıncalı verilerin yayınlanması kısıtlanabilecektir.
- f) Çalışma üniversite veya kurum tarafından kabul edildikten sonra **kitapçık halinde** ve ayrıca **elektronik ortamda CD/DVD üzerine kayıtlı** olarak Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğüne teslim edilecektir.
- g) Çalışmayı yapacak olan kişi (e) ve (f) maddelerini yerine getirmede kurumumuza ait veriler yayın/proje/tez vs. gibi bilimsel bir çalışmada kullanılamayacaktır.
- h) Çalışma esnasında her tür ilaç uygulaması veya girişim için gerek hastanın kendisi ya da yasal vasisinden gerekse de etik kuruldan onay alınacaktır.
- i) Araştırma verileri, sözel ya da yazılı olarak kullanıldığında ilgili kurum/kurumların (hastane, ağız ve diş sağlığı merkezi vb.) ismi zikredilmeyecektir.
- j) Çalışma esnasında her tür ilaç uygulaması, girişim veya anket uygulamaları için hastanın kendisi ya da yasal vasisinden **Aydınlatılmış Onam Formu** alınacaktır.

Protokolün süresi:

- a) Bu çalışmanın yürütücüsü kurumlarımızda 53 gün süre ile çalışmasını yürütecektir.
- b) **Başlangıç** 09.05.22 /**Bitiş** 30.06.22
- c) Protokol, çalışmanın taraflarca planlanan ve kabul edilen süresi ile sınırlıdır. Uzatılması ancak yeni bir protokole bağlıdır.

**T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
KIRDAĞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ**

- d) Şartlarda oluşabilecek değişikliklere bağlı olarak İl Sağlık Müdürlüğü protokolü daha önceden de sonlandırabilecektir.

Sözleşme Şartlarına Aykırılık:

Protokol süresince yapılacak çalışmalar sırasında, yapılan çalışmayı devam ettiren kişi ya da kişiler protokolde ismi belirtilen aynı kişiler olacaktır. Saha çalışmasına katılan ve protokolle tespit edilen kişide değişiklik yapılması ya da yeni kişinin çalışmaya dâhil edilmesi ancak Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü onayı ile mümkün olabilecek, ya da protokol iptal edilecektir. İlgili hükümler ihlal edildiğinde, protokolde imzası ve beyanı bulunan ilgili kişiler hakkında Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğüne; kamu kurumlarının çalışmalarına ait verilerin kamudaki gizlilik ilkelerine ve resmi işleyiş esaslarına aykırı davranıldığı gerekçesiyle adli merciler nezdinde suç duyurusunda bulunulacaktır.

İhtilafların çözümü:

Protokolün uygulanması ile ilgili çıkabilecek sorunların çözümü konusunda, Tekirdağ İli Mahkemeleri yetkilidir.

İlgili protokol hükümlerini ve cezai müeyyideleri okudum ve kabul ettim.

09/06/2022

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

TEKİRDAĞ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - TEKİRDAĞ
EĞİTİM HİZMETLERİ BİRİMİ
19/06/2022 17:03 - E.13641312 - 044 - 339

Sayı : E-12641312-044
Konu : Araştırma İzin Talebi/İrem SEZEN

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : İrem SEZEN'in 09/05/2022 tarihli dilekçesi.

İlgide kayıtlı dilekçe ile Müdürlüğümüze bağlı Hayrabolu Devlet Hastanesinde Hemşire olarak görev yapan Gümüşhane Üniversitesi Afet Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi İrem SEZEN tarafından “ **Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) Personellerinin Doğa Kaynaklı Afetler Anı ve Sonrasında İşlenen Suçlara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Marmara Bölgesi Örneği**” konulu çalışmasını tebliğ tarihinden itibaren 1,5 ay süresince UMKE personellerini değerlendirebilmek için gerekli izin talebinde bulunulmuştur.

Araştırma başvurusu komisyon tarafından incelenmiş ve uygulamanın hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, katılımın gönüllülük esasına göre yapılması, çalışma sonucunun Müdürlüğümüz bilgisi dışında ilan edilmemesi, tamamlanan araştırma raporunun 2 nüsha olarak ve ayrıca CD formatında araştırmacı tarafından Müdürlüğümüz Eğitim Birimine teslim edilmesi şartıyla çalışmanın yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Zafer SOYKIRLI
Başkan

Ek:

1. Soru Formu (5 Sayfa)
2. Protokol (2 Sayfa)

Dağıtım:

Sağlık Hizmetleri Başkanlığı

ETİK KURUL KARARI

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

Sayı : E-95674917-108.99-191044

Konu : Etik Onay

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ

İlgi : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 01.03.2022 tarihli ve E-95674917-108.99-81066 sayılı yazısı.

"ULUSAL MEDİKAL KURTARMA EKİBİ (UMKE) PERSONELLERİNİN DOĞA KAYNAKLI AFETLER ANI VE SONRASINDA SUÇ İLİŞKİSİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ : MARMARA BÖLGESİ ÖRNEĞİ" konulu başvurunuz, Kurulumuzun 23/02/2022 tarih ve 2022/1 sayılı toplantısında görüşülerek, çalışmanızın yürürlükteki mevzuata uygun olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir. Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Günay ÇAKIR
Kurul Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: İrem SEZEN

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Acil Yardım ve Afet Yönetimi

Yüksek Lisans Öğrenimi: Afet Yönetimi

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetler: -

İş Deneyimi

Staj: İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü

Projeler: -

Çalıştığı Kurumlar: T. C. Sağlık Bakanlığı – Tekirdağ İl Sağlık Müdürlüğü

İletişim

Telefon:

Mail Adresi: